В. Низамідін

Поперека

Кн. 191

✝ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

Τῇ Δημοσίᾳ Κυπριακῇ Βιβλιοθήκῃ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Χρ. Ὀρφανίδης φαρμακοποιὸς
ἐν Λεμεσοῦ 1928

R
K889.1
MIX

ΕΝ ΛΕΜΕΣΩ: (ΚΥΠΡΟΥ)

1911

ΤΥΠΟΙΣ "ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ,, ΕΦΡΑΙΜ Κ. ΠΕΤΡΙΔΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑΣ

Αρ. Μητρ. 122486 A\2348

ΤΟΙ

ΑΠΑΓΧΟΝΙΣΘΕΝΤΙ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΩΙ ΚΥΠΡΟΥ

ΚΥΠΡΙΑΝΩΙ

Σὺ ποῦ σκοτώθης γιὰ τὸ φῶς
σήκου νὰ δῇς τὸν ἥλιο,
ξύπνα, νὰ δῇς τὸ αἷμα σου
πῶς ἔγεινε βασίλειο.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Ἡ εἰς τόμον ἔκδοσις τῶν κυριωτέρων ἐπικῶν καὶ λυρικῶν ποιημάτων τοῦ εὐφαντάστου Κυπρίου ποιητοῦ κ. Βασιλείου Μιχαηλίδου, καὶ δὴ τῶν πεποιημένων εἰς γνησίαν Κυπριακὴν διάλεκτον, ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν ἐπιθυμίαν παντὸς μελετητοῦ τῆς Κυπριακῆς ψυχῆς καὶ ἱκανοποιεῖ τοὺς πολλοὺς θαυμαστὰς ποιητικοῦ ταλάντου σπανίου καὶ ἰδιαζούσης ὅλως φύσεως. Ἐν ταῖς ὀλίγαις ταύταις γραμμαῖς αἵτινες κατὰ παράκλησιν χαράσσονται ἀντὶ προλόγου, δὲν εἶναι δυνατὸν βεβαίως ν' ἀναλυθῇ εὐρύτερον καὶ ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὅλην ποιητικὴν παραγωγὴν τῆς τελευταίας 30ετίας ἔργον ποιητικὸν ἀποτελοῦν ἱδρὰν κ' εὐγενεστάτην συμβολὴν εἰς τὴν Κυπρίαν λαϊκὴν μοῦσαν καὶ ὅπερ διὰ τὴν ἐν μεγάλῃ μοίρᾳ χρησιμοποιουμένην ἄπταιστον καὶ γνησίαν κυπριακὴν διάλεκτον, ἣν ὁ ποιητὴς γινώσκει ὅσον ὀλίγοι κ' αἰσθάνεται βαθέως, δύναται νὰ ἐνδιαφέρῃ οὐ μόνον τὸν γλωσσολόγον ἀλλὰ καὶ τὸν λαογράφον τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς. Δύναται ἐν τούτοις νὰ λεχθῇ ὅτι ὀλίγαι τινὲς στροφαὶ τοῦ περὶ τῆς «9ης Ἰουλίου 21 ἐν Κύπρῳ» ἔπους καὶ τῆς «Χιώτισσας» καὶ λυρικά τινα ποιημάτια ἅτινα σπορυδικῶς ἐχάρισεν εἰς τὸ κυπριακὸν κοινὸν ὁ ποιητὴς, ἀρκοῦσι καὶ μόνα νὰ τιμήσωσι τὸ ὄνομά του, ἀποτελοῦντα ἀληθινὰ ἀριστουργήματα γνησίας ποιητικῆς ἐμπνεύσεως, ἀγρυτικῆς ἀφελείας καὶ πατριωτικῆς ἐξάρσεως.

Εὐγενὴς καὶ πατριωτικὸς τὴν ἀντίληψιν, λεπτῶς εὐφυὴς καὶ εἴρων ὁ ποιητὴς, μηδέποτε λησμονῶν ὅτι ἀνήκει εἰς δουλωμένην

πατρίδα, ἀναπτύσσει τὴν δριμυτάτην σάτυραν κατὰ παντὸς διαστροφέως ἢ κακολόγου τῆς ἐθνικῆς φιλοτιμίας τῆς ἰδιαιτέρας εἴτε τῆς μεγάλης Πατρίδος του, εἰς τὴν σατυρικὴν δὲ ταύτην ἐπίθεσίν του παρέχει αὐτῷ ἀνεξαντλήτους καὶ ἐπιτυχεστάτας εἰκόνας ἡ ζωηρὰ φαντασία του, ἣν συμπληροῖ ἰσχυρὰ πρωτοτυπία, φωτίζει δ' ἔστιν ὅτε καὶ γνῶσίς τις τῆς πατρίου ἱστορίας, ἀτελὴς βεβαίως, καθόσον—τίς θὰ τὸ πιστεύσῃ;—ὁ ποιητής μας οὐδὲ τῆς στοιχειώδους κἂν παιδεύσεως ὑπῆρξέ ποτε τρόφιμος.

Θέλγουσα ἰδίᾳ εἶναι ἡ ἀφέλεια τοῦ στίχου του καὶ ἡ ἀκρίβεια μεθ' ἧς ἀποδίδει εἰκόνας τῆς κυπριακῆς ζωῆς ἢ ἠθογραφεῖ τὴν κυπριακὴν ψυχήν. Καίτοι ὀλίγα εἶναι τὰ ποιητικά του προϊόντα τῆς φύσεως ταύτης, ἐν τούτοις εἰς τὰ ὀλίγα ταῦτα πρότυπα ὑπάρχει ἡ σφραγὶς τῆς ἰδιοφυΐας ἐκείνης ἥτις κατὰ τὸ λατινικὸν ρητὸν γεννᾶται ἀλλὰ δὲν δημιουργεῖται.

Ἀγνοοῦμεν ὁπόσα καὶ ὁποῖα τῶν ἔργων τοῦ ποιητοῦ θὰ περιληφθῶσιν εἰς τὸν τόμον τοῦτον. Θὰ ἦτο ἐν τούτοις ἀτύχημα, ἐὰν δὲν συμπεριελαμβάνοντο ἀποσπάσματά τινα σατυρικὰ ἐκ τοῦ «Διαβόλου» του, τοῦ ἐιμέτρου δημοσιεύματος ὅπερ ἐξέδιδε πρὸ εἰκοσαετίας ἐν Λεμεσῷ, καθὼς καὶ πατριωτικά τινα θούρια καὶ ἅπαντα τὰ ἐν Κυπριακῇ διαλέκτῳ δημοσιευθέντα κατὰ καιροὺς ἐν ταῖς ἐφημερίσιν. Ἴσως πολλῶν τούτων ἡ συναγωγὴ ἕνεκα τοῦ ἐσπευσμένου τῆς ἐκδόσεως ταύτης καθίσταται ἀδύνατος· θὰ ηὐχόμεθα ἐν τούτοις εἰς προσεχὲς μέλλον νὰ ἐξεδίδοντο πάντα ταῦτα πλουτισμένα μάλιστα διὰ νέων προσθηκῶν τοῦ ποιητοῦ.

Τὸ περὶ τοῦ μαρτυρίου τῶν Κυπρίων Ἀρχιερέων ἔπος (ὅπερ, σημειωτέον, ἐγράφη ἐπὶ τῇ βάσει προφορικῶν ἀφηγήσεων καὶ πληροφοριῶν παρὰ πολλῶν ἀξιοπίστων γερόντων καὶ ἄλλων πηγῶν) παντοῦ ὅπου ἀνεγνώσθη προυκάλεσε βαθεῖαν ἐντύπωσιν.

Ὁ σοφὸς ἐν Ἀθήναις καθηγητὴς τῆς ἱστορίας κ. Κωνστ. Γ. Ζησίου, πρὸς ὃν ὁ γράφων ἔπεμψε πρό τινων ἐτῶν ἀντίγραφον τοῦ ἔπους μετὰ λεπτομερῶν φθογγολογικῶν καὶ ἄλλων σημειώσεων καὶ λεκτικῶν ἑρμηνειῶν καὶ μετὰ ἰδιοχείρου προσφωνήσεως τοῦ ποιητοῦ, μεγάλως ἐξετίμησε τὸ ἔργον, ἐν δὲ τῷ φύλλῳ τῆς 22ας Ἰουλίου 1906 τῶν «Πατρίων» ἐν ἄρθρῳ του περὶ τοῦ Κύπρου **Κυπριανοῦ** ἀναδημοσιεύει ὡραῖά τινα ἐξ αὐτοῦ ἀποσπάσματα. Τὸ ποίημα ἀνεγνώσθη πρό τινος ἐν Λεμεσῷ, καὶ ἐν Λευκοσίᾳ, ἀπὸ σκηνῆς, πρὸ διετίας, ἐπὶ τοῖς ἀποκαλυπτηρίοις τοῦ μνημείου τοῦ Κυπριανοῦ, προκαλέσαν βαθεῖαν τὴν συγκίνησιν τοῦ ἀκροατηρίου καὶ τυχὸν τῶν ἐνθουσιωδεστάτων κρίσεων τοῦ Παγκυπρίου Τύπου, ἀποκαλέσαντος τὸν ποιητὴν «Μιστρὰλ τῆς Κύπρου.»

(Ἐν τῇ παρούσῃ ἐκδόσει χάριν τῆς ἀκριβοῦς, κατὰ τὸ δυνατόν, φθογγολογικῆς ἀποδόσεως τῶν κυπριακῶν λέξεων, ἐγένετο χρῆσις συνθηματικῶν τινων σημείων. Οὕτω λ. χ. τὸ *κ* (παχυτέρου τύπου) ἀποδίδει οἷον φθόγγον ἐν τῇ Ἀγγλικῇ τὸ ***dj.*** Τὸ ***σσ*** οἷον τὸ Ἀγγλικὸν ***sh.*** Τὸ ***γγ,*** οἷον τὸ ***ng*** ἐν τῇ Ἀγγλικῇ λέξει ***«angel».*** Τὸ τελικὸν ***ν*** τῶν λέξεων πρὸ τοῦ συμφώνου ἑπομένης λέξεως ἀφομοιοῦται. Πρὸ τοῦ ***κ*** ἀποτελεῖ τὸν ἦχον ***γκ,*** πρὸ τοῦ ἁπλοῦ ***π*** τὸν ἦχον ***μπ).***

Ἐν Λεμεσῷ: 7)20 Ἰουλίου 1911.

ΧΡ. Σ. ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΟΣ

Διευθυντὴς τῆς «Σάλπιγγος».

Η 9η ΙΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ 1821
ΕΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑ [ΚΥΠΡΟΥ]

1

Ἀντὰν ἀρκιέψαν οἱ κρυφοὶ ἀνέμοι κι' ἐφυσοῦσαν
κι' ἀρκίνησεν εἰς τὴν Τουρκιὰν νὰ κρυφοσύννεφκιάζῃ
καὶ ποῦ τὲς τέσσερης μερκὲς τὰ νέφη ἐκουβαλοῦσαν,
ὥστι νὰ κάμουν τὸν καιρὸν ν' ἀρκιεύκῃ νὰ στιβάζῃ
εἶχεν σγιὰν εἶχαν οὔλοι τους κ' ἡ Κύπρου τὸ κρυφόν της
μέσ' στοὺς ἀνέμους τοὺς κρυφοὺς εἶχεν τὸ μερτικόν της
Κι' ἀντὰν ἐφάνη ἡ στραπὴ εἰς τοῦ Μωρηᾶ τὰ μέρη
κι' ἐξάπλωσεν κι' ἀκούστηκεν παντοῦ ἡ πουμπουρκά της,
κι' οὔλα ξηλαμπρακίσασιν καὶ θάλασσα καὶ ξέρη
εἶχεν σγιὰν εἶχαν οὔλοι τους κ' ἡ Κύπρου τὰ κακά της.

2

Μιὰν νύχταν, νύχταν σιανὴν, καιρὸν Δευτερογιούνιν,
νύχταν Παρασσευκόνυχταν, ποῦ τ' ἄστρα μιλιούνια
ἐλάμπασιν ποῦ πανωθκιὸν κι' ἔν εὕρισκες ρούθούνιν
μέσα στῆς Χώρας τὰ στενὰ, στῆς Χώρας τὰ καντούνια
σιανεμιὰ, δὲν ἄκουες δεντρούδιν νὰ ταράξῃ
μήτε τοῦ σκύλλου λάξιμον, μὲ πετεινὸν νὰ κράξῃ.
Ἤτουν μιὰ νύχτα μουλωτὴ, μιὰ νύχτα μουρρωμένη,
ποῦ θάρνες πῶς χώννεται ποῦ τοῦ Θεοῦ τὴν κρίσιν
σὲ τέθκοιαν νύχταν σιανὴν οἱ Τοῦρκοι βαδωμένοι
μέσ' στὸ Σαράγιον εἴχασιν μηάλον μετζιλήσιν.

3

Ἐγύραν τὰ μεσάνυχτα κι' ἐπῆρεν τὸ ξιφώτην,
κι' ὁ Κκιόρ-ογλους ποὔτουν καλὴ, πολλὰ καλ' ἡ ψυχή του
ἐξέβην πῶσσω του κρυφὰ κι' ἐπῆεν στὸν Δεσπότην,
κι' ἐξύπνησέν τον κι' ἔκατσεν κοντά του καὶ λαλεῖ του.
Ἔν ἔσσω μου, Κυπριανὲ, τ' ἁμάξιν μου ζεμένον,
τ' ἁμάξιν μου, Κυπριανὲ, ἔν ἔσσω ἀντροχιασμένον,
κι' ἀθ' θέλῃς γιὰ νὰ ποσπαστῇς ποῦ σίουρην κρεμμάλλαν
κι' ἀθ' θέλῃς ποῦ τὸν θάνατον νὰ φύῃς νὰ γλυτώσῃς,
νὰ πᾷς μὲ τὸ χαρέμι μου κρυφὰ κρυφὰ στὴν Σκάλαν
τὰ κουσουλᾶτα, ν' ἀννοιχτὰ, νὰ πάῃς νὰ τρυπώσῃς.

4

Ἤρτεν τοῦ Μουσελλὶμ-ἀγᾶ φερμάνιν ποῦ τὴν Πόρταν
κι' ἐψὲς ἄρπα κι' ἀνόρπιστα ἐγίνην μετζιλῆσιν,
κι' ἔχει πκειὸν βὶς τὸ χέριν του τὴν μαύρην σας τὴν σόρταν
στὸ χέριν του τὸν θάνατον, στὸ χέριν του τὴν κρίσιν·
νὰ μὲν ἀρκῇς, Κυπριανὲ, νὰ χάννῃς τὸν κιρόν σου·
νὰ πάῃς νὰ φαραγγιστῇς ἀθ' θέλῃς τὸ καλόν σου.
Πρέπει νὰ πᾷς, εἰ δὲ κἄν οὔ, ἐχάθης δίχως ἄλλον·
ἂν σ' εὕρ' ἡμέρα τὸ πορνὸν δὰ μέσα δά, ἔν νᾶσαι
νεκρὸς εἰς τὴν κρεμμασταρκάν, εἴτε νεκρὸς στὸν πάλλον.
Ἄνου νὰ πᾶμεν γλήορα τ' ἁμάξιν καρτερᾷ σε!

5

Ἔσκυψεν ὁ Κυπριανὸς κι' ἔμεινεν νάκκον ὥραν
κι' ἐδκιαλοῖστην νακκουρὶν κι' ἀννοίει καὶ λαλεῖ του.
«Δὲν θέλω Κκιὸρ-ὀγλοῦ ἐγὶὼ νὰ φύω ποῦ τὴν Χώραν
γιατὶ ἀφ φύω, τὸ κακὸν ἔν νὰ γεινῇ περίτου.
θέλω νὰ μείνω Κκιὸρ-ὀγλοῦ κι' ἄς πᾷ νὰ μὲ σκοτώσουν,
ἄς μὲ σκοτώσουσιν ἐμὲν κι' οἱ ἄλλοι νὰ γλυτώσουν.
Δὲφ φεύκω Κκιόρ-ὀγλοῦ γιατί, ἄν φύω, ὁ φευκός μου
ἔν νὰ γενῇ θανατικὸν εἰς τοὺς ρωμιοὺς κοῦ τόπου.
Νὰ βάλω τὴν συρτοθηλιὰν εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ κόσμου;
παρὰ τὸ γαῖμαν τοὺς πολλοὺς ἔν κάλλιον τοῦ 'πισκόπου.»

6

Λαλεῖ του πάλ' ὁ Κκιὸρ ὀγλοῦς: Λυποῦμαί σε, Δεσπότη·
νὰ μέ σ' εὕρῃ ποῦ τὸ πορνὸν ὁ ἥλιος μέσ' στὴχ Χώραν,
γιατὶ εὐτὺς ἕν νὰ κοπῇ ἡ κιεφαλή σου πρώτη.
ἕνας Μουρούζης κι' ἔφυεν· ἔχει τωρὰ μιὰν ὥραν,
ποῦ κρεμμαλλίστην τοῦ τειχιοῦ κι' ἐξέβην εἰς τὴν στράταν,
καὶ πᾷ κατὰ τὸν Λάρνακαν νὰ μπῇ στὰ Κουσουλᾶτα.
Ἐφέραν του κι' ἐφόρησεν μιὰν ἀλλαὴν, 'πὸ κείναις
τοὺς πίτσιλλους, συλλούρικην, λιμὶν λιμίν, σαλάταν
καὶ σέρτουρα καὶ μέρτουρα, στὰ πόδκια του ποδίνες
μὲν τύχῃ κι' ἀγρωνίσῃ τον κανένας εἰς τὴν στράταν.

7

Εὐκαριστῶ σου, Κκιόρ-ὀγλοῦ, λαλεῖ του ὁ Δεσπότης,
θωρῶ σε μὲ καλόγ γάλαν πῶς εἶσαι βυζασμένος,
Μμά φύε, μέν σε δοῦν καὶ ποῦν πῶς γένεσαι προδότης.
Λαλεῖ τ'—ἄμ μὲν θέλῃς πολλὰ νᾶσαι ξωμακρυσμένος,
ἀμμάγγου πᾶμεν ἔσσω μου νὰ μὲν μείνῃς δαπάνω.
—Ἐγιῶνι θέλω, Κκιόρ-ὀγλοῦ, νὰ μείνω κι' ἂς πεθάνω.
Ὁ Κκιόρ-ὀγλοῦς ἐμάχετουν νὰ κάμῃ καλωσύνην,
ἀμμὰ ἐπῆεν ἄδικα ὁ κόπος του χαμένος.
Περίτου ὥραν δὲν εἶχεν κι' ἕν ἔπρεπεν νὰ μείνῃ,
κι' ἔφυεν πκιὸν περίλυπος καὶ παραπονημένος.

8

Ἡ νύχτα πκιὸν ἀρκίνησεν περίτου ν' ἀναρκώνῃ,
ἐγίνην ἡ ἀνατολὴ κροκόκκινη περίτου,
ἄρκεψεν πκιὸν τὸ Σάββατον νὰ πικροξημερώνῃ
κι' ἀκούστηκεν τοῦ ξύλενου σημάντρου ἡ φωνή του.
Ἐξέβην ὁ Κυπριανός μὲ κεῖνον τὸν καμόν του,
κι' ἐπῆεν εἰς τὴν ἐκλησιὰν καὶ βάλλει τὸν σταυρόν του,
κ' ἤτουν ὅσον κι' ἐκάμασιν ἀρκὴν τῆς λειτουργίας,
κι' ἐστάθηκεν περίλυπος καὶ σγιὰν νὰ δκιαλοΐστην,
κι' ἐπῆεν κι' ἐγονάτισεν ὀμπρὸς τῆς Παναΐας
καὶ κάτι ἐψουψούρισεν κι' εὐτὺς ἐκλαμουρίστην.

Ἔμεινεδ δὲν ἐτάραξεν, οὔλα ποῦ νὰ καρφώθην
γονατιστὸς καὶ πληξιμιὸς μὲ χέρκα σταυρωμένα·
ἀρκέψαν τὸ κοινωνικὸν καὶ τότες ἐσηκώθην,
κι᾽ ἐστάθηκεν κι᾽ ἐφαίνουνταν τ᾽ ἀμμάδκια του κλαμένα,
καὶ προσκυνᾷ τρεῖς τέσσερης φορὲς τὴν Παναΐαν
ἐθάρηες ποχαιρετᾷ καὶ κόσμον κι᾽ ἐκλησίαν.
Ἐσυγχωρήθην μὲ τοὺς λᾶς κι᾽ ἔμπην μεσ᾽ στ᾽ ἅγιον βῆμαν,
ἐμπῆκεν κι᾽ ἐκοινώνησε κι᾽ ἐξέβηκεν κι᾽ ἐστάθην,
κι᾽ ἔμοιαζεν οὔλα τὸν νεκρὸν ποῦ βάλλουν εἰς τὸ μνῆμαν,
ἐθάρηες ποῦ πάνω του τὸ γαῖμαν πῶς ἐχάθην.

10

Ἐξέβην ποῦ τὴν ἐκλησιὰν μὲ τὴν συναπαρτιάν του,
καὶ Τοῦρκ᾽ εὐτὺς τοῦ Σαραγιοῦ ἐπλάστησαν ὀμπρός του.
Εὐτὺς ἔριψεν πάνω τους μιὰν ἄρκαν ἀμμαδκιάν του,
κι᾽ ἐδήθηκεν τὸ βρῦδιν του, κι᾽ ἐφάνην ὁ θυμός του.
Ἔμειναν κι᾽ ἐθωροῦσάν τον ὀμπρός τους θυμωμένον,
κι᾽ ἐθάρηες τὸ στόμαν τους πῶς ἤτουν πουμωμένον.
—Λαλεῖ τους: Πκοιός σας ἔπεψεν πορνὸν πορνὸν κοντά μου;
πέτε μου το, συντύχετε καὶ μέβ᾽ βαρυκωλιῆτε,
ἂν ἓν κι᾽ ἐλυπηθήκετε, ἓν πέτρα ἡ καρδκιά μου,
πέτε μου, ἤντα θέλετε χωρὶς νὰ μ᾽ ἀντραπῆτε.

11

—Ἤρταμεν νὰ σὲ πκιάσωμεν, εἴμαστον προσταμένοι
ἀπὸ τὸμ Μουσελλὶμ-ἀγᾶν τὸν ἄρκονταν τῆς χώρας.
Λαλεῖ τους: —Μὲ καλόγ γαλαν ἂν ἦστε βυζασμένοι,
σταθῆτε καρτερᾶτε με πέντε λεφτὰ τῆς ὥρας
(—καὶ πκοιὸς εἶξέρ᾽ ἦντά ᾽κρυφεν ποῦ μέσα στὴν καρδιάν του) —
ἐξέβην πάνω βκιαστικὸς κι᾽ ἐνέην στὸν νοτάν του
κι᾽ ἄψεν λαμπάδιν κι ἔκρουσεν κἄτι χαρκιὰ γραμμένα
κι᾽ ὕστερα στράφην κ᾽ εἶπεν τους: ἐλᾶτ᾽ ἀντρειωμένοι
τώρα πώχω τὰ πράγματα σγιὰν θέλω τελειωμένα
ἐπάρτε με νὰ πάμεντε σγιὰν εἶσιε προσταμένοι.

Ἐπάρτε με νὰ πάμεντε ν᾽ ἀδικοθανατίσω,
ἐπάρτε με σκοτῶστέ με χωρὶς καμιὰν αἰτίαν.
Κι᾽ ἄλλοι δεξιὰ κι᾽ ἄλλοι ζαβρὰ κι᾽ ἄλλοι ὀμπρὸς καὶ πίσω
εὐτὺς ἐτριυρκάσαν τον κι᾽ ἐπῆραν τον κι᾽ ἐπῆαν.
Ὁ Μουσελλίμης κάθεται μὲ οὔλους τοὺς ἀγάδες
μεσ᾽ στὸ Σαράγιον καὶ λαλεῖ τοὺς ἄλλους Δεσποτάδες.
—Ἄκουσα πῶς ἐσεῖς οἱ τρεῖς καὶ ὁ μιλλὲτ πασιῆς σας
κ᾽ οἱ προεστοὶ τοῦ τόπου σας τ᾽ ἀρκοντολόϊν οὔλον,
ἐτάξετε εἰς τοὺς ρωμηοὺς τὸ μάλιν τῆς ζωῆς σας,
νὰ μὲν ἀφήκετε ρωμηὸν εἰς τὸ ντοβλέττιν δρῦλον.

13

Εἶπεν καὶ δὲν ἐτέλειωσεν ὁ ἄρκοντας τὸ πεῖν του
κι᾽ ἐφέραν τὸν Κυπριανὸν οἱ Τοῦρκοι ὀμπροστά του.
Ἔνεψεμ μὲ τὸ δίκλημαν, ἔνεψεμ μὲ τὸ δεῖν του
᾽νοῦ ποῦ τοὺς ἀσκερλίες του κι᾽ ἐπῆρεν τον κοντά του,
κι᾽ ἔκλινεν κι᾽ εἶπεν του στὸ φτὶν: «Σὲ δκυὸ λεφτὰ τῆς ὥρας
νὰ βαωθοῦν, νὰ κλειωθοῦν κ᾽ ἡ τρεῖς πόρτες τῆς Χώρας,
μεμ πᾶ καὶ φύουν οἱ ρωμηοὶ στὰ ὄρη καὶ χωστοῦσιν·
ἀππεξωθκιὸν τοῦ Σαραγιοῦ νὰ μὲν ἔν παναΰριν,
μεσ᾽ στὸ Σαράγιον οὔλοι τους νὰ διπλαρματωθοῦσιν,
κελλάττην καὶ κρεμμασταρκὰν νὰ τἄχετε χαζίριν».

14

Τότες ἐστράφην καὶ λαλεῖ τοῦ ᾽Αρχιεπισκόπου,
σκυφτὸς χαμαὶ δυσόφρυδος καὶ καραμουτσωμένος:
—Πάσσ πίσκοπε Κυπριανὲ, μιλλὲτ πασιῆ τοῦ τόπου
ἐγύρεψα σε νὰ σοῦ πῶ πῶς εἶμαι προσταμένος
ἀπὸ τὴν Πόρταν καὶ κρατῶ στὸ χέριν μου φερμάνιν,
πῶς ἔχω μιάλην προσταὴν ποῦ τὸ ψηλὸν Διβάνιν
τ᾽ ἀρκοντολόϊν τοὺς ρωμηοὺς τοὺς μιάλους τοῦν᾽ τοῦ τόπου
νὰ τοὺς συνάξω μονομιᾶς καὶ νὰ τοὺς ἠσκοτώσω,
νὰ μὲν χαρίσω μπροεστοῦ ζωὴν μήτε ᾽πισκόπου
καὶ ὅτι λοῆς θάνατον θελήσω νὰ τοὺς δώσω.

15

—Λαλεῖ του : Μουσελλὶμ-ἀγᾶ ποῦσαι καλὸς ἰσλάμης
ἀφῶχεις εἰς τὸ χέριν σου τοῦ Διβανῳοῦ φερμάνιν
Κι' ἀφῶχεις ἔτσι προσταὴν μπορεῖς ἀλλῳῶς νὰ κάμῃς ;
κάμε σγῳάν σε προστάσσουσιν ποῦ τὸ ψηλὸν Διβάνιν
Καὶ κάψε μας, γῳὰ κρέμμα σ' μας, γῳὰ κόψε τὸν λαιμόν μας
θέλομεν ὅμως νὰ μᾶς πῇς ἤντ' ᾷν τὸ φταισιμόμ μας.
—Ἐμάχεστουν μὲ τοὺς ρωμηοὺς τοὺς ἄλλους νὰ σμιχτῆτε,
τοὺς Τούρκους ποῦ τὲς τέσσερης μερκαὶς νὰ πολεμᾶτε·
ἐ μάχεστουν εἰς τ' ἅρματα κι' ἐσεῖς νὰ σηκωθῆτε
γῳὰ νὰ σμιχτῆτε οὗλοι σας καὶ τὴν Τουρκιὰν νὰ φᾶτε.

16

—Ἓν κ' ἦρταν, Μουσσελλὶμ-ἀγᾶ, πάνω στὸν τόπον ἄλλοι
κι' ἐφέραν ἅρματα κρυφὰ κι' ἔν νὰ μᾶς καταγνώσῃς.
Ἐδώκαμεν σου τ' ἅρματα οὗλοι μιτσῳοὶ καὶ μῳάλοι
εὐτὺς ὅτι κι' ἐγύρεψες νὰ μᾶς ἠξαρματώσῃς.
Ἤντα λοῆς ἐθέλαμεν ἐμεῖς ν' ἁρματωθοῦμεν
καὶ νὰ, σμιχτοῦμεν μ' ἄλλους λᾶς καὶ νὰ σᾶς πολεμοῦμεν ;
Κεῖνος ποῦ σου ψουψούρισεν τοῦτα τὰ λόγῳα οὗλα,
ἂν ἔν καὶ κεῖνος Χριστῳανὸς ὅμως ἐμᾶς μισᾷ μας:
πυρομαχεῖ τον πάντα του π' ἀππέσω ἡ ἀζούλα·
ἐμᾶς πὸ τοῦτα ποῦ λαλεῖς ἔν καθαρ' ἡ καρδκῳά μας.

17

—Νὰ μὲν ἀρνῳέσαι, 'πίσκοπε, κι' ἐσεῖς οἱ καλοῆροι,
εἴχετ' ἀθθρώπους 'στὰ χωρκὰ, χαρκιὰ νὰ δκῳαμοιράζουν
ν' ἁρματωθοῦσιν οἱ ῥωμῃοὶ νᾷν οὗλοι τους χαζίριν
καὶ μὲ τὸν πρῶτον λόον σου ν' ἀρκέψουν νὰ μᾶς σφάζουν
καὶ δὲν πιστεύκ' ὅ,τι μοῦ πῇ τοῦ καθενοῦ τὸ στόμα,
κι' ἔχω πὸ κεῖνα τὰ χαρκῳά· ἔχεις νὰ πῇς ἀκόμα;
—Λαλεῖ του: Μουσελλὶμ-ἀγᾶ εἶπα σου καὶ λαλῶ σου,
'πὸ τοῦτα οὗλα ποῦ λαλεῖς ἔν καθαρ' ἡ καρδκῳά μας,
καὶ πίστεψε, εἰδὲ κᾶν οὗ, τὸ κρῖμαν στὸλ λαιμόν σου·
μπορεῖ καὶ νᾶν καμῳὰ δουλεῳὰ ποῦ γίνηκεν κρυφά μας.

18

—Πίσκοπε, γιὼ τὴν γνώμημ μου ποττὲ δὲν τὴν ἀλλάσσω,
κι' ὅσα κι' ἂν πῆς μέθ' θαρευτῆς πῶς ἔν να σου πιστέψω
ἔχω στὸν νοῦν μου, πίσκοπε, νὰ σφάξω, νὰ κρεμμάσω,
κι' ἂν ἠμπορῶ ποῦ τοὺς ρωμηοὺς τὴν Κύπρον νὰ παστρέψω
κι' ἀκόμα ἂν ἠμπόρηα τὸν κόσμον νὰ γυρίσω,
ἔθεν νὰ σφάξω τοὺς ρωμηοὺς ψυχὴν νὰ μὲν ἀφήσω!
—Ἡ ρωμηοσύνη ἓν φυλὴ συνώκαιρη τοῦ κόσμου,
κανένας δὲν εὑρέθηκεν γιὰ νὰ τὴν ἠξηλείψῃ,
κανένας, γιατὶ σκέπει την ποῦ τἄψῃ ὁ Θεός μου.
Ἡ ρωμηοσύνη ἓν να χαθῇ, ὄντας ὁ κόσμος λείψῃ!

19

Σφάξε μας οὔλους κι' ἄς γενῇ τὸ γαϊμάμ μας αὐλάκιν,
κάμε τὸν κόσμον μακελειὸν καὶ τοὺς ρωμηοὺς τραούλια,
ἀμμά ξερε πῶς ὕλαντρον ὄντας κοπῇ καβάκιν
τριγύρου του πετάσσουνται τρακόσια παραπούλια.
Τὸ 'νὶν ἀντὰν νὰ τρὼ τὴν γῆν, τρώει τὴν γῆν θαρκέται,
μὰ πάντα κεῖνον τρώεται καὶ κεῖνον καταλρέται.
Εἶσαι πολλὰ πικράντερος, ὅμως ἀθ θὲν νὰ σφάξῃς
σφάξε τοὺς λᾶς ποῦ πολεμοῦν ἀλλοῦ ἁρματωμένοι·
ἐμᾶς μὲ χέρκα ὄφκαιρα γιατὶ νὰ μᾶς πειράξῃς
ποῦμαστον δίχως ἅρματα, κ' εἴμαστον νεπαμένοι ;

20

Τότες ὁ Μουσελλὶμ-ἀγᾶς ἐψήλωσεν τὸ δεῖν του,
κ' εἶδέν τον μ' ἕναν δεῖν γλυκὺν, κι' ἀννοίει καὶ λαλεῖ του:
—Ὅ,τι παθθαίν' ὁ ἄνθρωπος ἔν ποῦ τὴν κεφαλήν του,
τοῦ βρένιμου ποῦ τὸ σπαθὶν ποσπάζετ' ἡ ζωή του·
καὶ σοὺ ἂν εἶσαι βρένιμος ποσπάζεις τὴ ζωήσ σου.
—Μούλλωσε καὶ κατάλαβα πριχοῦ νὰ πῆς τὸ 'πεῖσ σου
μὲν μάχεσαι τὴθ θάλασσαν νὰ τὴν ἠξηντηλήσῃς,
ἄδικα λόγια μὲν χάννῃς κι' ἀρκῇς εἰς τὴν δουλειά σου·
τὸν ἥλιον μὲ τὸ φύσημαν μπορεῖς νὰ τὸν ἠσβύσῃς;
φώναξε τοῦ κελλάτη σου, σάσ' την κρεμμαστιρκάν σου!

21

Ὁ Μουσελλίμης κι' οὔλοι τους οἱ Τοῦρκ' ἀντὰν ἀκούσαν,
στραοπελέκιν πάνω τους οὔλα ποῦ νάεν ρίψει:
Ἔμειναν οὔλοι τους βρυχτοὶ νοῦ στ' ἄλλου κι' ἐθωροῦσαν,
καθένας τους ἐπάσκιζεν τὴν ἀντροπὴν νὰ κρύψῃ.
Ὁ Μουσελλίμης εἶδεν πκειὸν πῶς χάνν' ἀδίκως κόπους,
ἔταξεν κι' ἐσηκώσασιν π' ὀμπρός του τοὺς πισκόπους,
κι' ἐπῆραν τους στὴφ φυλακὴν χωρὶς νὰ τοὺς χωρίσουν.
Οἱ Τοῦρκ' ὅτι κι' ἐμείνασιν τζιμπὶν κι' ἐδκιαλοοῦνταν,
εἶπαν νὰ φέρουν μαρτυρκὲς γιὰ νὰ τὸ μαρτυρήσουν.
κι' ἐφέραν ἕναν ἀγαθὸν βοσκὸν ποῦ τὴν Μαλοῦνταν.

22

Λαλεῖ τ' ὁ Μουσελλὶμ-ἀγᾶς: —Δημήτρη μὲν φοᾶσαι
κι' ἐγιὼ ἐσέναν ἔχω σε σγιὰν ἄθθρωπον δικόμ μου.
Ἤνταν ποῦ θέλεις; ζήτα μου καὶ μὲν ἠδκιαλοᾶσαι.
—Θέλω, ἀφέντη, μανιχὰ νὰ πάω στὸ χωρκόμ μου
ἔχει π' ἀφήτης μ' ἔχετε δὰ μέσα χαψωμένον,
ἔμεινεν τὸ κοπάδιμ μου στοὺς κάμπους ἁπλωμένον·
ἄης με μάγκου δκυό 'μερες κι' ἔπαρ' μου τὴν ψυχήν μου,
ἠντά 'παθεν τὸ μάλιμ μου; θέλω κι' ἐγιὼ νὰ ξέρω,
καὶ πάλ' ἐγιῶνι στρέφομαι, καὶ θέμι στὸ στραφεῖν μου
μιὰν τόκαν καὶ μιὰν ἄτροφην κανίσσιν νὰ σοῦ φέρω.

23

Δὲν ἔχω ἀφέντη ἔσσω μου μὲ μισταρκόν, μὲ δοῦλον,
κ' εἶπαμ μου πῶς τὰ γίδκια μου ψοφοῦσιν ποὺ τὴν πεῖναν.
Ἔσσω μου κι' ἔξω μ' ἕναν γιὸν τὸν εἶχα οὔλον οὔλον
κ' εἶμαι καὶ κείνου δίχως του ἔχει τωρά 'ναν μῆναν.
Μιὰν Κερκακὴν ποῦ εἶμαστον οἱ δκιὸ κεῖνος κ' ἐγιῶνι
κ' ἐπκιάνναμεμ μὲ τὰ βερκὰ πουλιὰ μέσ' στο λαῶνιν
ἔταξα τον τὸν ἄχαρον νὰ πᾷ νὰ παραλάσῃ,
κι' ἐπῆεν κι' ἔν ἐστράφην πκιὸν —νάεν καῇ ἡ μέρα!
Εἶπαμ μου πῶς ἐφύασιν πὸ κεῖ ποῦ τὸ Καρπάσιν
μιὰ κοπὴ παίδκια τοπιανοὶ καὶ πῶς ἐπῆαν πέρα.

24

Πέρα στοὺς λᾶς ποῦ πολεμοῦν καὶ πᾶν κατὰ τὴν Πόλιν.
Ἂν πολεμοῦν γιὰ τὸ καλὸν καὶ πολεμᾶ κι' ὁ γιός μου
ἂς ἔν χαλάλιν τοῦ Θεοῦ, ἂν μοῦ τὸν φᾷ τὸ βόλιν,
κι' ἂς πᾷ νὰ μείνω δίχως του νὰ ζήσω μανιχός μου.
Εἰδὲ κἂν οὔ καὶ μάχουνται νὰ κάμουν ἄλλ' ἀντ' ἄλλα
χαρράμιν τους ποὺ τὸν Θεὸν τῆς μάνας τους τὸ γάλαν.
Ἔχει π' ἀφήτης ἔφυεν ποῦ λλόου μου ὁ γιός μου,
ἔμεινα μανιχούλλικος, μαντρίζω ξημαντρίζω,
κοιμίζ' ὁ κακομάζαλος καὶ μπλείζω μανιχός μου
καὶ μανιχός μου στέκομαι στὸλ λάκκον καὶ ποτίζω.

25

Μέσ' 'ς τούν τὴν χάψην ὥς ποσον, ἀφέντη, πκιὸν κανεῖ με,
ἔκαμέμ με δα μέσα δὰ ἡ πλῆξι πολιφάϊν,
γιατὶ τὸ τρώω τρώει με τὸ πίννω καταλρεῖ με
ποῦ τὸν καμόμ μου τὸν πολλὺν τούτ' ἡ καρδκιά μου 'κάην.
Ἐξύπνουν ποῦ τὸ χάραμαν πούθεν νὰ πᾷ νὰ μπλείσω,
καὶ δὲν ἐβάσταχνα ποττὲ χωρὶς νὰ τραουδήσω,
κι' οὔλα τὰ πάντα θάρηα μητά μου τραουδοῦσαν
ἐβρίκιζα ποῦ τὴν φωνὴν τὸν κόσμον νύκταμ 'μέραν
κι' ἔπαιζα τὸ πιδκιαύλιν μου, καὶ τὰ βουν' ἀδυνοῦσαν,
τὸ κλάμαν καὶ τὸ δάρκομαν τὰ μμάδκια μών τὸ ξέραν.

26

—Ἔν νὰ σ' ἀφήκω, εἶπεν του, νὰ πᾷς κ' εἰς τὸ χωρκόσ σου,
καὶ τὸ μηρίν σου ὡς ποῦ ζιῆς ἓν νά σου τὸ χαρίσω,
κι' ἔν νὰ πκιερώσω ἂν ἔχῃς ρκὸς ἀκόμα καὶ τὸ ρκός σου,
καὶ μέσ τὴν φοῦχταν ἑκατὸν χρουσὰ νὰ σοῦ μετρήσω.
Εἶπες πῶς οἱ Πισκόποι σας ἐθέλαν νὰ σηκώσουν
τοὺς Χριστιανοὺς κρυφὰ κρυφὰ τοὺς Τούρκους νὰ σκοτώσουν.
Εἶπες πῶς οἱ Πισκόποι σας ὡς κ' εἰς τὰ κοπελλούδκια,
στοὺς παίδκιους κ' εἰς τοὺς γέροντας κ' εἰς τὲς γεναῖκες κόμα
ἐδκιαμοιράζαν ἅρματα καὶ βόλια καὶ παρούδκια
κι' ἀκούσαντα κι' ἄλλοι κι' ἐγιὼ ποῦ τὸ δικόν σου στόμαν-

27

—Ἐγιὼ, ἀφέντη, μανιχὰ, ἄκουσα νὰ λαλοῦσιν,
πῶς ἦρτεν ἕνας τοπιανὸς καλόηρος ποῦ πέρα
καὶ ἔφερεν κάμποσα χαρκιὰ πὸ κεῖ ποῦ πολεμοῦσιν
κι᾽ ἔδωκέν τα καὶ χάθηκεν, δὲν ἔμεινεμ μὲ μέραν
καὶ κεῖνα οὖλα τὰ χαρκιὰ πῶς ἦταν τοῦ πολέμου
τὰ ἄλλα οὖλα ποῦ λαλεῖς ἔν τ᾽ ἄκουσα ποττέ μου.
—Ἤντα μᾶς περιπαίζεις, βρὲ, εἴμαστον μισταρκοί σου ;
εἶπες το μὲ τὸ στόμασ σου μεσ᾽ ς᾽ τόσον παναΰριν
πέτο γιατὶ σκοτόννω σε, κόβκω τὴν κεφαλήσ σου.
Φέρτε μου τὸν κελλάτην δὰ, νἆν δαχαμαὶ χαζίριν!

28

—Ὄϊ ἀφέντη μὲν κάμῃς πάνω μου ᾽μέναν γαῖμαν,
Λυπήθου με τὸν ἄχαρον κι᾽ ἔν κρῖμαν κι᾽ ἁμαρτία
ἄης με καὶ λαλῶ σου το : ἔν ἓν ἀφέντη ψέμαν.
—(Ὁ φόος φαίρνει κόλασιν λαλεῖ κ᾽ ἡ παροιμία).—
—Ἄς κάμω τὰ πικρὰ γλυκειὰ καὶ τὰ ζαβ᾽ ἂς γισιώσω
κι᾽ ἂς πῶ κατὰ ποῦ θέλετε, ἀφέντη, νὰ γλυτώσω,
τὰ εἶπες ἔν ἀληθινὰ, ἀφέντη, μαρτυρῶ το
εἶδα καὶ μὲ τὰ μμάδκια μου κι᾽ ἄκουσα μὲ τὰ φκιά μου
οὖλα γεινῆκαν κ᾽ εἶδά τα, κ᾽ εἶπά το καὶ λαλῶ το
—(Θεέ μου καὶ συχχώρα μου ἔν καθαρ᾽ ἡ καρδκιά μου).

29

Εἶπέν τα τοῦτα ὁ βοσκὸς κι᾽ ἐλούθηκεν τὸ κλάμαν.
Οἱ Τοῦρκοι ἐψουψουρούσασιν τότες ἀναμεσόν τους
καὶ πὰ σὲ μιὰν κόλλαν χαρτὶν μαρτυρικὸν ἐκάμαν,
—(καὶ πκοιὸς ἠξέρ᾽ ἤντά γραφεν κεῖν᾽ τὸ μαρτυρικόν τους)—
καὶ ᾽φέραν του το τοῦ φτωχοῦ Δημήτρη κι᾽ ἔπιασεν το
κι᾽ ἔγγισεν τὸ δακτῦλιν του πάνω κι ἐμούζωσεν το.
Ὁ Μουσελλίμης τότε πκιὸν ἐγλυκοσύντυχεν του,
κ᾽ εἶπέν του : πάψε μὲν κλαίῃς κι᾽ ἔν νὰ σὲ ξαπολύσω.
Εἶδέν τον καὶ μὲ δεῖν γλυκὺν κι᾽ ἐχαμογέλασέν του,
κι᾽ ἔνεψέν τους κι᾽ ἐπῆραν τον πὸ κεῖ τὰ ὧδε πίσω.

30

Τότες πκιὸν ἐσυντύχασιν οὔλοι καμπόσην ὥραν,
γιὰ κείνους πῶν νὰ κόψουσιν κι' ἀννοίξαν τὸ δεφτέριν
κ' εἴδασιν πόσοι ἔν π' ἄλλοῦ καὶ πόσοι ποῦ τὴν Χώραν
καὶ πόσοι γιὰ συρτοθηλειὰν καὶ πόσοι γιὰ μαχαῖριν
κ' εἶχεν πεντ' ἕξη ποὔπασιν πῶς ἔν πολλοὶ κι' ἔν κρῖμαν,
κι' ὁ Μουσελλίμης εἶπέν τους «Ἔν οὔλοι γιὰ τὸ μνῆμαν»!
Ὁ ἥλιος πκιὸν ἐστύλλωσεν, ἐγείνην μεσομέριν
κι' ἀκούστην εἰς τομ μιναρὲν ὁ χότζιας νὰ φωνάζῃ
κι' ἐπάψασιν τὴν συντυχιὰν κι' ἀφῆκαν τὸ δεφτέριν
κι' ἐσηκωθῆκαν οὔλοί τους κι' ἐπῆαν στὸ ναμάζι.

31

Εἶχεν ἡ μαύρη φυλακὴ ἡ στενοκοπημένη
ποῦ κάθουνταν οἱ τέσσερης πισκόποι μανιχοί τους
ποῦ τήμ μερκὰν τοῦ περβολιοῦ μιὰν πόρταν σιερένην
κι' ἀκούετουν ἡ συντυχιὰ κ' ἡ χαμηλὴ φωνή τους.
Ἐλάλεν ὁ Λαυρέντιος: Ἄ, τὸν εὐλοημένον
κεῖνον τὸν Θεοφύλακτον, οὔλα τὸν ἀππωμένον.
Ἔφερεν κεῖνα τὰ χαρκιὰ στραβὰ χωρὶς νὰ ξέρῃ,
κι' ἐγέμωσεν ποῦ μιὰν μερκὰν ὡς ἄλλην τὸ νησίμ μας,
κι' ἔδκιαν τα ὅπου τύχχαιννεν καὶ μέραμ μεσομέριν
κ' ἤρτασιν τοῦτα τὰ κακὰ τώρα στην κεφαλήμ μας.

32

Λαλεῖ τους ὁ Μελέτιος: μισῶ τὴν ἀδικίαν
πῶς ἐβουλήθην ἄνθρωπος νὰ κάμῃ καλωσύνην
νὰ τὸν κακολοήσωμεν πῶς ἦταν ἡ αἰτία;
Ἤτουβ βουλὴ ποῦ τὸθ Θεὸν γιὰ νὰ γενῇ κι' ἐγείνην.
Τὸχ Χάρον ἔν καὶ βκάλλουν τον ποττὲ πῶς ἐν φταισμένος.
πάντα λαλοῦν τὸ φταίσιμον πῶς τῶχει ὁ πεθαμμένος.
Λαλεῖ τους ὁ Κυπριανός: ἓν λόγια παραπάνω·
ἔτσι κι' ἀλλιῶς ἐτέλειωσεν, ἐμεῖς ἓν νὰ χαθοῦμεν·
ὅ,τι λοῆς κι' ἂν ἔτυχεν ξέρ' ὁ Θεὸς ποῦ πάνω·
γιὰ κείνους πῶν νὰ μείνουσιν κείνους τώρα νὰ δοῦμεν.

33

Τότες ἐκρόννοιξεν κρυφὰ τοῦ περβολιοῦ ἡ πόρτα,
κι' ἐμπῆκεν παίδκιος ὄμορφος μακρὺς καὶ στολισμένος
χαρούσιμος, κι' ἐφαίνετουν ποὺ γαῖμαν καὶ ποὺ σόρταν
κι' ἀνέσαινεν, κι' ἐφαίνετουν πῶς ἤτουν ποσταμένος.
Ἐκράτεν παστρικὸν ποξιᾶν γεμάτον στὴν μασκάλην,
κι' ἐπῆεν στὸν Κυπριανὸν κ' εἶπεν του γιάλι γιάλι.
Ἔπεψεμ με ὁ κύρης μου τώρα κ' ἤρτα βουρῶντα,
κι' ἔφερα σου μιὰν ἀλλαὴν δικήν του νὰ φορήσης,
νὰ πᾶμεν ἔσσω μας τωρὰ, κρυφὰ κρυφὰ χωστῶντα:
χαΐτε ντύθου γλήορα νὰ πᾶμεν μὲν ἀρκήσης.

34

—Γιέ μου! πκοιὸς ἓν ὁ Κύρης σου; πές μου καὶ μὲν νὰ ξέρω.
—Ὁ κύρης μῶν ὁ Κκιὸρ-ὀγλοῦς, κ' εἶπεμ μου νὰ πασκίσω
νἄρτω νὰ σ' εὕρω γλήορα καί ροῦχα νὰ σοῦ φέρω,
καὶ νὰ σὲ πάρω ἔσσω μας εὐτὺς νὰ μέσ' σ' ἀφήσω.
Ντύθου νὰ πᾶμεν, κι' ὁ Θεὸς ὀρπίζω νἂν μητά μας,
ὁ κύρης μου ἓν ἔσσω του τωρὰ καὶ καρτερᾷ μας.
Νὰ ρέξουμεν χωστὰ, χωστὰ, ποῦ μέσα στὸ περβόλιν,
καὶ 'ποῦ τὸν τοῖχον ὕστερα νὰ ππέσουμεν στὴν στράταν
κι' ἂν τύχη σγιὰν πηαίννομεν καὶ μπλάση μας τὸ κῶλιν
γρῦ νὰ μᾶς ποῦν, μερίζω τους καὶ κάμνω τους σαλάταν!

35

—Νὰ πάης γιέ μου νὰ τοῦ πῆς νὰ κάμνη τὴν δουλειάν του
κ' εἶμαι πολλὰ καλλίττερα πολλὰ δὰ μέσα ποῦμαι,
καὶ πῶς τὴν καλωσύνην του καὶ τὴν καλὴν καρδκιάν του
ἀκόμα καὶ κρεμμάμενος ἓν νὰ τὴν ἀθθυμοῦμαι.
Χαιρέτα μού τον ποῦ καρδκιᾶς καὶ νὰ τοῦ πῆς ἀκόμα,
πῶς ἓν νὰ τὸν εὐκαριστῶ νεκρὸς ποῦ κά 'στὸ χῶμα,
ἂν κάμη μιὰν μιαλλήττερην 'πὸ τούτην καλωσύνην.
Στὸν τόπομ μας 'πὸ δὰ καὶ δὰ νὰ κάμ' ὅ,τι μπορήση
νὰ μὲν γεινῆ μιαλλήττερον κακὸν στὴν ρωμηοσύνην.
Πέ του τὰ τοῦτα, κι' ὁ Θεὸς νὰ τὸν πολλοχρονίση.

35

—Γιὰ τοῦτα οὔλα ποῦ λαλεῖς κι' ἐγιὼ ἔν νὰ πασκίσω,
καὶ μέσ' στὰ φυλλοκάρδκια μου τὰ λόγια σου φυλάω
καὶ μόννω σου στὴν πίστιν μου νὰ μὲν τ' ἀλησμονήσω·
μὰ δίχως σου στὸν κύριν μου ἀντρέπουμαι νὰ πάω.
Στὴν ἄλλην πόρταν μονομιᾶς κατσιαρισμὸς ἀκούστην,
κ' εἴδασιν τὸ μαντάλιν της πουπανωθκιὸν κι' ἐσούστην,
κι' ἀρκώθηκεν ὁ πέρκαλλος ὁ παίδκιος κι' ἔδοξέν του,
κ' ἡ φοῦχτά του χερβόλιασεν στὴν κόξαν τὸ πιστόλιν,
ἐσκούλλισέν τον ὁ θυμὸς, καὶ πάλ' ἀνάδοξέν τον
κι' ἕναν λιγγούριν ἔκαμεν κι' εὑρέθην στὸ περβόλιν.

37

Ἡ πόρτα τότες ἄννοιξεν κι' ἐκούμπησεν στὸν τοῖχον.
κι' ἕνας ἐφέντης ἔμπηκεν ἀρκοντικὰ ντυμένος
κι' εἶπέν τους : ἤρτα νὰ σᾶς δῶ, μητά σας νὰ συντύχω
γιατ' εἶμαι γιὰ τὸ χάλισ σας πολλὰ μαραζωμένος.
Ἔφερά σας καὶ νακκουρὶν φαΐν καὶ πκιεῖν νὰ φᾶτε
γιατ' ἔν νὰ σᾶς γυρέψουσιν τωρὰ τσιμπὶν νὰ πᾶτε.
Ἔρεξα κ' εἶδα τωρὰ τρεῖς κρεμμασταρκὲς στημένες
εἶχαν τὲς δκυὸ στὸν πλάτανον καὶ κείν' τὴν μιὰν τὴν ἄλλην
στὴν συκαμιὰν, κ' ἤτουν κ' ἡ τρεῖς σγιὰν χάροι κουρτισμένες,
κι' ἔπληξ' ἀππέσσω μου πολλὰ καὶ δὲν μῶμεινεν χάλιν.

38

Ἤρτα καταύτις νὰ σᾶς 'πῶ νὰ παρηορηθῆτε
κι' ἔν νὰ πασκίσω σήμμερον νὰ κάμ' ὅ,τι μπορήσω
νὰ ρίξω τὲς κρεμμασταρκὲς καὶ σεῖς νὰ ποσπαστῆτε,
καὶ τὰ χαρκιὰ ποῦ γράψασιν ἐγιὼ νὰ τοὺς τὰ σχίσω
νὰ κάμω τὰ πικρὰ γλυκειὰ καὶ τ' ἄρκα νὰ μερώσω
καὶ βουλετὸν τ' ἀβούλετον γιὰ νὰ σᾶς ἠγλυτώσω.
Τέσσερης στῦλλοι σγιὰν κι' ἐσᾶς κεφάλια τοῦν τοῦ τόπου
δὲν εἶναι κρῖμαν κι' ἄδικον νὰ πᾷ νὰ κρεμμαστῆτε ;
'πὸ οὔλα τὸ γλυκόττερον ἔν ἡ ζωὴ τ' ἀθθρώπου,

Τότες Ἀρχιεπίσκοπος ἐποτυλίχτην πάνω
κ' εἶπέν του: Τοῦρκε βρῦξε πκιὸν κανεῖ νὰ συντυχάννῃς
καὶ δέθ θέλω ποὺ λλόου σου ν' ἀκούσω παραπάνω.
Πάψε κι' ἓν κρῖμαν κι' ἄδικον τὰ λόγια σου νὰ χάννῃς
ἄνου νὰ φύῃς γλήορα νὰ πᾷς εἰς τὴ δουλειάν σου,
κι' ὁ Χάρος ἓν γλυκόττερος ἀποῦ τὴν συντυχιάν σου.
Ὁ Τοῦρκος ὅτι κι' ἄκουσεν ἐστάθην μουρρωμένος
κ' εἶδεν κι' ἐπίστεψεν πῶς πᾶν τὰ λόγια του χαμένα
κ' ἔμεινεν σγιὰν περίλυπος καὶ σγιὰν ἀντροπιασμένος·
κ' ὕστερα ξέβην κ' ἔφυεν μὲ δκιὸ χείλη καμένα.

40

Ὁ Τοῦρκος ὅτι κι' ἔφυεν κι' ἐμείναν μανιχοί τους,
ἐγονατίσαν οὔλοί τους γιὰ νὰ προσευκηθοῦσιν,
κι' οὔλ' ἐκλαμουριστήκασιν καὶ 'κείν' ἡ προσευκή τους
ἤτουν ποῦ μέσα στὴν καρδκιὰν τὴν ὥραν ποῦ πονοῦσιν.
Στὴν ὕστερκὰν τῆς προσευκῆς ἔτσι γονατισμένοι
εἶπαν κλαμένοι σιανὰ καὶ μὲ φωνὴν κομμένη:
Θεέ μου καὶ συγχώρησε τοὺς λᾶς ποῦ μᾶς μισοῦσιν,
Θεέ μου καὶ ξησκλάβωσε τὴν ἄχαρην φυλήμ μας,
Θεέ μου καὶ στερέοννε τοὺς λᾶς ποῦ πολεμοῦσιν,
Θεέ μου καὶ συχχώρα μας καὶ δέχτου τὴν ψυχήμ μας!

41

Οἱ ἄλλοι ποὔτουν στὴν τζιαμὴν ὅτι κι' ἐποσπαστῆκαν
ἐστάθησαν κι' ἐκάμασιν τζιμπὶν τὴν συντυχιάν τους
κ' εἰς τὸ Σαράγιον οὔλοι τους ἐξανασυναχτῆκαν,
κι' ἀρκέψαν νὰ τελειώσουσιν τὴν ἄχαρην δουλειάν τους.
Γιὰ πεῖσμαν τοῦ Κυπριανοῦ καὶ γιὰ φοητσιασμόν του
φέρνουν τὸν ἀρκιδκιάκον του καὶ τὸν γραμματικόν του
καὶ βκάλαν τους κἄτι δουλειὲς, δουλειὲς σαντανωμένες
κι' ἐπέψαν κι' ἐκρεμμάσαν τους ἀξάγκωνα δημμένους
στὸν πλάτανον ποὔταν ἡ δκιὼ κρεμμασταρκὲς στημένες
κι' ἀφῆκαν τους κεῖ πάνω κεῖ καταύτυς κρεμμασμένους.

42

Ὕστερα 'πέψασιν καμιὰν δωδεκαρκὰν ἀθρώπους
τοῦ Σαραγιοῦ, κι' ἐτάξαν τους νὰ διπλαρματωθοῦσιν,
κι' ἐφέραν ποῦ τὴν φυλακὴν τοὺς τέσσερης Πισκόπους
κ' ἤτουν οὗλοι μονόβουλοι νὰ τοὺς το ξαναποῦσιν
γιὰ τέλειὰ ὕστερην φορὰν πῶς πᾷ ἡ κεφαλή τους.
Εὐτὺς ὁ Μουσελλίμ-ἀγᾶς ἀννοίει καὶ λαλεῖ τους
Κελλάττης καὶ κρεμμασταρκὰ ἓν καὶ τὰ δκυὸ χαζίριν,
ἡ ὥρα σας ἐκόντεψεν κι' ἓν καρτερῶ περίτου
ἔχω κηνοῦρκαν προσταὴν τώρα ποῦ τὸν Βεζύρην.
Τότες Ἀρκιεπίσκοπος ἀννοίει καὶ λαλεῖ του:

43

Σκοτῶστέ μας καὶ γράψετε κι' ἐμᾶς τὸν σκοτωμόμ μας
μὰ τοῦτοι οὗλ' οἱ σκοτωμοὶ ἓν οὗλοι γιὰ κακόσ σας·
ἐσεῖς θαρκέστ' ἀννοίετε τὸ μνῆμαν τὸ δικόμ μας,
κι' ἓν τὸ πεισκάζετε πῶς ἓν τὸ μνῆμαν τὸ δικόσ σας.
Ἐσεῖς χειροττερεύκετε τὰ πράγματα θωρῶ τα
στὴν Πόλιν ἐκρεμμάσετε τὸν Πατριάρκην πρῶτα
καὶ ταπισὸν ἄλλους πολλοὺς πισκόπους καὶ παπάες
σκοτῶστε ὅσους θέλετε, ἀμμ' ἂν νὰ σᾶς ἠβλάψῃ·
τὸ γαῖμαν ποῦ χιονόννετε ποῦ μᾶς τοὺς δεσποτάες
ἓλ λάϊν εἰς τὴν λαμπρακιὰν π' ἀφταίννει νὰ σᾶς κάψῃ.

44

—Λαλεῖ τ' ὁ Μουσελλὶμ-ἀγᾶς: Ἡ ὥρα ἓν περασμένη
χαζίριν ἐδειλίνωσεν καὶ πάει νὰ νυχτώσῃ
ἓν καρτερῶ γιατ' ἡ δουλειὰ τωρᾶν ἀρκινημένη
κι' ἔχω καὶ δκυὸ κρεμμάμενους καὶ πρέπει νὰ τελειώσῃ.
Ἔχω τὸν ἀρκιδκιάκον σου καὶ τὸν γραμματικόν σου,
κι' ἓν νὰ τοὺς δῇς καὶ σοὺ τωρὰ κρεμμάμενους ὁμπρός σου.
Ἂν ἔχῃς τίποτε νὰ πῇς γιὰ τὸ καλόσ σας, λάλε,
νὰ ποσπαστοῦμεν γλήορα γιατ' ἓν νὰ νυχτωθοῦμεν,
καὶ παίρνω νάκκον πομονὴν, εἰ δὲ κἂν οὐ καὶ πάλε...
—Βρῦξε κι' ἐμεῖς τὸ πεθυμᾷς εὐτὺς νὰ σοῦ τὸ ποῦμεν

45

Βκάστου καὶ κάμε γλήορα καὶ τέλειωσ' τὴν δουλειάν σου,
πρόσταξε τὸν κελλάτην σου νὰ κόψῃ τὸλ λαιμόμ μας,
φέρ' τὸ σπαθίσ σου γλήορα καὶ τὴν συρτοθηλειάν σου,
ἔτο ποῦ σοῦ τὸ εἴπαμεν ἦντ' ἂν' γιὰ τὸ καλόμ μας.
Ὁ Μουσελλίμης μ' ἕναν δεῖν σγιὰν νἄδειξεν φοέραν,
οὖλ' ἐνεκατωθήκασιν, κι' εὐτὺς μὲ μιὰν κακίαν
ἁρπάξαν οὖλοι βκιαστικὰ καὶ σγιὰν τοὺς θυμωμένους
κι' ἐδήσαν τους μιὰν σταλαμὴν κι' ἐπῆράν τους κι' ἐπῆαν
κι' ἐστῆσάν τους ἀππεξωθκιὸν τοῦ Σαραγιοῦ δημμένους.

46

Τότες ὁ Μουσελλὶμ-ἀγᾶς εἶπεν εἰς τοὺς ἀγάδες:
ὁ θάνατος ἓν χάκκιν του κάθε κακοῦ ἀθθρώπου·
πᾶ νὰ 'ποκεφαλίσωμεν τώρα τοὺς δεσποτάδες
καὶ τὸ πορνὸν ν' ἀρκέψωμεν τοὺς μπροεστοὺς τοῦ τόπου,
κείνους ποῦ σγάφφαν τῆς Τουρκᾶς κρυφὰ κρυφὰ τὸ μνῆμαν,
Ἓν προσταὴ τοῦ Διβανιοῦ καὶ δὲν ἔχουμεν κρῖμαν.
Ποῦ τὴν πελλάραν τους τραβοῦν καὶ τοῦτοι κ' ἡ φυλή τους
κι' ἀκόμα ἓν νὰ πάθουσιν μὲ τοῦν τὸν νοῦν περίτου
οἱ ἴδιοι τὰ κάμασιν ἂς ταὔρ' ἡ κεφαλή τους.
—Σηκόννεται ὁ Κκιὸρ-ὀγλοῦς κι' ἀννοίει καὶ λαλεῖ του:

47

Ἔχεις ψυχὴν Μεχμὲτ-ἀγᾶ εἰς τὸν Θεὸν νὰ δώσῃς
ὅπκοιος τὸν ὅρκον του πατᾷ, κολάζει τὴν ψυχήν του
τὸν πάσ'πίσκοπον ἔμοσες νὰ μὲν τὸν ἠσκοτώσῃς.
ἔμοσες του νὰ μὲν κόψῃς ποττὲ τὴν κεφαλήν του.
—Δέθ θέλω Κκιὸρ-ὀγλοῦ ἐγιὼ παραγγελιὰν 'πὸ σέναν,
ὅρκον ἂν τὤμοσα ἐγιὼ κειν' ἓν δουλειά μου μέναν
'Αντὰν τοῦ ὁρκωμόθηκα, ἐσοῦ 'ν εἶχες χαπάριν,
ἀρνήθην κι' ἓν ἐδέχτηκεν τὴχ χάριμ μου ἐμέναν
εἶπέμ μου: Μουσελλὶμ-ἀγᾶ ἄθ θὲν νὰ κάμῃς χάριν
νὰ μὲν πειράξῃς τίποτε στὸν τόπομ μας κἀνέναν.

48

Ἔτσι τὴχ χάριν δέχομαι, εἰ δὲ κἂν οὔ, λαλεῖ μου,
ἂβ βουληθῇς κι᾽ ἕναν μιτσῆν, μωροῦδιν νὰ πειράξῃς.
νὰ πάῃ πρῶτα στὸ σπαθὶν ἐμέν᾽ ἡ κεφαλή μου,
καὶ δέθ᾽ θέλω τὴν χάριν σου, ἐμέν᾽ πρῶτα νὰ σφάξῃς.
Ὅμως θαρεῖς τὴν γνώμημ μου πῶς ἔν νὰ τὴν ἀλλάξω;
τὸν ὅρκον ποῦ τοῦ ἔμοσα παλ᾽ ἔν νὰ τὸν φυλάξω·
Ἔμοσά του νὰ μὲν κόψω ποττὲ τὴν κεφαλήν του
μμὰ ν᾽ ἄλλον κόβκω κεφαλὴν κι᾽ ἔν ἄλλον τὸ κρεμμάζω
ἓν κι᾽ ἔμοσά του κ᾽ εἶπά του χαρίζω τὴν ζωήν σου
τὸ πνίω ἔχει δκιαφορὰν πολλὴν ἀποὺ τὸ σφάζω

49

Τότες λαλεῖ ὁ Κκιὸρ-ὀγλοῦς: τοῦτον τοὺς δεσποτάδες
φοοῦμαι μὲν καὶ φέρῃ μας νεκατωσιὰν στὴχ χώραν
μὲν κι᾽ ἀναδόξῃ τοὺς ῥωμιοὺς κι᾽ ἓν νἄχουμεν πελάες
νὰ βάλουμεν κώλια πολλὰ καὶ θέμι ποῦ τὰ τώρα
Μπορεῖ νὰ δυσπυρκάσουσιν καὶ νὰ νεκατωθοῦσιν,
σᾶν δοῦν τὰ κώλια μας πολλὰ τότ᾽ ἓν νὰ φοηθοῦσιν.
Λαλεῖ τους ὁ Μεττὲσ-ἀγᾶς: ἀφῆστε τὲς φοβέρες
γιὰ τοὺς πισκόπους τὴν δουλειὰν δὲν πρέπει νὰ βκιαστοῦμεν·
πρέπει νὰ μείνῃ νὰ δκιαβοῦν ἀλλὸ-πεντέξη ᾽μέρες
νὰ ξομακρύσῃ ἡ δουλειὰ καὶ νὰ δκιαλοϊστοῦμεν.

50

Νὰ ξανανεκουτρέψωμεν εἰς τοὺς ῥωμηοὺς νὰ δοῦμεν
μὲν κι᾽ ἔχουν κι᾽ ἄλλα ἅρματα στὰ σπίδκια τους χωσμένα,
κι᾽ ὅτι σκοπήσουμεν καλὰ καὶ σιουραριστοῦμεν
νἄμαστον τότες ἄνενοιας, νἄμαστον νεπαμένοι.
Ἐπολοήθην καὶ λαλεῖ ὁ Μουσελλίμης τότες
κἀνέναν φόον δὲν ἔχω ἀπὸ τοὺς Κυπριῶτες
θωροῦν εἰς τὴν Καραμανιὰν πῶς ἡ Τουρκιὰ ᾽ν λιμποῦριν
τέλεια κοντὰ π᾽ ἀκούουνται κ᾽ οἱ σκύλλ᾽ ἀντὰν νὰ λάξουν
μὲ μιὰν σφυρκὰν πετάσσουνται ᾽ποδῶθθ᾽ ἕναν λιγγοῦριν
κι᾽ οὔλους μέσα σὲ μιὰν ὥραν μποροῦν νὰ τοὺς ᾽ησφάξουν.

51

Ἀποὺ τὴν ἄλλην ἔχουσιν κοντά τους τὸ Μισίριν
ἂν πῇς καράβκια; δὲν ἔχουν, ἔν τοῦ ἀλέτρ' ἀνθρῶποι.
Μὲ τοῦτα οὔλα δὲμ μποροῦν νὰ κάμουσιν χαΐριν
κι' ἐβάλαν τα ποῦ μιᾶς ἀρκῆς στὸν νοῦν τους οἱ πισκόποι,
εἰ δὲ κἄν οὔ ἐκάμναμ μας καὶ τοῦτοι τὸ δικόν τους:
καὶ πάλαι κεῖ ποῦ πολεμοῦν ἔχουν τὸ μερτικόν τους.
Δὰ κάτω τοῦτοι ἔν πολλὰ, πολλὰ ξωμακρυσμένοι,
περνοῦν μηνάδες κι' ἔν ἔχουν χαπάριν ποῦ τὰ ξένα
καὶ θέμι ἔν ποῦ τὴν Τουρκιὰν στενὰ τριυρκασμένοι.
Δὰ κάτω τοῦτ' ἔσ σᾶν τ' ἀρνιὰ πῶχ χώρκα μαντρισμένα.

52

Ἀρκήσαμεν ἀνοῦτε πκιὸν νὰ πᾶμεν τε κι' ἔν δείλης
καὶ ποῦ καμιὰν νεκατωσιὰν στὴν Κύπρον μὲν φοᾶστε,
καὶ δὲν γίνεται τίποτες, ἐγιὼ εἶμαι βεκκίλης.
γιὰ τοῦν' τὴν δουλειὰν τίποτες νὰ μὲν ἠδκιαλοᾶστε.
Οὔλοι τότες συλλόβρωτοι εὐτὺς ἐσηκωθήκαν
κι' ἀππεξωθκιὸν τοῦ Σαραγιοῦ ἐπῆαν κι' ἐσταθῆκαν
Ἤτουν δεξιὰ στὸν πλάτανον οἱ δκιὸ οἱ κρεμμασμένοι
κ' ἤτουν ζαβρὰ στὴν συκαμιὰν κρεμμασταρκὰ χαζίριν,
κ' οἱ δεσποτάδες κεῖ χαμαὶ ἀξάγκωνα δημμένοι
κ' ἤτουν καὶ τὸ Μουσουλμανιὸν τριγύρου παναΰριν.

53

Ἐφαίνουνταν περίλυποι οἱ Τοῦρκ' οἱ Κυπριῶτες
γιατ' ἤτουν οὔλοι τους βρυχτοὶ καὶ σγιὰν δκιαλοϊσμένοι.
Ἐπρόσταξεν χαρούσιμος ὁ Μουσελλίμης τότες,
κι' ἐπῆραν τὸν Κυπριανὸν, δκυο-τρεῖς ἁρματωμένοι
πουκάτω ποῦ τὴν συκαμιὰν, κοντὰ στὸν θάνατόν του.
κι' ἐφάκκαν ἡ συρτοθηλειὰ πάνω στὸ μέτωπον του
Ὕστερα γονατίσασιν τοὺς ἄλλους τρεῖς πισκόπους
κατὰ τὴν δύσιν καὶ τοὺς τρεῖς ἀράδαν, κι' ὀμπροστά τους
ἤτουν οἱ τρεῖς κελλάττηδες οὔλα τοὺς ἀρκαθρώπους
κι' ἐλάμνασιν ποῦ παγωθκιὸν κι' ἐπαίζαν τὰ σπαθκιά τους,

54

Τότες, Ἀρχιεπίσκοπος ἐψήλωσεν τὸ δεῖν του
στὸν οὐρανὸν, κι᾽ ἐφάνησαν τὰ μμάδκια του κλαμένα·
ἐφάνην πῶς ἐπόνησεν ποῦ μέσα στὴν ψυχήν του,
κ᾽ εἶπέν τα τοῦν᾽ τὰ δκυὸ λόγια μὲ δκυὸ χείληκαμένα:
«Θὲὲ ποῦ νάκραν δὲν ἔχεις ποττὲ στὴν καλωσύνην
λυπήθου μας καὶ δόσε πκιὸν χαρὰν στὴν Ρωμηοσύνην.»
κι᾽ ἐτρέξασιν τὰ δρώματα ἀποῦ τὸ πρόσωπον του,
ἀποῦ τοῦ ἥλιου τὴν πολλὴν τὴν καψερὴν τὴν αὔραν
κ᾽ ἐβάλαν τὴν συρτοθηλειὰν εὐτὺς εἰς τὸν λαιμόν του
καὶ κεῖ πκιὸν ἐτελειώσασιν τὰ κάστια ποῦ τάβραν.

55

Ὕστερα οἱ κελλάττηδες μὲ μιὰν ψηλὴν μανιέραν
ἐκόψασιν τοὺς ἄλλους τρεῖς ποὔτουν γονατισμένοι
καὶ τὸν Δημήτρην τὸν βοσκὸν εὐτὺς ποῦ τὸν ἐφέραν,
κι᾽ ἐστάθησαν μὲ τὰ σπαθκιὰ κι᾽ οἱ τρεῖς μακελλεμένοι·
τὸ γαῖμαν ἐκολύμπωσεν χαμαὶ στὴν γῆν κι᾽ ἐππέσαν
κι᾽ ἐλαχταροῦσαν τὰ κορμιὰ κ᾽ ἡ κεφαλάδες μέσα.
Τὸ μακελειὸν ποῦ γείνηκεν κ᾽ οἱ Τοῦρκ᾽ ἐλυπηθῆκαν,
δὲν εἶχεν πλάσμαν πῶν εἶπεν ἀποῦ καρδκιᾶς: ἐν κρῖμαν.
ἀκούστην εἰς τὸμ μιναρὲν δείλης κι᾽ ἐποσπαστῆκαν,
κι᾽ ἐφύασιν κι᾽ ἀφῆκαν τους δίχως θαφκιὸν καὶ μνῆμαν.

56

Ὕστερα πκιὸν ποῦ τὸ κακὸν ἀκούστην μὲσ ᾽στὴν χώραν,
καὶ ποῦ τὸ κλάμαν ἄρκεψεν ἡ χώρα πκιὸν νὰ βράζῃ,
ὕστερα ποὺ τὸ βούττημαν τοῦ ἥλιου νάκκον ὥραν,
τέλεια πκιὸν, ὅτι κι᾽ ἔκαμεν ἀρκὴν νὰ σουρουπιάζῃ,
ἐπήασιν δκιὸ μπροεστοὶ καὶ τέσσερης παπάδες
κ᾽ εἶπαν τοῦ Μουσελλὶμ-ἀγᾶ: Δός μας τοὺς δεσποτάδες
καὶ τὸν Δημήτρη γιὰ θαφκιὸν νὰ μέμ μεινουν κι᾽ ἓν κρῖμαν.
κ᾽ εἶπεν μὲ κάμποσους θυμοὺς καὶ κάμποσες φοβέρες:
—Φύετε κι᾽ ἔσ σᾶς δκιῶ τωρὰ κανέναν γιὰ τὸ μνῆμαν
θέλω νὰ μείνουν κεῖ χαμαὶ ἄθαφτοι τρεῖς ἡμέρες!

Η ΧΙΩΤΙΣΣΑ
ΕΝ ΛΕΜΕΣΩ, ΚΑΤΑ ΤΟ 1821

[Ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἑπομένου ποιήματος εἶνε ἡ ἑξῆς:

Ὅταν ἐρωτοῦσα τοὺς παλαιοὺς γέροντας διὰ τὰ ἐν Κύπρῳ συμβάντα τοῦ εἰκοσιένα ὁ μακαρίτης Κωνσταντῖνος Κύζας μοῦ εἶπε· «δὲν γνωρίζω πολλὰ πράγματα· γνωρίζω μόνον ὅτι ἐδῶ εἰς τὴν Λεμεσὸν ἔφεραν οἱ Τοῦρκοι Χιώτισσες κ' ἐπουλοῦσαν, ἕνας δὲ Μπέης ἐξακουστὸς πλούσιος ἔφερε μίαν Χιωτισσαν καὶ ἐκάθετουν εἰς τὸ σπίτι τῆς Μαρουδίτσας, εἰς τὸ ὁποῖον κάθεται σήμερον ὁ κ. Τρύφων Ἠλιάδης καὶ κατόπιν ἦλθεν ὁ ἀδελφός της μὲ τὸ καράβι καὶ τὴν ἔκλεψε κρυφὰ καὶ ἔφυγεν.» Ἐπὶ τῶν λόγων τούτων λοιπὸν βασιζόμενος ἔκαμα τὸ ποίημα αὐτό.]

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

᾽Αντὰν ἐκόψαν τοὺς Δεσποτάες
μὲς σ᾽κεῖν᾽ τὰ βάσανα τὰ πολλὰ
πούρταν καμπόσοι ᾽Αρναουτάες
᾽ς τὴν Λεμεσὸν μὲ τὸν Χατζιαλᾶν
κ᾽ εἶχαν τὸν μαῦρον χάρον μητά τους
κι᾽ ὁ κόσμος ἔτρεμεν τἄρματά τους
ποῦτουν οἱ τόποι νεκατσιασμένοι
κάθε καντοῦνιν καὶ μαχαλλᾶς
κ᾽ ἤτουν ᾽ς τὰ σπίδκια τους τρυπωμένοι
ποῦ τὰ σουρούπκια τοῦ φοῦ οἱ λάς.

Πάνω 'στὴν βράσιν κείν' τοῦ θανάτου
εἰς τῆς Ἀγιάνναπας τὴν μερκὰν
τὰ λιοβουττήματα νοὺ Σαββάτου
πόξω μιᾶς πόρτας εἶχεν μιὰν ρκὰν
δκιακονητίναν κ' ἐπαρακάλεν
μὲ τὴν βραγνήν της φωνὴν κ' ἐλάλεν:
—Κάμε, κυρά μου, τὸ ψυχικόν σου
κ' ἐμὲν τἀνήμπορου τοῦ μιστοῦ
νὰ σοῦ χαρίν' ὁ Θεὸς τὸ φῶς σου
κι' ἂς ἓν γιὰ τ' ὄνομαν τοῦ Γριστοῦ.

Εὐτὺς ἀννοίει καὶ ποσσιεπάζει
πὄνναν πορτὶν τοῦ παναθυρκοῦ
πουπανωθκιόν της κι' ἀναστενάζει
σγιὰν τὴν ἀγγέλισσαν μιὰ Τουρκοῦ·
θωρεῖ τὴν ρκὰν καὶ πάλε θωρεῖ την
καὶ μὲ τὸ νέψιμόν της καλιεῖ την
ἡ ρκὰ ἐβώβωσεν 'στὴθ θωρκάν της
κ' ἓν εἶπελ λόον ποκεῖ καὶ κεῖ
γιατ' εἶδεν ἅρπα τὴν ὀμορφκιάν της
κ' ἐστάθην κ' ἔμεινεν ξηστηκή.

'Αναστενάζ' ἡ Τουρκοῦ πἀππέσσω
κ' εἶπεν περίλυπη σιανὰ
—Βουρᾶτε, σκλάβες, φέρτε την ἔσσω
τούν' τὴν Ρωμαίσσαν ποῦ δκιακονᾷ:
κ' εὐτὺς οἱ σκλάβες μὲ τὴν χαράν τους
βουροῦν, κ' ἐφέραν τὴν 'στὴν κυράν τους·
ὅτι κ' ἐστράφησαν κ' ἐσταθῆκιν
κ' ἐκαρτερούσασιν νὰ τοὺς πῇ
μ' ἕναν της νέψιμον ἐχαθῆκαν
ἄψαν κ' ἐσβύσασιν σγιὰν στραπή.

Πριχοῦ ν' ἀρκέψῃ νὰ πῇ τὸ πεῖν της
ἡ πληξιμιὰ ἡ Τουρκοῦ 'ς τὴν ρκὰν
τὸ κλάμαν ἔπνιξεν τὴν φωνήν της
καὶ πκιὸν δὲν εἶχεν παρηορκὰν
ἀννοίει ἡ ρκὸ καὶ παρηορᾷ την
κι' οὔλα τὴν μάναν της ἀρωτᾷ την:
—'Ντα 'χεις, κόρη μου, πικραμμένη
κ' ἔχεις τὰ μάδκια σου ποταμούς;
πέ μου καὶ μέν πης πῶς εἶμαι ξένη
δὲν ἔχει πλάσμαν δίχως καμούς.

Μέσ' 'ς τοῦν' τὸν κόσμον, κόρη μου, ζιοῦμεν
κ' ἔχομεν οὔλλοί μας τὸ γραφτὸν
ποῦ τὴν βουλὴν' τοῦ Θεοῦ νὰ βκοῦμεν
δὲν εἶνε, κόρη μου, βουλετόν·
ἔχουμεν οὔλλοι δικοὺς θαμμένους
ὁ χάρος πκοιοὺς δὲν ἔχει καμένους;
ἡ πλήξη πῶπαθεν ἡ καρκιά σου
σφάζει καὶ Τοῦρκον καὶ Γρισκιανὸν
θέλω νὰ μείνω κόμα μητά σου
κι' ἂς πὰ νὰ χάσω τὸ σπερινόν.

Περίτου ἄψασιν τὰ λαμπρά της
περίτου ἡ πλήξη τὴν συμπουρκᾷ
περίτου ἔκρουσεν ἡ καρκιά της
ἀποὺ τὰ λόγια πούπεν ἡ ρκὰ
καὶ σὰν ἀρνάδα νεροκαμένη
ππέφτει στὸ στῆθος τῆς ρκᾶς κλαμένη
κι' ἀρκεύκει φίλημαν τοῦ σταυροῦ της
κ' ἡ σκοτωμένη της ἡ φωνὴ
κρυφὴ ἐξέβηκεν τοῦ λαιμοῦ της
—'Αχ! εἶμαι, θκιοῦλλά μου, Γρισκιανή.

—Πάψε τὰ δάρκα σου, πκιὸν κανεῖ σε
πάνω στὲς βοῦκκές σου νὰ κυλοῦν
καὶ πέ μου, κόρη μου, πόθθεν εἶσαι
καὶ τ᾽ ὄνομάν σου πῶς τὸ λαλοῦν.
—᾽Από τὴν Χιὸν τὴν μακελλεμένην
καὶ τὤνομάν μου λαλοῦν μ᾽ ᾽Ελένην.
—Καὶ πκοιοὶ, κοροῦλλά μου, σ᾽ ἐτουρκέψαν;
καὶ πκοιοὶ σοῦ κάμαν τοῦν᾽ τὸ κακόν;
γονιοὺς δὲν εἶχες, κ᾽ ἔν σε γυρέψαν;
μάγκου δὲν εἶχες μακροδικόν;

—Καὶ ποῦ ἓν κεῖνος ὁ νοῦς ἃ θκειοῦλλα
καὶ κείν᾽ ἡ ὄρεξη κ᾽ ἡ ζωὴ,
καὶ ποῦ ἓν κείν᾽ ἡ γερὴ καρτοῦλλα
πὼν νὰ τὰ πῇ καὶ νὰ μὲν ραῇ·
θωρῷ νεκροὺς κόμα ὀμπροστά μου
κ᾽ ἓν ὁ βασμὸς κόμα μές᾽ ᾽ς τα φκιά μου
ἤτουν τῆς σόρτας μου θκειὰ κ᾽ ἐμέναν
νὰ δῶ τὴν Χίον μου μακελειὸν,
νὰ ππέσω δίχως γονιοὺς ᾽ς τὰ ξένα
καὶ νά με τρώει τὸ νεκαλειόν.

᾽Η Τρίτ᾽ ἓν μέρα καταραμένη
κ᾽ ἤτουν ἡ μέρα τούν᾽ τοῦ κακοῦ
κ᾽ εἴμαστον ἔσσω μας τρυπωμένοι
ἀπὸ τὸν φόον τοῦ μαχαιρκοῦ
καὶ μὲ τὸν φόον εἰς τὴν καρκιάν τοὺς
οἱ λὰς ἐβκῆκαν εἰς τὴν δουλειάν τους·
ποῦ τὸν καιρὸν τῆς Λαμπρῆς ποῦ κάμαν
κεῖν᾽ τἀλλησμόνητον μακελειὸν
ποῦ τότες ἔν μας λείπει τὸ κλάμαν
πάντα μὲ πίκρες καὶ νεκαλιόν.

Κεὶν' τὴν ἡμέραν καὶ κείν' τὴν ὥραν
ποῦ γίνην πάλε τοῦν' τὸ κακὸν
ἀρφός μου ἤτουν ἔξω 'ςτὴχ Χώραν
κι' ὁ κύρις μοῦ τουν εἰς τὸ χωρκὸν
κ' οἱ Τοῦρκοι ἔξω ἁρματωμένοι
ἐκαρτεροῦσαν τριβικιασμένοι·
ἐγιὼ κ' ἡ μάνα μου ἡ πικραμμένες
εἴχαμεν πάντα παραγγελιὰν
κ' ἤμαστον ἔσσω ρομανισμένες
ποσκολισμένες εἰς τὴν δουλειάν.

Ἐγιῶνι ἐπότιζα τὰ καβάκια
κ' ἤτουν τὸ χῶμαν πολλὰ σκλερὸν
κ' εἶχαν καὶ σίρπην πολλὴν τ' αὐλάκια
κι' οὔλλον κ' ἐστάλοννεν τὸ νερὸν
κ' ἤμουν βκιαστὴ καὶ δυσπυρκασμένη
κ' ἤμουν δρωμένη καὶ ποσταμένη.
ἡ μάνα μῶθεν νὰ ξηντηλήσῃ
τοῦ πιθαρκοῦ τὸν καταστατὸν
κ' ἐπεριπιέτουν νὰ νακινήσῃ
νάκκον προζύμιν γιὰ ζυμωτόν.

Θεέ μου, μέν δώκῃς ἔτσι σόρταν
κάλιον τὸ πλάσμαν νὰ μὲν πλαστῇ
ἀκούω μιὰν πουμπουρκὰν 'ς τὴν πόρταν
καὶ ππέφτ' ἡ πόρτα χαμαὶ σωστὴ
καὶ μ' ἕναν βρύχος κ' ἕναν χωχώιν
ἔδωκεν ἔσσω τὸ Τουρκολόϊν:
ἐγιὼ τιτσίρα, μεσοντυμένη
ποῦ τὴν πολλήν μου τὴν ἀντροπὴν
ἔμεινα μέσ' 'ς τὰ δεντρὰ χωσμένη
κ' εἶχα τὰ μμάδκια μου σὰν στραπήν.

Επεριπ῀οῦνταν νὰ μποῦν νὰ σφάξουν
νὰ μποῦν ν᾽ ἁρπάξουσιν, καὶ πριχοῦ
ποῦ τὴν αὐλὴν κόμα νὰ δκ῀αλάξουν
ἔμπην τῆς πόρτας κατὰ λαχοῦ
ἁρματωμένος εὐτὺς ὁ ἀρφός μου
κι᾽ οὔλλα ποῦ νά μπηκεν ὁ Θεός μου.
Λαλεῖ τους—Τοῦρκοι, σταθῆτε πίσω
ἂν ἠδκ῀αλλάξετε ἀσκελ῀άν
ἓν νὰ βουττήσω νά σας μελίσω
καὶ κεῖν᾽ ἐπαίξαν μ῀ὰν πιστολ῀άν.

Ὅτι κι᾽ ἀκούστην ἡ πιστολ῀ά τους
εὐτὺς σκουλλίζει τον ὁ θυμός
κ᾽ ἐπλατυδκ῀άστηκεν ὀμπροστά τους
κ᾽ ἐγίνην κόκκινος καὶ γλωμὸς
καὶ θαμπωμένος ἀπὸ τὸ γαῖμαν
ἄρκεψεν πόλεμον κ᾽ ἐπολέμαν
τ᾽ ἄρματα πκ῀ὸν ἐστραφτοκοποῦσαν
ἐπουμπουρίζαν οἱ πιστολ῀ὲς
καὶ τὰ κορμ῀ὰ ἐκουτρουμπελλοῦσαν
κατακομμένα ποῦ τὲς ππαλ῀ές.

Ἔτυχεν ἕνας νά με πισκάσῃ
κ᾽ ἔρκετουν οὔλλα τὸν ποταμὸν
οὔλλα τὸν σίφφουναν νά με πκ῀άσῃ
κ᾽ ἐφώναξά του μὲ τὸν θυμὸν
—Φύε, παράπλασμαν, μέν με πκ῀άσῃς
φύε κοντά μου μὲν κοστερκάσῃς.
Ἐβλέπου πάνω μου μὲν δικλήσῃς
γ῀ατὶ στραόννει σε ὁ σταυρός.
Ἐβλέπου πάνω μου μὲν τανύσῃς
γ῀ατὶ μεινίσκεις εὐτὺς λορός.

Σύρνω τὴν τσάππαν μου πηλωμένην
νὰ τὸν ἠρτώσω μέσ᾽ ᾽ς τὰ μαλά
μὰ κεῖνος ἔριψέν με φυρμένην
μὲ μιὰν γροθκιάν του μέσ᾽ ᾽στὰ πηλά
δὲν εἶχα μάναν δὲν εἶχα κύριν
μήτε κανέναν νὰ μὲ ποφύρῃ
καὶ πκιὸν δὲν ἔνωθα, θκειοῦλλα, τάξην
ἔμεινα τέλεια σὰν τὴν νεκρήν
ἤτουν καλιόν μου νεῖέν με σφάξῃ
παρὰ νὰ ζιῶ ᾽τσι ζωὴν πικρήν.

Ὕστερα πῶφερα τὰ μυαλά μου
ἄκουσα τούρκικην συντυχιάν
εἶδα τουρκοῦδες πολλὲς κοντά μου
κ᾽ ἐφόρουν τούρκικην φορεσιὰν
τούρκικον σπίτιν, τούρκικα οὖλλα,
ποῦ νεῖεν μέν εἶεν πλαστῶ, θκειοῦλλα
γυρεύκω ; ἔλειπεν ὁ σταυρός μου
ποῦχα κρεμμάμενον ᾽ς τὸν λαιμόν.
Ἄχ! εἶπα ἀρνήθην με ὁ Χριστός μου
καὶ πκιὸν ἐγύρευκα σκοτωμόν.

Γ᾽ύριση μέρα πρὶν νὰ χαράξῃ
πριχοῦ νὰ κράξουν οἱ πετεινοὶ
καὶ κόμα πλάσμαν πρὶν νὰ δκιαλλάξῃ
μέσ᾽ ᾽σκείν ᾽τὴν Χώραν τὴν σκοτεινὴν
μὲ τοῦν τὸν μπέην ποῦ νὰ λορώσῃ
πέρνουν με κάμποσες καὶ καμπύσοι
σ᾽ ἕναν καράβιν σαρπαρισμένον
κ᾽ ηὗρεν τὸν ἄνεμον περισσὸν
κ᾽ εὐτὺς ἐλάμνισεν τὸ κλυσμένον
κ᾽ ἤρτιμεν ἴσια ᾽ς τὴν Λεμεσόν.

Πάσκισε, θκειοῦλλά μου, νὰ γλυτώσω
καὶ σὰν νὰ κτίζῃς μιὰν ἐκκλησιάν.
—Μπορῶ τὸ γαῖμάν μου νὰ χιονώσω
μὰ δέν σε φίννω μέσ᾽ ᾽στὴν τουρκιὰν
μπορῶ τὸν κόσμον νὰ τὸν χαλάσω
γιὰ ναύρω τρόπον νά σε ποσπάσω.
—Νὰ, δκυὸ γρουσὰ ν᾽ ἄψῃς δκυὸ λαμπάες
᾽ς τὴν Παναγίαν κ᾽ εἰς τὸν Χριστὸν
κάμε παράκλησιν μὲ παπάες
νὰ βοηθήσουν νὰ ποσπαστῶ.

Βκαίνν᾽ ἡ γερόντισσα, πκιάννει στράταν
καὶ μπαίνν᾽ ὁ μπέης μὲ μιὰν τουρκοῦν
κυπαρισσόκορμην, μαυρομμάταν
μεσόγλωμην καὶ στεγνοβουκκοῦν
θωρεῖ τὴν κάλην του δαρκωμένην
᾽ς τὰ γόνατά της πουκουππισμένην
λαλεῖ της-᾽Ιντα᾽χεις, Κιουλσαπά μου
κ᾽ εἶσαι κλαμένη πάλε τωρά ;
ποῦ τὸν καιρὸν ποῦ σ᾽ ἔχω μητά μου
δὲν εἶδες στάξην καὶ σοῦ χαράν.

᾽Εχω σε μέσ᾽ ᾽ς τὰ γρουσὰ χωσμένην
εἶσαι χωσμένη μέσ᾽ ᾽ς τὰ καλὰ
ἴντα᾽χεις κ᾽ εἶσαι πάντα κλαμένη
καὶ ἡ μουτσούνα σου δὲν γελᾷ·
ἄν ἔχει τίποτε ποῦ σε λείπει
πέ μου· γιατὶ νά σε τρώει ἡ λύπη ;
ἂν πῇς ποῦ σκλάβες; ἔχεις βριμίδιν
ἄν πῇς ποῦ σκλάβους; ἔχεις κοπὴν
ἄν πῇς ποῦ ροῦχα, ποῦ στολισίδιν ;
ἔχω σου στίβες δὲν θέλω πεῖν...

Ἐσὲν πὸ οὔλλές σας Κιουλσαπᾶ μου
ἤρτεν ἡ σόρτα σου βολικὰ
κ' ἔππεσες ἅρπα 'ς τὰ μερτικά μου
γιὰ νὰ δκιαβαίννης βασιλικὰ
ἴντα κακὸν ἓν τοῦτον μητά σου
κ' ἐν ἠμπορεῖ νὰ χαρῇ ἡ καρκιά σου ;
ἂν τύχῃ κ' εἶπεν καμμιὰ ρωμμαίσσα
πῶς ἔχεις Τοῦρκον νὰ σ' ἀγαπᾷ
καὶ ἡ καρκιά σου κρούζει ποῦ μέσα
πέμου το μὲν κρυφτῆς Κιουλσαπά.

Κάμνω νὰ κλάψουν εὐτὺς μανάες
τὸν κόσμον κάμνω τον γερημιὰν
στήννω σου πύρκους μὲ κεφαλάες
στήννω σου κάστρα μὲ τὰ κορμιὰ
κάμνω σου θάλασσαν μὲ τὸ γαῖμαν
εὐτὺς καὶ βρίσκω πκιὸς ἓν το θέμαν
Κιᾶν θέλῃς σφάξε τον μανιχή σου
ἂν θέλῃς κάψε τον ζωντανὸν
ἂν θέλῃς μέλισ' τον ἀπατή σου
ναῦρῃς σιούρκασιν καὶ παμὸν.

—Μούλλωσε μέν μου πῆς παραπάνω
δὲν θέλω φόνους καὶ μακελειὰ
ἀκούω κ' ἔμπορω νἀνασάνω
βρῖξε πκιὸν· πέ μου γιὰ τὰ παλιὰ
ἐμέναν ἄλλος ἓν ὁ καμός μου
ζιοῦν οἱ γονιοί μου καὶ ζιῇ κι' ἀρφός μου ;
—Ὁ ἕνας ἓν ἠξέρω ὁ γονιός σου
νὰ πῶ τὸ ψέμαν ἴντα φελᾷ ;
ὅμως ἡ μάνα σου κι' ὁ ἀρφός σου
ζιοῦσιν κι' οἱ δκιό τους κ' ἓν καὶ καλά.

Τούτ' ἡ χανούμισσα ἡ νιωτάτη
ἤτουν κλαμένη μέσ' 'ς τὰ στενὰ
ποῦ τὸν ἀγᾶν της ἤτουν φευκάτη
καὶ γιὰ νὰ μὲν μείνῃ νὰ πεινᾷ
ἄης την ἔσσω νὰ ζιῇ μητά μας
νἄν με τὲς ἄλλες σκλάβες κοντά μας.
Τότες ὁ μπέης δειπνᾷ καὶ φεύκει
καὶ πάει ἔσσω τοῦ Χατζιαλᾶ
καὶ ἡ χαρά του κεῖ περισσεύκει
γιατ' ἦτον φίλοι κ' οἱ δκυὸ πολλά.

Τότες ρωτᾷ ἡ κυρὰ τὴν ξένην
μισοκλαμένη καὶ σιανὰ
πῶς τὴν λαλοῦσιν καὶ πόθθεν ἔνι
καὶ πῶς εὑρέθην μέσ' 'ς τὰ στενά
—Μὲν μ' ἀρωτᾶς, κυρὰ, κ' ἡ καμένη
εἶμαι πολλὲς πίκρες ποτισμένη
Εἶμαι νοστάρμαστη μὲ τρεῖς ἄλλες
μ' ἕναν κ' οἱ τέσσερης ἀσκερλὴν
κ' ἐλοοφέραμεν τὲς προάλλες
καὶ τὸ κακὸν ἐγίνην πολλύν.

Ἔχει ποῦ τότες καστιροῦν με
καὶ μέραν νύχταν ξητιμασιὲς
ὅ,τι κἄν τύχῃ κακολοοῦν με
ἡ φάκκα πάνω τῆς Ἀϊσιές
ἄννοιξα κ' ἔβκηκα γιάλι γιάλι
κ' ἔπκιασα στράταν κι' ὅπου με βκάλῃ
Εἶμαι χανούμγκατη ποῦ τὴν Χώραν
καὶ ποῦ γενιὰν καὶ σόρταν καλὴν
ποῦ νεῖεν κάψ' ὁ Θεὸς τὴν ὥραν
ποῦ ἐγεννιούμουν εἰς τὸ σελλίν.

Ἤρτεν ἡ Πέφτη καὶ πρὶν σιγράσῃ
τριβιχιασμένη ἡ τουρκοῦ σκυφτὴ
θωρεῖ π' ἀππέσω ποῦ τὸ καφάσιν
κ' ἡ ρκὰ χαρούμενη καὶ βκιαστὴ
ἔρκετουν ἔσσω της σκομαχῶντα
πέμπει τὲς σκλάβες εὐτὺς βουρῶντα
καὶ πᾶν κ' ἐφέραν της την κοντά της
κ' εἶδαν πῶς ἔνεψεν τὴν κυρὰν
κ' εὐτὺς ἐφύασιν π' ὀμπροστά της
κ' ἀρκεύκ' ἡ ρκὰ γεμάτη χαράν:

—Ἤρτεν, Ἑλένη μου, ὁ ἀρφός σου
κ' ἐκούτζισά του τα μιὰ χαρὰ
κ' ἐσυνορκιάσαμεν τὸν φευκόν σου
κ' ἓν τὸ καράβιν καὶ καρτερᾷ
ἄρκοψες νᾶσαι συνορκιασμένη
νᾶσαι σασμένη περιποιμένη
κ' ἐν νά σου φέρω κ' ἐν νὰ φορήσῃς
ροῦχα τοὺς ναύτες μιὰν φορεσιάν
νὰ βκῇς μητά μου νά μου κλουθήσῃς
εἰς τὸν γιαλὸν σὲ μιὰν ἐκκλησιάν.

Ἡ Ἀϊσὲ π' ἀκούει χωσμένη
ποῦ τὴν ἀρκὴν ὡς τὴν ὕστερκὰν
χιονοννετ' ἔσσω σὰν πελλαμένη
καὶ βάλλει μιὰν φωνὴν σ' τὴν ρκὰν
—Εἰς τὸν Χριστόν μας κ' εἰς τὰ παιδκιά σου
νὰ φέρῃς δκιὸ φορεσιὲς μητά σου
λαλοῦν με Ἄνναν, κ' εἶμ' ἁρπαμένη
ἀπὸ τὴν Χίον, καὶ ταπισὸν
εἶμαι ἡ ἄχαρη πουλημένη
καὶ γορασμένη 'ς τὴν Λεμεσάν.

Κόρη μου σφάζουν μας σὰν ἀρνάες
βρίξε γιὰ ὄνομαν τοῦ Θεοῦ
δὲν εἶδες, κόρη μου, οἱ Δεσποτάες
ἴνταν πῶπάθασιν κιαμπροοῦ;
βλέπεστε, κόρη μου, μὲ τὸν νοῦν σας
νὰ μὲν πολλύνετε τοὺς καμούς σας
ἐγιώ 'ν νὰ φύω καὶ σεῖς σαστεῖτε
νὰ μέν σας νοιώσ' ἡ μιά σας μερκά
ἂν πεθυμᾶτε νὰ ποσπαστῆτε,
εἶπέν τους, κ' ἔφυεν πκιὸν ἡ ρκά.

Ἄρκεψαν πκιὸν νὰ περιποιθοῦσιν
καὶ τοὺς ἅγιοὺς νὰ τάσσουν κερκά
καὶ τοὺς ἅγιοὺς νὰ παρακαλοῦσιν
γιὰ νἄρτ' ἡ ὥρα πῶν νἄρτ' ἡ ρκά
ἦρτεν ὁ μπέης κ' ἐνέην ἔσσω
κ' εἶδέν την κι' ἄψεν εὐτὺς π' ἀππέσσω
Λαλεῖ—χαῖρ ολα Κιουλσαπά μου
θωρῶ τὰ χείλη σου γελαστὰ
εἶναι χαρούμενη κ' ἡ καρκιά μου
ποῦ τὴν χαράν μου φτεροπετᾷ

Πάλ' ἐν νὰ γράψω γιὰ τοὺς γονιούς σου
πάλ' ἐν νὰ μάθω καὶ νὰ σοῦ πῶ
νὰ σὲ ποσπάσω ποῦ τοὺς καμούς σου
νὰ μ' ἀγαπᾷς καὶ νὰ σ' ἀγαπῶ
ψίς κι' ὁ παράδεισος ἓν ὀμπρός μου
κι' ὁ κόσμος οὔλλος ψίς κ' ἓν δικός μου
ἔδκιουν τὸ γαῖμάν μου νὰ ξηνοιάσῃς
νὰ σοῦ γυρίσ' ἡ πλήξη χαρὰ
γιὰ νὰ σὲ δῶ νὰ χαμογελάσῃς
γιὰ νὰ σὲ δῶ σὰν εἶσαι τωρά.

Εἶδά σε κι' ἄννοιξεν ἡ καρκιά μου
ποττέ μου δὲν εἶδα 'τσι χαρὰν
θέλω νὰ χαίρεσαι Κιουλσαπά μου
νὰ σ' εὕρω κι' ἄρκοψες σὰν τωρὰ
—Ἕνας Θεὸς ἠξέρει ποῦ πάνω
μπορεῖ νὰ χαίρουμαι παραπάνω
μπορεῖ νὰ χαίρουμ' ἐγιὼ περίτου
μπορεῖ νὰ πλήσσης ἐσοῦ πολλὰ
'ς τὸν κόσμον γένεται ἡ βουλή του
κείνου τ' ἀθώρητου 'ς τὰ ψηλά.

Ὅ,τ' ἓν γραφτόν σου κ' ἐσὲν κ' ἐμέναν
ἀποῦ τὸν Πλάστην μας ἓν δεκτὸν
γιὰ νὰν ὁ ἄθθρωπος πάντα ἕναν
ἓν ἓν 'Αλῆ μπεη βολετόν.
—Τοῦτα τὰ λόγια σου τὰ μελένα
ποῦ τὴν καρκιάν σου ἓν ἐβκαρμένα
κ' ἓν οὔλλον δίκηον καὶ μετρημένος
ὁ κάθε λόος σου ποῦ λαλεῖς.
κ' εὐτὺς χαρούμενος κι' ἀππωμένος
δειπνᾷ κ' ἐξέβηκεν ὁ 'Αλῆς.

Γύριση μέρα λαλεῖ-σαστεῖτε
οὔλλες οἱ σκλάβες τὰ δειλινὰ
νὰ πᾶτε νάκκον νὰ δκιανευτῆτε
εἰς τὰ περβόλια κ' εἰς τὰ στενὰ
Παρασκεβκὴν ἡμέραν ἓν κρῖμαν
νά 'σαστον ἔσσω σὰν μέσ' στὸ μνῆμαν
'Εσοῦ 'Αϊσιὲ νὰ μὲν πᾷς μητά τους
μὲ τοῦν' τὰ ρουχά σου δὲν φελᾷς
καὶ δὲν ταιρκάζουν μὲ τὰ δικά τους
νὰ μὲν ἀντρέπουνται ποῦ τοὺς λάς.

᾽Ηρτεν τὸ δεῖλις κ᾽ οἱ σκλάβες πᾶσιν
νὰ δκιανευτοῦσιν καὶ νὰ χαροῦν
καὶ κεῖνες πόσσω ποῦ τὸ καφάσιν
θωροῦν τὴν στράταν καὶ καρτεροῦν
κ᾽ εἶχαν χαρὰν κ᾽ ἐστενοχωρκοῦνταν
κ᾽ ἀποῦ τὰ χαίρουνταν ἐθαρκοῦνταν
πῶς ἤτουν Πάσκαν τους κείν᾽ ἡμέρα
πῶς ἤτουν ζάχαρης οἱ καμοὶ
κι᾽ ἀποῦ τὰ ᾽δὲ κι᾽ ἀποῦ τὰ καρτέρα
πῶς ἤτουν γρόνος ἡ σταλαμὴ

Βουττᾷ ὁ ἥλιος κι᾽ ἡ ρκὰ ἐφάνην
κ᾽ ἀντὰν τὴν εἴδασιν πκιὸν τὴν ρκὰν
σγιὰν νὰ ποσπάστησαν μὲ φερμάνιν
ἀποῦ τὴν μαύρην κρεμμασταρκάν.
Ἔρκεται κ᾽ ἔμπηκεν ποσταμένη
δκιᾷ τους τὰ ροῦχα τρεμουσιασμένη
καὶ—γληορᾶτε, βκιαστῆτε νάκκον
νὰ βκοῦμεν ἔξω μὲ τὸ καλὸν
καὶ καρτεροῦν μας ἄλλοι ᾽στὸν λάκκον
κι᾽ ἄλλοι στὴν βάρκαν εἰς τὸν γιαλόν.

Ὅτι κ᾽ ἐντύθησαν κ᾽ ἐξεβῆκαν
τέσσερ᾽ ἀσιέλλια κ᾽ ἕναν καιρὸν
εἰς τὴν Μητρόπολην εὑρεθῆκαν
κ᾽ ἐλακκοσύρναν ναῦτες νερὸν
ἤτουν ἀρφός της μὲ τὰ κοπέλλια
τοῦ καραβιοῦ καὶ μὲ τὰ βαρέλλια
τάχα πῶς ἤρτασιν γιὰ νὰ πκιάσουν
νάκκον νερὸν ποῦ τὴν ἐκκλησιὰν
μήαρε ἤρταν γιὰ νὰ ποσπάσουν
τὲς δκιὸ κοπέλλες ποῦ τὴν τουρκιάν.

Λαλοῦν της—θκειοῦλλα ΧατζηΜαρία
ἐν ν᾽ ἀγρυπνοῦμεν στὲς ἐκκλησιὲς
γιὰ σὲν ποῦ γίνηκες ἡ αἰτία
κ᾽ ἐποσπαστήκαμεν δκιὸ φτωχὲς
κ᾽ εὐτὺς ἁρπάξαν μὲ τὰ κοπέλλια
πῶς ἐτανοῦσαν εἰς τὰ βαρέλλια
καὶ μέσ᾽ στὴν βάρκαν ἐκατεβῆκαν
καὶ μεσ᾽ στὴν βάρκαν μὲ δκιὸ κουπιὲς
εἰς τὸ καράβιν τους εὑρεθῆκαν
καὶ ποσπασμένες καὶ χαροποιές.

Ποῦ τὸ καράβιν πκιὸν ἐδικλοῦσαν
κ᾽ εἶχαν τἀμμάτιν τους ᾽στὴν στερκὰν
καὶ τὸν Θεὸν ἐπαρακαλοῦσαν
νὰ ξαναδοῦσιν νάκκον τὴν ρκὰν
πόξω ἡ ρκὰ ποῦ κρυφοπελλέταν
ποῦ τὴν πολλήν της χαρὰν ἐπέταν
τότες εὐτὺς τὰ παννιὰ ὠρσάραν
κ᾽ ἐπκιάσαν πέλαος τὸν γιαλὸν
τὸν Κάβο-γάττην ἐκαβαντζάραν
καὶ πκιὸν ἐπῆαν εἰς τὸ καλόν.

Η ΚΥΠΡΟΣ 'ΣΤΗΜ ΜΑΝΑΝ ΤΗΣ

Ἂν ἔχω περηφάνειαν κι' ἂν ἔχω νὰ φουμίζω
μέσ στοῦν τὸν κόσμον εἶσ' ἐσοῦ,
κ' εἰς τοῦ σπαθκιοῦ σου τοῦ γρουσοῦ
τὴδ δύναμιν ὀρπίζω.

Τοῦ Οὐρανοκατέβατου ὁ ψαρᾶς κ' ἐσὲν κ' ἐμέναν
ἐχάρισέμ μας τὸν Σταυρὸν
κ' ἔχω πὸ 'κεῖνον τὸν καιρὸν
καὶ τὸν σταυρόμ μ' ἐσέναν.

Θωρῶ τ' ἀγκάλια σ' ἀννοιχτὰ κ' ἐσὲν κορωνιασμένην
καὶ λάμνω νἄρτω 'ναν καιρὸν
νὰ πίννω ἀθάνατον νερὸν
σγιὰν μέ χες μαθημένην.

Σιλλοῦρα, κι' ὁλομάκελλη, καὶ δὲν ἔχω νὰ πκάσω
λυπᾶται μ' ὅπκιος μὲ θωρεῖ
γιατ' ἓν ἡ στράτ' ἀγκαθθερὴ
ποῦ λάμνω νὰ σὲ φτάσω.

Σ' τὴν στράταμ μ' οὔλην φαίνεται 'στ' ἀγνάρκα τῶν [ποδκιῶμ μου
λουβάριν ποὖχα μιαφ φορὰ
κ' οἱ ξένοι κόμα ὡς τωρὰ
σωρεύκουν ταπισόμ μου.

Τὰ λόγια σου ποῦ μᾤμαθες μὲ κεῖνα λουτουρκοῦμαι
καὶ τὸθ Θεὸν παρακαλῶ,
μὲ κεῖνα μέσ τοὺς λᾶς λαλῶ
μὲ κεῖνα νεκαλιοῦμαι.

Ἔχω τὰ παραμύθκια σου σ᾽ τὸν νοῦμ μου καὶ λαλῶ τα
ποὺ ᾽χασιν δράκους καὶ στοιχιὰ
κ᾽ ἤτουν τοῦ κόσμου συντυχιὰ
κ᾽ ἐπίστευκές τα πρῶτα.

Ἄμ μὲ θωρῆς πῶς δὲν ἔχω τὲς ἀρκονκιὲς τὲς πρῶτες
ἀμμά ᾽χω ἀνέγγιστην καρκιὰν
κι᾽ οὔλω μυρίζω μυρωδκιὰν
τοῦ κόρφου σου ποῦ τότες.

Η ΚΥΠΡΟΣ

ΠΡΟΣ

ΤΟΥΣ ΛΕΓΟΝΤΑΣ ΟΤΙ ΔΕΝ ΕΙΝΕ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Ἄνου καρδιά μου κι' ἄνοιξε κι' ἀρχίνα νεκαλιῶντα,
Παραπονήθου σι(γ)ανὰ κι' ἀλαφροτρα(γ)ουδῶντα,
Τοὺς λᾶς τοὺς κακολο(γ)ητὰς ποῦ σὲ κακολο(γ)οῦσιν,
Ποῦ σὲ μισοῦν καὶ δὲν ἔχουν ἀμμάδια νὰ σὲ δοῦσιν.
Ἀπῶχουν τὴν συναφορὰν καὶ τὴν περιλο(γ)ήν σου.
Πῶς γνήσιον δὲν εἶσαι κ' ἐσοὺ παιδὶν 'ποῦ τὴν φυλήν σου
Ἂς ἔρτη ὅποιος 'ποτολμᾷ νὰ μὲ κακολο(γ)ήση,
Ἂν ἔχη 'μμάτια νὰ μὲ δῇ καὶ φτιὰ νὰ μ' ἀδροικήση.
Εἶμαι πουλλὶν κουτσόφτερον μὲ ἥμισην γαλάτην,
Μά 'παν πολλὰ γιὰ λό(γ)ου μου κ' ἔχω καρδιὰν γεμάτην
Νά 'τουν ποῦ νά 'μουν δράκαινα, δράκαιν' ἀντρειωμένη,
Ἤθεν νὰ ρίψω μιὰν φωνὴν, φωνὴν δρακοντεμένην,
Νὰ πουμπουρίσουν τὰ βουνὰ, νὰ συγκλυστοῦν οἱ τόποι,
Ν' ἀκούση κι' ἡ 'Ανατολὴ ν' ἀκούση κ' ἡ Εὐρώπη.
Ἐβάρεσεν ἡ τύχη μου νὰ μὲ κακολο(γ)οῦσιν,
Ἂς 'ποῦσιν νὰ χορτάσουσιν καὶ νὰ ποστομωθοῦσιν·
Δὲν εἶμαι Χάρος νὰ βαρτῶ γιὰ νὰ τοὺς ποθεώσω,
Μήτε Θεὸς τὸ στόμαν τους νὰ 'πῶ νὰ τὸ πουμώσω.
Εἶμαι μιὰ σκλάβ' ἀσκλάβωτη μιὰ σκλάβα σκλαβωμένη
Εἶμαι μιὰ σκλάβ' ἀπόσπαστη μιὰ σκλάβ' 'ποσπασμένη,
Ποῦ διάβασα μαύρην σκλαβιὰν 'σὲ τόσα ξένα χέρια,
Ἤ Ποῦ 'λάμναν τὴν καρδούλλαν μου μὲ δίστομα μαχαίρια

᾽Ημουν σὲ μιὰν κακὴν σκλαβιὰν πολλὰ τυρανισμένη
ἤμουν σὲ μαύρην φυλακὴν, μαύρην σκοτινιασμένην.
Καὶ μιὰ Βασίλισσα παλιὰ, δρακοῦνα ξακουσμένη,
Ποῦ κάθεται 'περήφανα σ' τὴν δύσιν 'θρονιασμένη,
᾽Εδιάλλαξεν τούνταις μερκαῖς κ' ἐγλυκοσύντυχέν μου.
Κ' ἐκρόννοιξεν τὴν πόρταν μου κ' ἐχαμογέλασέν μου.
Κι' ἀνταν τὴν εἶδα ἔμεινα 'πάνω της δικλημένη,
Κ' ἐπίσκασέν με 'ποῦ τὸ δεῖν, πῶς ἤμουν λυπημένη.
᾽Εγυρεν κ' ἐποκούμπισεν 'πάνω σ' τὸν παραστάτην,
Μ' ἕναν στασίδιν 'πῶμοιαζεν περαστικὸν διαβάτην.
᾽Αννοιξα στόμαν νὰ τῆς 'πῶ ὅσα κακὰ μοῦ 'κάμαν,
᾽Αννοιξα στόμαν νὰ τῆς 'πῶ μὰ 'πῆρέν με τὸ κλᾶμαν.
᾽Ανοιξεν τὴν συναφορὰν τῆς μάνας μου μητά μου,
Κ' ἔνωσα πῶς ἐλάκτισεν π' ἀππέσσω ἡ καρδιά μου·
—«Βασίλισσά μου 'ξακουστὴ, ἀποῦ 'σαι μιὰ θεότης,
Ποῦ κάθεσαι σ' τὴν θάλασσαν καὶ πελλετᾷς τὴν ξέρην,
᾽Αποῦ κρατεῖς τὸ σιόβατον μὲ τὸ δεξιόν σου χέριν,
Καὶ σιοβαρκάζεις ταῖς φυλαῖς καὶ κάμνεις δίκιαν κρίσιν
'Αποῦ θωρεῖς τὰ γένουνται π' ἀνατολὴν ὡς δύσιν,
Κι' ἀποῦ θωρεῖς τὰ γένουνται ἀπὸ βορκὰν ὡς νότον,
'Αποῦ 'σαι τἄστρον 'πό'φεξεν 'πάνω σ' τὴν γῆν τὸ πρῶτον
'Αποῦ 'σαι κοσμογύριστη καὶ πολλοδιαβασμένη,
Κι' ἀποῦ τοῦ κόσμου τὴν ξεβκὰν εἶσαι ξησχολισμένη.
Ξέρεις κ' ἐμὲν τὴν μάναν μου, καὶ ξέρεις τὴν γενιάν μου
'Αγγάδια τὰ μεισίδια μου καὶ 'δὲ τὴν συντυχιάν μου·
Κι ἂν ἦσαι πλάσμαν τοῦ Θεοῦ κ' ἔχης καρδιὰν πλασμάτου
Κι' ἂν ἦσαι πλάσμαν σπλαχνικὸν πο'ν'σπλαγχνικ' ἡ καρδιά του
᾽Αχ! 'δέμε καὶ λυπήθου με, 'δέμε καὶ κάμε κρίσιν,
Δέμε καὶ 'πὲ τὸ δίκιον μου π' ἀνατολὴν ὡς δύσιν.
Τόσους καιροὺς 'ποχωρισμὸν ποιὸς ἄλλος νὰ βαστάξη ;
Καὶ μιὰ 'μέρα νὰ μὲν διαβῇ χωρὶς ν' ἀναστενάξη ;

Βασίλλισσά μου ᾽ξακουστὴ, πολλόξερη τοῦ κόσμου,
᾽Απ᾽ οὗρτες σᾶν παρηορκὰ κ᾽ ἐστάθηκες ὀμπρός μου.
Ποῦ μ᾽ ἄνοιξες τὴν πόρταν μου, καὶ ᾽πῶχεις τ᾽ ἀννοικτάριν
᾽Απῶχεις κοφτερὸν σπαθὶν κ᾽ αὶ στιβαρὸν κοντάριν,
᾽Αποῦ θωρεῖ βαθὶ, ᾽ψηλὰ καὶ μακρυὰ τὸ ᾽δεῖν σου,
Κ᾽ ἓν πόλα σέλα ᾽ξακουστὸν κὶ᾽ ἀκούεται τὸ ᾽πεῖν σου,
᾽Απῶχεις στὴν μασχάλην σου τὸ βένετον δευτέριν,
Ποῦ γράφονται τὰ ᾽σόζυ(γ)α ᾽ποῦ τὸ δεξὶόν σου χέριν,
Δῶσ᾽με κ᾽ ἐμὲν τῆς μάνας μου νὰ μὲ σφιγκταγκαλὶάσῃ,
Γὶὰ νὰ χαρῇ τούτ᾽ ἡ καρδὶὰ ν᾽ ἀννοίξῃ νὰ γελάσῃ,
Δώσ᾽ με νὰ ᾽μπῶ σ᾽ τὰ ᾽γκάλὶα της νὰ πάρω τὸ φιλίν της
Νὰ σβύσω γὶὼ τὴν δίψαν μου κ᾽ ἐκείνη τὴν ᾽δικήν της,
Γὶὰ κόψε μου τὸν ἄλυσον νὰ ᾽βγῶ νὰ πάρ᾽ ἀέραν,
Κὶ᾽ ἄννοιξε τὸ δευτέριν σου καὶ γράψε τὴν ἡμέραν.
Γὶὰ πὶάσ᾽με σ᾽τὴν μασχάλην σου καὶ κάμ᾽ ὅ,τι μπορίσῃς
Μέν με βαδώσῃς καὶ νὰ πᾷς σὰν ἴμουν νὰ μ᾽ ἀφήσῃς.»—

᾽Ακουσεν κ᾽ ἔρριψεν χαμαὶ ᾽ποῦ πάνω μου τὸ δεῖν της,
Καὶ πρὶν νὰ ᾽πῇ ἐπίσκασα π᾽ ἀππέσσω μου τὸ πεῖν της,
᾽Εφάνην σᾶν τὴν πληξιμὶὰν κὶ᾽ οὔλα ᾽ποῦ νὰ ᾽λυπήθην,
Κ᾽ ἐκρόνοιξεν τὰ χείλη της κ᾽ ἐλαφροπολοήθην,
Κ᾽ εἶπεν μου—«Πάψε τὰ λαλεῖς, πάψε τὰ ᾽νεκαλὶέσαι,
Πάψε κὶ᾽ ἀδίκως κλαίεσαι κὶ᾽ ἀδίκως τυραννὶέσαι.
Θωρῶσε κ᾽ ἡ καρδοῦλλά μου π᾽ ἀππέσσω καταλὶέται,
᾽Αμμὰ κρατεῖ μ᾽ ὁ σεβασμὸς ὁ κόμπος πό᾽ ν᾽ ᾽πολὶέται.—»
᾽Ακουσα κ᾽ ἐσπαγὶάστικα κ᾽ ἔμεινα σπαγὶασμένη,
Μέσα ἡ καρδὶά μου ᾽βάδωσεν, κ᾽ ἔμεινεν βαδωμένη,
Ρίβκει τὸ δεῖν της ᾽πάνω μου, θωρεῖμε καὶ λυπᾶται,
Ρίβκει τὸ δεῖν της πάνω μου καὶ συχνοδὶαλοᾶται,
Κ᾽ ἔχει τὴν πόρταν ᾽κρόννοικτην καὶ στέκει κουμπημένη,
Μήτε νὰ κάτσῃ κάθεται, μήτε νὰ πᾷ πηγαίνῃ.

Μὲ τοὺν τὴν πλῆξιν ἀποῦ ιρὼ τὰ φύλλα τῆς καρδιᾶς μου
Δὲν ἔχω λόγια γιὰ νὰ πῶ σ᾽ τοὺς κακολοητάς μου.
Νά τουν ποῦ νάτουν βουλετὸν τούτ᾽ ἡ καρδιὰ νἀννοίξῃ
Καί νά τουν ποῦ νὰ γένετουν νὰ μὲν τὴν τρώῃ πλήξῃ,
Ἤθεν ν᾽ ἀρκέψω νὰ τοὺς πῶ καὶ νὰ τοὺς καταγνώσω.
Καὶ ναὕρω λόγια τοῦ πρεποῦ καὶ νὰ τοὺς ποστομώσω.
Νάτουν ποῦ νάτουν νὰ γινῇ νὰ μπῶ στὰ πρωτινά μου,
Ποῦ ᾽μουν ὁλόχαρη κι᾽ ἐγὼ κι᾽ ἐγέλαν ἡ καρδιά μου,
Ποῦ ᾽μουν κι᾽ ἐγὼ βασίλισσα χρυσοκορονιασμένη,
Βασίλισσα μ᾽ ἐννιάπετρον κορῶναν στολισμένη,
Κ᾽ εἶχά ᾽ναν ξακουστὸν ἀρφὸν, ἀρφὸν ἀντρεικωμένον,
᾽Αποῦχεν εἰς τὺ πάλιωμαν τὸν κόσμον νικημένον,
᾽Αρφὸν ἀποῦ τὸν ἔτρεμεν κι᾽ ἡ θάλασσα κι᾽ ἡ ξέρη,
᾽Αρφὸν ἀποῦ χερβόλιασεν τὸν κόσμον μ᾽ ἕναν χέριν,
᾽Αρφὸν ποῦ δὲν εὑρέθηκεν κανεὶς νὰ τὸν νικήσῃ
Κι᾽ ἀντὰν ἐδιάβαινεν ποδῶ νὰ πᾷ νὰ πολεμήσῃ,
Ἄκουσα κ᾽ εἶδα τὸν βασμὸν ποῦ ᾽καμναν τ᾽ ἅρματά του,
Κ᾽ ἐβούρησα ὁλόχαρη κι᾽ ἐπῆα σύνομπλά του.
Κι᾽ ἔδωκα τὴν κορῶνάν μου κανίσσιν τ᾽ ἀερφοῦ μου,
Ἔδωκά τὴν γιαὶ ἔπρεπεν κ᾽ ἔτσί τουν τοῦ πρεποῦ μου.
Κι᾽ ἕναν σπαθὶν τοῦ ἔζωσα πούμοιαζεν τοῦ δικοῦ του,
Ὁλόχρυσον καὶ στιβαρὸν ἀποῦ τουν τοῦ πρεποῦ του.
Νάτουν ποῦ νάτουν βουλετὸν νἆμαι σὰν ἤμουν τότες,
Καὶ νἄχα κείν ταῖς ἀρχοντιαῖς κείν ταῖς χαραῖς ταῖς πρώταις
Καὶ νἄχα κείν τὴν φορεσιὰν καὶ κείν τ᾽ ἀλλαξιμάριν,
Καὶ νάτουν νὰ συντύχαννα μὲ κείν τὴν πρώτην χάριν,
᾽Εκάνεν τους νὰ βρίξουσιν τὸ πεῖν κι᾽ ἡ συντυχιά μου,
Καὶ ποῦμαν τοῦ στομάτου τους ἐκάνεν ἡ θωρκά μου,

Ἤτουν διαβάτης κι᾽ ἔρεξεν ὁ πρωτινὸς καιρός μου,
Ἴντα νὰ πῶ τοῦ Πλάστη μου κ᾽ ἴντα νὰ πῶ τοῦ κόσμου.

Χαρὰ σ' τὴν τύχην τὴν στραβὴν τὸ ριζικὸν τὸ μαῦρο,
Ποῦ νὰ γυρέψω ἡ ἄχαρη παρηορκὰν καὶ ναύρω ;
Μέσ' 'ς τὰ κακὰ ποῦ διάβασα ὄξα μέσ' τοῦτα ποῦμαι ;
Ὄξα μέσ' τοῦτα ποῦ θωρῶ ὀμπρός μου καὶ λυποῦμαι ;
Ἄχ ! πῶς νὰ παρηορηθῶ, πῶς νὰ χαρῶ ἀτή μου ;
Ποῦμαι πὸ οὔλαις ὕστερη δακάτω μοναχή μου ;
Μέσ' τοῦτον τὸ κυνόστομον τῆς γῆς ἀγκαλιασμένη,
Ἀπὸ κρατεῖ τὴν θάλασσαν ποδῶθθε σταλωμένη ;
Εἶμαι μέσ' τούτην τὴν γωνιὰν ποῦ μ' ἔβαλεν ἡ φύσις,
Ἡ πρώτη τῆς Ἀνατολῆς κ' ἡ ὕστερη τῆς Δύσις.
Πρώτην ὁ ἥλιος μὲ θωρεῖ καὶ πρώτην χαιρετᾷ με
Κι' ἀντὰν νὰ πᾷ σ' τὴν μάναν του πρώτην ποχαιρετᾷ με,
Εἶμαι σ' τὴν δύσιν δικλητὴ, τὴν δύσιν ἔχω μπρός μου,
Ἀποῦν τὰ μμάτια κ' ἡ καρδκιὰ κ' ἡ κεφαλὴ τοῦ κόσμου.
Σ' τὴν δύσιν ποῦν κ' ἡ μάνα μου κ' ἐν πρώτη σύγκοντά μου
Π' ἀναστενάζω καὶ πονεῖ σ' τὰ ἀναστενάματά μου.

Γιὰ τούντην θέσιν ποὺ κρατῶ γιὰ τοῦν την ὑστερκὰν μου,
Γιὰ κεῖν τὰ πρῶτα κάλλη μου, τὴν πρώτην ὀμορκιὰν μου,
Πολλοὶ μὲ πεθυμήσασιν, πολλοὶ μὲ ρεσιστῆκαν,
Καὶ ποῦ τὴν δύσιν πάνω μου πολλοὶ ποταυριστῆκαν.
Ἁρπάσσαν με κι' ἐπαίζαν με πό' 'ναν εἰς ἄλλον χέρι,
Τούτ' ἡ καρδιὰ τὰ διάβασεν ἕνας Θεὸς τὰ ξέρει.
Ποῦ μέσα σ' τοὺς νεκατομοὺς ποῦ γένουνταν σ' τὴν δύσιν,
Ποῦ μέσα σ' κείν ταῖς τάραξες ποῦ δὲν εἴχασιν στῆσιν,
Ὅποιοι ἐποτυλίουνταν ἀνέμοι κι' ἐφυσοῦσαν,
Ἔρκουνταν οὖλοι πάνω μου ἐμὲν καὶ ποκουμποῦσαν.
Ἤμουν δὰ μέσα κι' ἔπιννα τὴν πίκραν κάθε βρύσης,
Ἡ πέτρα ποῦ φακκούσασιν τὰ κύματα τῆς δύσης.
Τὸ πέζεμαν τῶν διαβατῶν, τὸ στάμαν τοὺς πολέμους,
Ἤμουν δενδρὸν ποῦ στέκετουν σ' τὸ ρίμαν τοὺς ἀνέμους,

Κι' ὅσοι κι' ἄν ἦρταν πάνω μου ἀνέμοι κι' ἂν ἐδώσαν,
Ἤτουν ἡ ρίζαις μου βαθιὰ καὶ δὲν μὲ ἐξερριζῶσαν.
Ἐρίψασιν τὰ φύλλα μου ἐρίψαν τοὺς ἀθθούς μου,
Ἐκαταφατσελλώσαν με κι' ἐκάψαν τοὺς πολούς μου,
Ἐσείσαν με κι' ἐκλίναν με κι' ἐκόψαν τὰ κλωνιά μου,
Μ' ἀππέσσω στέκεται γερὴ ἡ ρίζα κι' ἡ καρδιά μου.
Κι' ἂν πιῶ νερὸν ποῦ τὸ νερὸν ἀποῦ μουν ποτισμένη,
Κι' ἄν μὲ συβράσ' ὁ ἥλιος μου ποῦ μ' ἔχεν μαθημένη,
Ἐννὰ πετάξω πλόκαμον νὰ ξαναπρασινήσω,
Νὰ βγάλω φύλλα καὶ κλωνιὰ κι' ἀθθοὺς νὰ ξαναθθήσω,
Νὰ βγάλω μάλαις στιβαραῖς, νὰ ποταυρίσω κλώνους,
Ν' ἀθθιῶ σὰν ἄθθιουν κι' ἔλαμπα σ' τοὺς πρωτινούς μου χρόνους

Παλιοί μου χρόνοι καὶ χρυσοῖ ποῦ φεύγετε βουρῶντα,
Ἀκοῦτέ με τὴν ἄχαριν ποῦ σᾶς καλιῶ κλαμῶντα,
Ἐδιάβητε κι' ἐρέξετε μὲ κεῖν ταῖς ἀρκοντιαίς σας,
Κι' ὅποιος δικλήση πάνω μου γρωνίζει ταῖς πατιαίς σας.
Κοπάδες χρόνοι βαρετοὶ ἐρέξαν ταπισόν σας,
Καὶ δὲν ἐμολοθήκασιν τὰ 'χνάρκα τῶν ποδιῶν σας.
Τόσαις φυλαῖς ἐκδύσαν με κι' ἀλλάξαν τὴν θωρκάν μου.
Κι' ἀκόμα τὰ σημάδια σας ἐν μέσα σ' τὴν ποδιάν μου.
Ἐξομακρύσετε 'ποῦ μὲν κ' ἐγύρετε καὶ πᾶτε,
Μὰ φαίνεστε πῶς λάμπετε καὶ πῶς ξυλαμπρακᾶτε.
Χρόνοι ποῦ πᾶτε βουρητοὶ καὶ δὲν 'θὲν νὰ στραφῆτε,
Δικλᾶτε δέτε πίσω σας, γυρίστε καὶ σταθῆτε,
Δέτε κατάμματα τοὺς λᾶς ποῦ μὲ κακολοοῦσιν,
Καὶ βάλτε φῶς σ' τὰ μμάτια τους ν' ἀμπλέψουν νὰ μὲ δοῦσιν.

Ἐν Λεμησσῷ 1881 Ἰούνιος.

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΕΙΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΝ ΔΙΑΛΕΚΤΟΝ

Ἔτο ποῦ σοῦ κατέβηκα πάλαι τραγουδηστῶντα,
Τοὺς ὅρκους καὶ τὰ μόσματα οἱ δικηγόροι τρῶντα.
Εἰς τὴν ψευτιὰν ὁ ποιητὴς μοιάζουν κι᾽ ὁ δικηγόρος,
Μὲ πέντε λόγια δείχνουν σου πῶς ἓν κουνούπιν τ᾽ ὄρος.
Ἤρτεν μου μιὰ ἐπιστολὴ ἐχθὲς—προχθὲς δικήσου,
Κι᾽ ἦτον ποῦ κάτω μανιχὰ ξερὴ ὑπογραφή σου.
Ποῦ εἶσαι, πόθεν μοῦ γραψες τίποτ᾽ ἔτσι σιμάδιν,—
Εἶπα κι᾽ ἐγὼ ἐπέθανες κι᾽ ἔρχετουν ποῦ τὸν Ἅδην.
Μὰ πέμου ἔχω φταίσιμον; γράψε μου δυὸ ἀράδες,
—Ὡς τόσον· πῶς τὰ πέρασες μὲ ᾽κεῖν τοὺς ἀμματάδες;
Νήστευκε λάδια μὴν τρώγης, φασούλια καὶ κουτσούδια,
Νὰ τρώῃς σούππαν καὶ βραστὸν καὶ τζοῦλλες καὶ σουγλούδια.
Τρῶε· καὶ γιὰ τὸν ἄρρωστον δὲν φελᾶ ἡ νηστεία,
Κόμα λαλεῖτο κι᾽ ὁ Χριστὸς πῶς ἓν ἓν ἁμαρτία.—
«Ὁ ἀσθενῶν κι᾽ ὁδοιπορῶν (λέγει) νόμον οὐκ ἔχει»,
Πρέπει ς᾽ τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ καθένας νὰ προσέχῃ.
«Οὐχὶ τὰ εἰσερχόμενα εἰς τὴν κοιλίαν βλάπτουν,
᾽Αλλὰ τὰ ἐξερχόμενα τὴν ἁμαρτίαν πράττουν.»
«Ὁ ἔχων ὦτα (λέγ᾽ ἄλλου) ἀκούειν ἀκουέτω,»

᾽Εν μέσ᾽ σ᾽ τὸ Εὐαγγέλιον κι᾽ ἄννοιξέ το καὶ ᾽δέτο.
Πέμου, ἂν λέγω ψέματα, «ἓν ψέματά σου» ᾽πέ μου.
᾽Εν ἔχει παῖξε γέλασε, ἓν᾽ Πλάστης τοῦτος· γιέ μου!
Εἶπες Θεόν; ἐτέλειωσε, σταμάτα ποιὸν καὶ μεῖνε·
Κι᾽ ἂν θὲν νὰ μάθῃς, φίλε μου, πόσον μεγάλος εἶναι

Κεῖνος ποῦ διὰ ζωὴν καὶ μᾶς καὶ τοῦ μυτσῆ τοῦ ψύλλου.
Διάβασε «Τὰ οὐράνια θαύματα τοῦ Καμίλλου».
Νὰ 'δῆς δᾶ πάνω τούτ' ἡ γῆ, τούτη ποῦ κατοικοῦμεν,
Ὅπου μᾶς ἔβαλ' ὁ Θεὸς ἴσους πάνω νὰ ζοῦμεν,
Λᾶ πάνω ποῦ πλαστήκαμεν οὖλοι πῶναν ζυμάριν,
Κι' εἴμασθον οὖλοι μιὰ φυλὴ κι' οὖλοι ἕναν καράριν,
Κι' ἐμεῖς ποῦ τὸν πελλόν μας νοῦν οἱ πελλολαωμένοι,
Ἐγίναμαν φυλαῖς φυλαῖς κ' εἴμασθον χωρισμένοι
Μαλλώνουμεν καὶ μέρωσιν ποττέ μας δὲν θωροῦμεν,
Ἂν εἰμπορέσωμεν τὴν γῆν ἐννὰ τὴν καταπιοῦμεν·
Ζοῦμεν μὲ μιὰν βρωμοσειρὰν, μιὰν τάξιν τοῦ διαβόλου
Ἄλλος π' ὀκεῖ ἔχει πολλὰ κι' ἄλλος πο'δὰ καθόλου,
Ἄλλος π' ὀκεῖ ἓν Βασιλιὰς κι' ἄλλος πο'δᾶ ν' ἀρκάτης
Ἄλλος ἓν Χατζῆ—Στράταγας ἄλλος Στρατὴς ἢ Στράτης.
Ἄλλος χορτάννει τὸ ψουμὶν γιατ' ἔχει λίραις ἔσσω,
Ἄλλος ἀπὸ τὴν πεῖνάν του παίζει βιολὶν ἀππέσσω.
Θαυμάζω, ποῦ σ' τὸν διάβολον ηὕραμεν τούν τὴν τάξιν!
Ἀρά γε τοῦτος ὁ Θεὸς ὡς πόσον νὰ βαστάξῃ;
Βαστάχνει, μὰ καμιὰν φορὰν, ἂν 'πῇ καὶ κάμῃ κρίσιν,
Θὰ δώσῃ μιὰν κλωτσιὰν τῆς γῆς νὰ μᾶς κουτρουμπελλίσῃ.

Ντυνούμασθον, σὰν τοὺς πελλοὺς μὲ ντύματα πατσάλια,
Κότσινα, μαῦρα, βένετα, κίτρινα καὶ παρδάλια,
Βάλλουμεν οὖλα τοὺς πελλοὺς χίλια μασκαραλίκια,
Ροῦχα, πετσιὰ, σπλήγκες, κουμβιὰ, καδένες, δακτυλίδια.
Κάμνουμεν τοῦτον τὸ κορμὶν μὲ χίλιαις πατσαλάδες,
Λοιπὸν ἓν πάντα σήκωσες κι' εἴμασθον μασκαράδες.
Ἄλλοι φοροῦμεν κουρουκλιὰ, ἄλλοι 'ψηλὰ καπέλλα·
Κάμνουμεν γάμους, πουμπουρκὲς, νὰ πάρουμεν κοπέλλα.
Πρέπει νὰ συναχτοῦν πολλοὶ νὰ πουμπουρίσ' ὁ γάμος,
Ἔτσι ἁρμάσθην ἀρά γε κι' ὁ πάππος μας Ἀδάμος;

Νὰ 'ν 'στολισμένος ὁ γαμπρὸς καὶ νάχῃ καὶ χερόφια.
Κ' ἡ νύμφη νὰ φορῇ χρυσᾶ παντοῦ κ' εἰς τὰ ριζόφτια.
Πότ' ὁ γαμπρὸς μὲ τὸν τσερβὲν κι' ἡ νύμφη μὲ τὰ ττέλια,
'Αλῶπως κι' ὁ Θεὸς θωρεῖ καὶ σκάζει ποῦ τὰ γέλοια.

Γιατὶ καὶ λέγεις, τούτ' ἡ γῆ κοντὰ σὲ οὔλα τἄλλα,
'Εν' ἕναν, ἴντα νὰ σοῦ πῶ;—κουτσὶν ποῦ τὴν πασπάλλαν
Φαίνεται μέσ' σ' τὸν οὐρανὸν ἴσα μὲ μιὰν ἀζίναν,
Κτυπᾷ γυροὺς καὶ κάμνει μας τὸν χρόνον καὶ τὸν μῆναν.
Κρατεῖ μας εἰς τὴν ράχιν της μὲ τὸ μαγνήτισμά της,
Καὶ ταξιδεύκουμεν κ' ἐμεῖς ς' τοὺς οὐρανοὺς μητά της.
Κ' εἰς ὅλον τὸ ταξεῖδιν της γυρίζει μάνι μάνι,
Σὰν τὸ σαμμοῦτιν ποῦ κτυπᾷ γυροὺς εἰς τὸ ροδάνι.
Γυροὺς, γυροὺς, ἂν ποσταθῇ καμιὰν φορὰν κι' ἀράξῃ,
Νὰ δοῦμεν ποῦ ς' τὸ διάβολον ἐν νὰ μᾶς ἀντινάξῃ.
Οὔλοι, ψηλοὶ καὶ χαμηλοὶ, φτωχοὶ, λιροχωσμένοι,
Διακονητάδες κι' ἄρκοντες, πλούσιοι καὶ δοξασμένοι.
Καὶ Βασιλιάδες κι' Ὑπουργοὶ, ἂν ἔλθῃ κείν' ἡ μέρα,
'Εννὰ γενοῦμεν οὔλοι μας πετάσια ς' τὸν ἀέρα.
(Γιατὶ κατὰ τὸ λέγειν τους ποῦ λὲν οἱ προκομμένοι,
"Αν τύχῃ καὶ σταθῇ ἡ γῆ ἐννά 'μαστον χαμένοι.
Λαλοῦσιν, ἔτσι σὰν βουρᾷ, ἂν τύχημον κι' ἀράξῃ,
Ὅ,τι κρατεῖ ς' τὴν ράχιν της πῶς ἐννὰ τ' ἀντινάξῃ.
Κ' ἐννὰ κλουθοῦν τὴν στράταν της, ποῦ πήγαινεν βουρῶντα,
—'Εν γοῦστον νὰ πεθάνουμεν ἀντάμα καὶ πετῶντα.
Ἔτσι ποῦ λὲς μὲ τοὺν τὴν γῆν πον' οὔλα τὴν πασπάλλα,
"Εν ἕναν ἄστρον τ' οὐρανοῦ καὶ τούτῃ σὰν καὶ τ' ἄλλα.
Κι' εἴμασθον πάνω κι' ἔχουμεν τὸν οὐρανὸν αὐλήν μας·
Τοὺν τ' ἄστρα ποῦ θωρεῖς μιτσιὰ, ἐν ἴσα μὲ τὴν γῆν μας
Κι' ἔχουσιν πάνω θάλασσαις, κάμπους βουνὰ καὶ τόπους
Κι' ἀκόμα, κατὰ πουλαλοῦν, μπορεῖ νάχῃ κι' ἀνθρώπους,
Ὁ οὐρανὸς, ποῦ τὸν θωρεῖς ἐν μιὰ μεγάλη χώρα,
Γεμάτη σπήτια καὶ πυκνὰ περίτου ποῦ τὴν ψώραν.

Ἐκάμαν τον καὶ γειτονιαῖς καὶ κάθε μιὰν χωρίζουν,
Κι' ἐβγάλαν τους κι' ὀνόματα γιὰ νὰ ταῖς ἀγνωρίζουν.
Κένταυρον, Ταῦρον, Ἡρακλῆν, Κύνας καὶ Λαμπαδίαν,
Τὴν γειτονειάν μας τὴν φτωχὴν λαλοῦν την «Γαλαξίαν»
Καὶ κάθε μιὰ χει προεστοὺς ἥλιους ἀποῦ τὴν ρίζουν,
Καὶ βράζει τοὺς πλανήταις του καθένας καὶ γυρίζουν.
Εἶδες τὸν ἄνθρωπον τῆς γῆς ποῦ πάντα πασπατεύκει,
Σ' τὸν οὐρανὸν καὶ μὲ τὸν νοῦν βγαίνει καὶ ταξειδεύκει.
Ηὗρεν πῶς τ' ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ ἔχουν ἀνθρώπους πάνω,
Κι' ἂν κάμῃ γιέ μου καὶ φτερὰ καὶ βγῆ σωστὸς κεῖ πάνω!
Καλλίτερα νὰ μὴν κάμῃ γαλάτες νὰ πετήσῃ,
Γιατ' ἐννὰ φορτωθῇ τὴν γῆν νὰ πᾷ νὰ τὴν πουλήσῃ.

Εἶδες, κι' ἐσοῦ ντὰ βγάλλουσιν κι' ντα φιλοσοφοῦσιν;
Φτωχὲ, θαρρεῖς γιὰ τούντην γῆν ἓν λλία ποῦ λαλοῦσιν;
Νὰ σοῦ τὰ πῶ κοντολογιὰν καὶ νὰ σοῦ τὰ ξηήσω,
Μὰ ποιὸν ἐννὰ σοῦ πρωτοπῶ καὶ πόθεν ν' ἀρχινήσω;
Πιστεύκεις πῶς μὲ τούν τὴν γῆν ἔχασα τὰ μυαλά μου;
Οἱ προκομμένοι δὲν ἔχουν ἄλλην γουλειὰν νὰ κάμουν,
Κοκκολοοῦν ποῦ τὰ χαρτιὰ μὲ τὰ διαβαστικά τους,
Καὶ μπήουν καὶ σπηλάζουσιν μέσ' ς' κεῖνα τὰ μυαλά τους·
Στέκουν καὶ βάλλουν ποῦ τὴν] γῆν σ' τὸν οὐρανὸν ἀντήλιον
Κι' ηὗραν πῶς ἦτον νερουλλὴ κι' ἔπηξεν ποῦ τὸν ἥλιον.
Καὶ μέσα σ' τὸ καρτούππιν της πῶς ἓν χαμνὴ ἀκόμα
Μόνον 'π ἀππέξω 'ν πόπηξεν κι' ἐγείνην οὔλον χώμα.
Καὶ 'λλίον 'λλίον ὡς ποῦ πᾷ πῶς ἐννὰ πήξῃ τέλεια,
Ἄκουε, φίλε μου, κ' ἐσοῦ φιλοσοφίες μέλια.
Πάει νὰ πῇ ὁ λόγος τους μάχετ' ὁ ἥλιος βράσι,
Νὰ τὴν ὑψήσῃ κι' ὕστερα νὰ τὴν ποξαμαδιάσῃ.
Ποῦ εἶσαι κόμα ποῦ λαλοῦν τοῦτ' οἱ φιλόσοφοί της,
Πῶς εἶνε οὔλη μέταλλον οὔλη πῶς ἓν μαγνήτης.

Καὶ πρῶτα, πρῶτ' ἀρκίνησεν πώξω νὰ σκλερινίσκῃ,
Καὶ λλίον, λλίον ὡς ποῦ πᾷ καὶ πήσσει, κρυανίσκει.
Τὸ λέειν τους σᾶν τὸν κουλλὲν ποῦ νὰ 'ν καὶ σιδερένος,
'Αντὰν τὸν κάμῃ ὁ μάστρος του ποῦ νᾶν νωστογυρμένος,
Ποῦ πρῶτα, πρῶτα πήσσ' εὐτὺς π' ἀππέξω ἡ θωρκά του,
Κι' ἀππέσσω ἀκόμ' ἓν μαλακτὴ κι' ἀφταίννει ἡ καρδιά του
Πᾶρκεύκει ἀππέξω νὰ ν'κρυὸς κι' ἀππέσσ' ἀκόμα βράζει
'Αμμὰ κατὰ τὸ λέειν τους κι' ἡ γῆ μας ἔτσι μοιάζει.

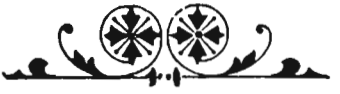

Η ΑΝΕΡΑΔΑ

Σ τὴχ χώραν π᾽ ἀναγιώθηκα
καὶ κόμα ἀναγιώννουμουν
κι᾽ ἄρκεψα νάκκον νὰ λαχτῶ
τότες ἐξηφοήθηκα
τὰ ζώδκια κ᾽ ἔν ἐχώννουμουν
κ᾽ ἐξέβηκα νὰ δκιανεφτῶ.

Σὲ μιὰν ποταμοδκιάβασην
μιάλ λιερὴν ἐσσιάστηκα
νεῖεν καῇ ἡ σταλαμὴ!
οὔλα τἀρνὶν εἰς τὸν τσοκκὸν
ὁ ἄχαρος ἐπκιάστηκα
ἀντὰν πκιαστῇ μεσ᾽ ᾽ς τὴν νομήν.

᾽Αντάμ με εἶδεν ἔφεξεν
κι᾽ ὁ νοῦς μου ἐφεντζιάστηκεν
κ᾽ ἐφάνην κόσμος φωτερὸς.
ἀντάμ μοῦ χαμογέλασεν
παράδεισος ἐπλάστηκεν
ὀμπρός μου κ᾽ ἐμεινα ξερός.

Εὐτὺς τὸ πᾶς μου ἔχασα
τὸν κόσμον ἐλλησμόνησα
κ᾽ ἔμεινα χάσκοντα βρυχτὸς
εἶπεμ μου ἔλα κλούθα μου
καὶ ποῦ καρκιᾶς ἐπόνησα
κ᾽ ἐκλούθησά της ὁ χαντός.

Λαόνιτα, κάμπους καὶ βουνὰ
ἀντάμα ἐδκιαβήκαμεν
γεμᾶτ' ἀθθοὺς κι' ἀγκαθθερὰ
ἡ στράτα δὲν ἐτέλειωννεν
καὶ δὲν ἐποσταθήκαμεν
ἤτουγ γιὰ λλόου μας χαρὰ.

Ἔτρεμεν μὲν καὶ χάση με
κ' ἔτρεμα μὲν καὶ χάσω την
καὶ μὲν τῆς πῶ καὶ μέμ μοῦ πῇ
ἐδίψουν την ἐκαύκουμουν
κ' ἔτρεμα μὲν καὶ πκιάσω την
καὶ γείνουμεν κ' οἱ δκιὸ στραπή.

Ὕστερα σγιὰν παράδεισον
ἕναβ βουνὸν ἐφτάσαμεν
ἴσια μὲ τἆψη τοὐρανοῦ
κεῖ πάνω κεῖ ἐκλάψαμεν
ἀντάμα κ' ἐγελάσαμεν
μέσα 'ς τοὺς μούσκους τοῦ βουνοῦ.

Λαλεῖ μ' ἂν εἶσαι πέρκαλλος
τωρὰ πκιὸν μεῖνε δίχως μου
ἄσ σοῦ ἀρέσκ' ἐτσι ζωὴ
καὶ ξαπολᾷ 'ναχ χάχχανον
ἴσιά 'νωσα τὸ στῆθός μου
πῶς ἀλλονάκκον νὰ ραῇ.

Εἶπεν κ' ἐγίνην ἄφαντη
εὐτὺς π' ὀμπρὸς μο χάθηκεν
σγὶὰν ἄνεμος περαστικός·
ἐράην ἡ καρτούλλα μου
εὐτὺς ὁ νοῦς μο στάθηκεν
κ' εἶμαι ποῦ τότες ξηστηκός.

Οἱ πλῆξες ποῦ μὲ τρώασιν
ἀκόμα 'ν ἀφανέρωτες
κ' εἰς τὰ πουλὶὰ ποῦ κηλαδοῦν
ἔχει ποῦ τότες ὅπου δῶ
τὲς ἀνεράδες τρέμω τες
καὶ πογυρίζω μέμ με δοῦν.

ΑΙ ΔΙΑΙΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑΙ

Τὸ μῆλον ποῦ ν' ἀγγονιστῇ
σκουλούκιν 'ς τὴν ψυχιάν του
κρεμμᾷ ποῦ τὴν μηλιάν του
δὲν ἠμπορεῖ νὰ βασταχτῇ.

Ἀντὰν νὰ δώκῃ τὸ τυρὶν
ν' ἀγγονιστῇ σαράκιν
ἂν ἓν καὶ σὰν τ' ἀθκιάκιν
ἐφτὺς λουβᾷ σὰν τὸ πουρίν.

Δεμάτιν ποῦ νὰ πολυθῇ
κι' ὁ ἄνεμος φυσήσῃ
ἐφτὺς ἓν νὰ σκορπίσῃ
κι' ἓν νὰ τὸ πάρῃ νὰ χαθῇ.

Πρᾶμαν πῶν πάντα στιβαρὸν
ἄνεμος δὲν τὸ πέρνει
κι' ὁ κόσμος νὰ τὸ δέρνῃ
μεινίσκει πάντα του γερόν.

Κ' ἡ μάνα πῶν εἶχεν καμιὰν
σγιὰν κείνην 'ς τὸν καιρόν της
ποῦ πῆρεν ποῦ τὸν γυιόν της
οὔλην τὴν γῆν κληρονομιάν.

Ἂν ἦεν μείνῃ στιβαρὰ
κουκκὶν δὲν ἐφοάτουν
ποῦ τόχες ἔθεν νἄτουν
ἡ γῆ δική της ὡς τωρά.

ΤΩι ΑΡΜΟΣΤΗι ΣΙΡ ΟΥΩΛΤΕΡ ΣΕΝΤΑΛ

Ἂν πῇς πῶς δὲν ἔχεις καλὴν
καρκιὰν ἀπὸ ταῖς πρώταις
λησμονημένον νὰ σὲ δῶ
ἀπὸ τοὺς Κυπριώτες

ἂν ἓν κατάρα ποῦ λαλῶ
χάρον μου νὰ 'χω τὸν γιαλόν.

Ὅπου κι' ἂν πᾶς καὶ ν' ἀρνηθῇς
τὴν Κύπρουν, δὲ σ' ἀρνιέται,
γιατ' ἔκαμες κ' ἕναν καλὸν
ποῦ δὲν ἀλησμονιέται.

Ἀρνιέσαι το πῶς εἶσαι σοῦ,
ὁ γλυτωμὸς τῆς Λεμεσοῦ;

Μακάρι κι' ὅποιος σὲ μισᾷ,
νὰ μὲν καλοκαρδίσῃ
σὰν σίδερον μὲσ' τὸ λαμπρὸν
μεσ' σ' τοὺς καμοὺς νὰ λύσῃ

νάν' ἡ χαρά του οἱ καμοί,
καὶ ἡ ζωή του σταλαμή.

Ὅπου κι' ἂν πᾷς ἡ στράτες σου,
νάδ' δάφνη καὶ μερσίνη,
κι' ὅπου πατᾷς νὰ πλάσκουνται,
τριαντάφυλλα καὶ κρίνοι,

καὶ νὰν' τὰ χρόνια σου πολλὰ
καὶ ἡ καρκιά σου νὰ γελᾷ.

Ἡ Κύπρου ἐν νὰ σὲ διψᾷ
γιὰ τὴν καλὴν καρκιό σου
καὶ γιὰ δροσιὰ 'σ' τὸ στόμαν της
ἐν' νάχει τ' ὄνομά σου,

νὰ τὸ λαλεῖ παντοτεινὰ
καὶ ν' ἀδονοῦσιν τὰ βουνά.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟΝ

1

Βασιλὶς τῆς μεσογείου εἰς μακρὰν σειρὰν αἰώνων,
τὰ δεσμὰ καὶ τὴν δουλείαν ἐδοκίμασες πολλῶν,
ἥρπαζον ἀλλεπαλλήλως τὸν βασιλικόν σου θρόνον,
ὡς δρῦς ἄκαμπτος ὑπέστης ρεῦμ' ἀγρίων θυελλῶν.

2

Ἄλλοτε τὸ ἔδαφός σου, μετὰ τοῦ Ἀδώνιδός της,
περιήρχετο γυμνόπους ἡ ὡραία σου Θεά,
καὶ εἰς τοὺς μυροβόλους κήπους παίζων ὁ μικρὸς υἱός της,
—μὲ τὰς χρυσαλλίδας ἦτο ἡ λαμπρά του παιδιά.

3

Ἥρπασαν τοὺς θησαυρούς σου, σὲ ἐγύμνωσαν οἱ ξένοι,
ὡς ἀκρίδος σμήνη κῆπον, κῆπον πλούσιον θεᾶς,
ἡ καρδία σου πλὴν, μῆτερ, ἄθικτος ὡς ἦτο μένει,
ὡς ἀμίαντος κατόπιν φοβερᾶς πυρκαϊᾶς.

4

Καὶ εἰς δόξαν, καὶ εἰς πλοῦτον ὃν ἀπέδιδεν ἡ γῆ σου,
ἦτο ἄλλοτε μεγάλον τ' ὄνομά σου τὸ γλυκύ,
καὶ ἐξέπληξαν τὴν Ρώμην οἱ μεγάλοι θησαυροί σου, (1)
οὓς ὁ Κάτων ἀφαρπάσας μετεκόμισεν ἐκεῖ.

---

(1) Ὁ Μάρκος Πόρκιος, Κάτων Ρωμαῖος, ἥρπασε τοὺς θησαυροὺς τῶν ἀνακτόρων τῶν Πτολεμαίων καὶ πᾶν ἄλλο τοῦ Δημοσίου, συμποσούμενον εἰς 40 ἑκατομμύρια φράγκα καὶ μετέφερεν αὐτὰ εἰς Ρώμην, ὅπου οἱ Ρωμαῖοι ἔμειναν ἔκθαμβοι ἀπέναντι τοιούτου θησαυροῦ (Κύπρις Γ. Σ. Φραγκούδη Σελ. 192). Ὁ δὲ Ριχάρδος ὁ Λεοντόθυμος ἔφερεν ἄπειρα λάφυρα μεθ' ἑαυτοῦ ἐκ Κύπρου, ἅτινα ἐκίνησαν τὸν θαυμασμὸν αὐτοῦ καὶ τῶν ἱπποτῶν του διὰ τὸν μέγαν πλοῦτον τῆς νήσου. (Κυπριακὰ Σακελλαρίου τομ. Α'. σελ. 412).

5

Ὁ Ἀντώνιος ὑπάρξας κύριός σου καὶ δεσπότης,
ἦτο εὐτυχὴς κ' ἐσβύνναν αἱ ἡμέραι του χρυσαῖ,
πλὴν πεσὼν τῆς Κλεοπάτρας ἐκ τοῦ κάλλους της δεσμώτης, (1)
τῇ προσέφερε συγχρόνως τὴν καρδίαν του καὶ σέ.

6

Φέρουσά ποτε σ' τοὺς κόλπους καθὼς ὕαιναν ἐν πείνῃ,
καθὼς ὄφιν ἰοβόλον τοῦ Ἰούδα τὴν φυλήν,
Τραῦμα καίριον ὑπέστης ὑπ' αὐτῆς ἐν Σαλαμῖνι,
τραῦμα μέγα τοῦ ὁποίου φέρεις ἔτι τὴν οὐλήν.

7

Ἀρχομένου τοῦ δευτέρου ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ αἰῶνος
διακόσιες σαράντα χιλιάδες ἀφειδῶς, (2)
ἐκρεούργησαν Ἑλλήνων οἱ Ἑβραῖοι καὶ συγχρόνως
ἐπιρρίψαντες τὴν πόλιν μικτὸς ἔγεινε σωρός.

8

Ἀλλ' ὁ Λούσιος ἐκ Ρώμης σπεύσας ἐπ' αὐτοὺς ῥαγδαίως
τοὺς κατέστρεψεν ἀμέσως, νόμος δ' ἔγειν' αὐστηρός,
«εὑρισκόμενος ἐν Κύπρῳ θανατοῦται πᾶς Ἑβραῖος»
καὶ ὡς σήμερον ἀκόμα εἶν' ὁ νόμος ἰσχυρός.

---

(1) Ὁ Ἀντώνιος Ρωμαῖος, κύριος ὢν τῆς Ἀνατολῆς, γοητευθεὶς ὑπὸ τῶν θελγήτρων τῆς Κλεοπάτρας προσέφερεν αὐτῇ τὴν Κύπρον δῶρον· «οὐδέποτε ἔγεινε, λέγει ὁ Σαίξπηρ, ὡραιότερον καὶ πλουσιώτερον δῶρον εἰς γυναῖκα» (Κύπρις σελ. 195).

(2) Οἱ Ἰουδαῖοι ἐπὶ Τραϊανοῦ ἔσφαξαν 240 χιλιάδας Ἑλλήνων καὶ κατέστρεψαν τὴν πόλιν· ἀλλ' ὁ Τραϊανὸς ἔστειλε τὸν Λούσιον μὲ στρατὸν καὶ τοὺς κατέστρεψε. (Κυπριακὰ Σκελλ. τ. Α'. σελ. 389).

9

Ἐκδικῶν τὴν Βεραγγέρην τῆς ψυχῆς του τὴν λατρείαν,
ὁ Ριχάρδος καὶ δεσμεύσας ἐν ὀργῇ τὸν Κομνηνόν, (1)
εἰς τῶν Ναϊτῶν τὸ τάγμα σὲ ἐπώλησε δεσμίαν,
καὶ τὸ στέμμα σ' ἀκουσίως ἔδωκεν εἰς Γερμανόν.

10

Ἀλλ' ἀπολεσθεὶς εἰς ξένην χώραν, κάθειρκτος εὑρέθη,
δι' ὠδῆς τοῦ Πλόντελ ὅστις τὸν ἐζήτ' ὁδοιπορῶν, (2)
κ' ἐνεργήσαντος ἐν Ρώμῃ τοῦ Ποντίφικος ἀφέθη,
ἐν ἐλευθερίᾳ πλήρει διὰ λύτρων μητρικῶν.

11

Στρέψαντες τὸν οἴακά σου οἱ θρασεῖς Ναῖται τότε
πρὸς τὸν ὄλεθρον καὶ μῖσος ἕλκοντες ἀντὶ στοργῆς,
ὄντες φαῦλοι κυβερνῆται καὶ ἀγέρωχοι δεσπόται,
ἔπεσαν ὑπὸ τὴν φλόγα τῆς ἀγρίας σου ὀργῆς.

---

(1) Ἡ Βεραγγέρη μνηστὴ τοῦ Ριχάρδου τοῦ Λεοντοθύμου τυγχοῦσα ἕνεκα τριπυμία; εἰς Λεμησσὸν παρ' ὀλίγον νὰ αἰχμαλωτισθῇ ὑπὸ τοῦ Ἰσαακίου τοῦ Κομνηνοῦ ὁ δὲ Ριχάρδος δι' ἐκδίκησιν κατέλαβε τὴν Κύπρον καὶ ἠχμαλώτισε τὸν Κομνηνόν. (Κύπρος σελ 277—278). Ὁ Ριχάρδος ἐπώλησε τὴν Κύπρον εἰς τοὺς Ναΐτας ἀντὶ ἑπτὰ ἑκατομ. φράγκων. (Αὐτόθι σελ. 280). Ἐρρῖκος ὁ στ'. τῆς Γερμανίας συνέλαβεν ἐπιστρέφοντα τὸν Ριχάρδον εἰς Ἀγγλίαν, τὸν τὸ βασιλικὸν τῆς Κύπρου ἀξίωμα φέροντα· ἐθεωρεῖτο οὗτος βασιλεὺς τῆς Κύπρου. (Αὐτόθι σελ. 288).

(2) Ὁ Ριχάρδος ἀφοῦ ὑπέστη πολλὰ, μετὰ τὴν Κύπρον, ἐφυλακίσθη ὑπὸ τοῦ Δουκὸς τῆς Αὐστρίας Λεοπόλδου ἔν τινι φρουρίῳ εἰς τὴν Αὐστρίαν ἐν ἔτει 1192· ὁ δὲ Πλόντελ, ὁ ὑπασπιστὴς αὐτοῦ, ἀφοῦ διῆλθεν ὅλην τὴν Ἰταλίαν πεζὸς ἀναζητῶν αὐτόν, ἦλθε κατόπιν εἰς τὴν Αὐστρίαν· ἰδὼν δὲ φρούριόν τι φρουρούμενον ὑπὸ στρατιωτῶν καὶ ὑποπτευθεὶς ὅτι ὁ Ριχάρδος εἶνε ἐκεῖ ἐτραγούδησεν ἔξωθεν καὶ ὁ Ριχάρδος ἀπήντησε τραγουδήσας ἐκ τῆς φυλακῆς. Ὁ Πλόντελ τότε μέσον τοῦ Πάπα *Celestino* τοῦ τρίτου ἠλευθέρωσεν αὐτὸν, ἐπληρώθησαν δὲ λύτρα 100 χιλ. Μάρκα (Λεξικὸν Ἱστορικὸν τόμ. 2 σελ. 628 Σ. Ε. Ζ.)

12

Κ' αἴφνης πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν των ἤστραψε τὸ φάσγανόν σου
κ' αἰσθανθέντες εἰς τὸ στῆθος βαθὺ τραῦμα καὶ δεινόν, (1)
σὲ ἐπέστρεψαν ἀμέσως εἰς τὸν πρώην κύριόν σου,
ὅστις σ' ἔκαμε συγχρόνως κτῆμα Λουζινιανῶν.

13

Διετέλεσες ὡς δούλη ὑπὸ Γάλλον βασιλέα
καὶ δεσπότην τρεῖς αἰῶνας κ' ἐκ τῶν Λουζινιανῶν
οὖσα ἡ Αἰκατερίνη τοῦ Κορνάρου τελευταία,
σοῦ ἡτοίμασε σ' τὸ μέλλον νέον στάδιον δεινῶν.

14

Ἐκ τῆς Ἐνετίας τότε πιεσθεῖσα ἐπιμόνως,
διὰ συμβουλῶν καὶ λόγων νὰ σὲ δώσῃ εἰς αὐτήν, (2)
ὅλη μελανημονοῦσα καὶ διακρύουσα συγχρόνως,
ἐγκατέλιπε τὴν γῆν σου ὡς ἡ φίλη ἔραστήν.

15

Κ' εἰς τοῦ Ἀποστόλου Μάρκου τὸν ναὸν εἰς Βενετίαν,
ἄκουσα καὶ μετὰ λύπης ἐντὸς δίσκου ἀργυροῦ,
σὲ προσέφερε, πατρίς μου, δῶρον εἰς τὴν Γερουσίαν,
δίκην λίαν πολυτίμου καὶ μεγάλου θησαυροῦ.

16

Ὀγδοήκοντα καὶ δύο πλήρεις ἀπὸ τότε χρόνους
ἐκυμαίνετο ὁ λέων εἰς τὴν ἱεράν σου γῆν,
κι' ἔμενες ἐλπίδων πλήρης ὑποφέρουσα τοὺς πόνους,
ἀλλ' ὑπέστης πάλιν νέαν τυραννίας ἀλλαγήν.

---

(1) Τῇ 15 Ἀπριλίου 1192, Μέγα Σάββατον, οἱ Κύπριοι ἐπανεστάτησαν ἐναντίον τῶν Ναϊτῶν· καίτοι ὅμως ἡττήθησαν, ἐν τούτοις ἐπεστράφη ἡ Κύπρος ὑπὸ τῶν Ναϊτῶν εἰς τὸν Ριχάρδον ἀντὶ τοῦ αὐτοῦ τιμήματος (Κυπρ. Σαθελ. σελ. 413).

(2) Ἡ Αἰκατερίνη Κορνάρου, τῷ 1487, μαῦρα φοροῦσα καὶ πολλὰ δάκρυα χύνουσα καθ' ὁδὸν κατῆλθεν εἰς Ἀμμόχωστον ἐκ Λευκωσίας καὶ ἀφοῦ ἀνεχώρησεν εἰς Βενετίαν προσέφερεν ἐκεῖ ἐν ἀργυρῷ πινακίῳ τὴν Κύπρον εἰς τὸν Δόγην Αὔγουστον Βαρβαρῆγον ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγ. Μάρκου (Κυπρ. Σαθ. σελ. 536.)

17

Φημισθεῖσα παρ᾽ Ἑβραίου εἰς τὸν μέγαν κύριον του,
τὸν Σουλτὰν Σελίμην αἴφνης τῇ κατέστης ποθεινὴ, (1)
κ᾽ ἔνευσε, καὶ ὁ στρατός σου σ᾽ ἔθεσε πρὸ τῶν ποδῶν του,
αἱματόφυρτον, δεσμίαν, δούλην καὶ γονυκλινῆ.

18

Ἔκτοτε τῆς τυραννίας ὑποφέρουσα τὸν πόνον,
τὰς ἡμέρας σου διῆλθες κλαυθμηρὰς καὶ σκοτεινάς,
ἕως ὅτου ἀνατείλας ἐκ τοῦ βάθους τῶν αἰώνων,
καθὼς πρῶτα εἰς τὴν χώραν τῆς πανσόφου Ἀθηνᾶς,

19

Ἔλαμψεν ὁ ἥλιός σου, κ᾽ ἔφεγξεν ὁ οὐρανός του,
κ᾽ εἶδε φῶς ὁ πέριξ κόσμος ὅστις ἦτο σκοτεινός,
ἔκτοτε τὴν δύσιν βλέπεις περμένουσα τὸ φῶς του,
κ᾽ εὐτυχία σου! ἐφάνη λάμπων ὁ αὐγερινός.

20

Εὐγνωμόνει ὦ πατρίς μου, τὴν θεὰν Ἐλευθερίαν,
ἥτις σ᾽ ἄνοιξε τὰ χείλη τὰ ἀπὸ πολλοῦ κλειστά,
κ᾽ ἔδειξες διὰ κραυγῆς σου ποίαν ἔκρυπτες καρδίαν,
ὡς διὰ φλογὸς ἡ Λίτινα τὰ ἐντός της παριστᾷ.

Σ)βριος 1884.

---

1 Ἑβραῖός τις Ἰωσὴφ Νασσῆ καλούμενος ἐπήνεσε τὴν Κύπρον εἰς τὸν Σουλτὰν Σελὶμ τὸν Β΄. καὶ τοῦτο ἤρκεσε νὰ ἐξεγείρῃ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Σουλτάνου ὅπως διατάξῃ τὴν κατάκτησιν αὐτῆς. (Κύπρις σελ. 392).

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ

Πύργωμα κολοσσιαῖον
τῶν πανσόφων ἁλιέων,
τὴν ὑψήλιον ὑψόνεις
καὶ τὸν οὐρανὸν ἑνόνεις
μὲ αὐτὴν πρὸ τοῦ Κυρίου,
κῆρυξ τοῦ Εὐαγγελίου,
τῆς φωνῆς σ᾽ ἀκροωμένη
πλημμυρεῖτ᾽ ἡ οἰκουμένη.

᾽Εν σοὶ λάμπει ὡς πρὸ χρόνων
τὸ οὐράνιόν σου φῶς,
ὅπερ εἶπε πρὸ αἰώνων
πᾶς θεόπνευστος σοφός.

Μόλις ἀνεφάνης βρέφος
κ᾽ ὡς τὸν ἥλιον τὸ νέφος,
σ᾽ ἔκρυψαν αἱ κατακόμβαι
κ᾽ ἔπιπτον ὡς ἑκατόμβαι
μάρτυρες πρὸ τῶν ποδῶν σου,
ἔλαμψε τὸ προσωπόν σου
εἰς τὸ σκότος, Οὐρανία,
καὶ ἡ εἰδωλολατρεία,

ἑνωμένην μὲ τὰ ὕψη
ἕρπουσα, τυφλὴ, μικρὰ,
ἠγωνίσθη νὰ σὲ ρίψῃ
κ᾽ ἔπεσε πρὸ σοῦ νεκρά.

Νύμφη τοῦ Ἐπουρανίου,
Δέσποινα τῆς ὑφηλίου,
Σὺ, ἥτις τὴν γῆν φωτίζεις,
Σὺ, ἥτις τὴν γῆν ὁρίζεις,
ἐς τὴν ἁγίαν ἀγκαλιά σου
σφίξε τὰ τρελλὰ παιδιά σου,
ἕνωσέ τα, φίλησέ τα,
σφίγξε τα κι' ἀδέλφωσέ τα,

νὰ χαμογελάσ' ἡ πλάση,
νέος κόσμος νὰ φανῇ,
κ' ἡ γῆ ὅλη νὰ γιορτάσῃ
νὰ χαροῦν οἱ οὐρανοί.

ΤΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Νεράϊδα μὲ χάριν ξαπλωμένη
ποῦ σ' ἔχει ὁ Πεδιᾶς γειτόνισσά του
ἁρπάζεις εἰς τὸ κοίλωμα κρυμμένη,
σὰν μάγισσα τὸ βλέμμα τοῦ διαβάτου.

Ὡραία πόλις, ἄλλοτε πλουσία,
μὲ θρόνον βασιλιᾶ καὶ βασιλέα,
ἂν ἔχασες τὰ πρῶτα μεγαλεῖα,
ἀλλὰ σὰν πρῶτα πάλιν εἶσ' ὡραία,

Ἀκόμα σ' ἐνθυμοῦνται οἱ περασμένοι,
κανεὶς νὰ σὲ ξεχάσῃ δὲν εὑρέθη
καὶ Φράγκοι κι' Ὀσμανλῆδες κι' ἄλλοι ξένοι,
διψοῦν τῶν ἀρωμάτων σου τὴν μέθην.

Τὸ κτίσμα σου ποικίλον ἐξαπλοῦται
ποῦ χρόνοι βαθμηδὸν τὸ εἶχον κτίσει
κι' ἐν μέσῳ ἡ Ἁγιὰ Σοφιὰ ὑψοῦται
σὰν μέγιστον εἰς κῆπον κυπαρίσσι.

Τὰ δένδρα, τὰ ὁποῖα τρέφ' ἡ γῆ σου,
οἱ κῆποι μὲ πολλὴν πορτοκαλέαν,
σοῦ δίδουν ὅλα ὄψιν Παραδείσου,
σὲ κάμνουν περισσότερον ὡραίαν.

Ὁπόταν παραπάνω ὀμορφίζῃς
ποῦ ὁ χειμὼν σὲ λούσῃ καὶ περάσῃ
οἱ κῆποί σου ἀνθίζουν καὶ μυρίζεις
καὶ δὲν 'μπορεῖ κανεὶς νὰ σὲ χορτάσῃ.

Σὲ τέτοιαν μυροβόλον ἀτμοσφαῖραν
ποῦ καὶ νεκρὸν ᾽μπορεῖ νὰ ἀναστήσῃ
μὲ θόρυβον, μὲ τύρβην τὴν ἡμέραν
κινεῖται ὁ λαός σου σὰν μελίσσι.

Ὁπόταν ἡ ἑσπέρα σὲ πλακώσῃ
κι᾽ ἀρχίσῃς νὰ σιγᾷς καὶ νὰ μαυρίζῃς
σὲ λούουν τῶν ἐκεῖ βουνῶν αἱ δρόσοι,
κι᾽ ἐπίγειον παράδεισον ἀξίζεις.

Ὁ Ζέφυρος συγχρόνως ποῦ δροσίζει
φευγᾶτος τὲς χιονῖστρες ἀπ᾽ τὰ στήθεια,
κρεμμᾷ ἀπὸ τὰ βουνὰ σὲ κατακλύζει
καὶ γίνεσαι παράδεισος σ᾽ τ᾽ ἀλήθεια.

Τὴν νύκτα, σὰν πλακώσ᾽ ἡ νηνεμία,
καὶ παύσῃ κάθε θόρυβος, καὶ κρότος
ξαπλώνεται παντοῦ ἡ εὐωδία
ποῦ λούεσαι στὰ μῦρά σου σ᾽τὸ σκότος.

Ἂν ἤσουν τέτοια, πρῶτ᾽ ἀπὸ τὴν φύσιν,
σ᾽ τὰ χρόνια τὰ παληὰ, τὰ περασμένα
κι᾽ ὁ Ὅμηρος ἂν εἶχε σὲ γνωρίσῃ
δὲν ξεύρω τὶ θὰ ἔλεγε γιὰ ᾽σένα.

Τὰ ἄστρα πρὶν ἀκόμα ὅλα σβύσουν
χαλᾷ τὴν βασιλεύουσαν γαλήνην
καὶ πρὶν αἱ Νηρηΐδες σὲ ἀφήσουν
ὁ κώδων κ᾽ ἡ φωνὴ τοῦ Μουεζίνη.

Αἱ κόραι σου ποῦ τὲς ζηλεύουν ἄλλοι,
εἶναι λαμπραὶ, ἅγιαι ᾽στὴν θρησκείαν
ἀρχῆθεν ἀκουσμέναι εἰς τὰ κάλλη
καὶ μέλισσαι πισταὶ σ᾽ τὴν ἐργασίαν.

Καθεὶς καὶ καθεμιὰ θὰ εὕρεθῶσι
μὲ τὸ κερὶν ἐμπρὸς σ᾽τὴν Παναγίαν
πρὶν τῶν βουνῶν τὰς κορυφὰς χρυσώσῃ
ὁ ἥλιος καθ᾽ ἑκάστην τὴν πρωΐαν.

Μόλις λαλήσουν τὰ πουλιὰ καὶ βάλῃ
ἡ ᾽μέρα φῶς εἰς κάθε παραθύρι
λαλοῦν κ᾽ εἰς κάθε σπίτιν οἱ δρὸ λάλοι
ἡ ραπτομηχανὴ καὶ τ᾽ ἀργαστῆρι.

Βασίλισσα τῶν πόλεων τῆς νήσου
καὶ σκλάβα μὲ κομμένες ἀλυσσῖδες
δὲν ξεύρω ποία εἶναι ἡ ἀρχή σου
νὰ ξεύρω, ὅσα ἔπαθες καὶ εἶδες.

Ὑπῆρξες ποτὲ χώρα τῶν αἱμάτων,
σὰν λέαιναν ποῦ βόες σφιγγοπνίγουν,
σὰν δένδρον κηπουρὸς θεριὰ γεμᾶτον
σ᾽ ἐκτύπησεν ἡ νῆσος γιὰ νὰ φύγουν.

Σὲ πῆρεν ὁ Γουΐδος ματωμένη
σὰν ἔσφαξαν τὰ ἄοπλα παιδιά σου,
οἱ ἄγριοι Τεμπλάροι διωγμένοι
καὶ τά ᾽σφιγγες νεκρὰ σ᾽τὴν ἀγκαλιά σου.

᾽Εκεῖ εἰς τὸ τζαμὶ Μπαϊρακτάρη,
σοῦ ᾽τσάκκισαν τὸ πεῖσμα κ᾽ ἐπληγώθης
σοῦ πῆραν τὸ σπαθὶ καὶ τὸ κοντάρι
κι᾽ ἐπιάσθης ματωμένη κι᾽ ἀλυσώθης.

Τὴν λαύραν ὅταν εἶδες ἀναμμένην
κ᾽ ἠσθάνθης ἐδῶ κάτω τὴν φωτιάν της,
τότ᾽ ἔμοιασες γυναῖκα στοιχειωμένην
ποῦ τρώγει τὰ καλλίτερα παιδιά της.

ΤΩ ΕΛΛΗΝΙΚΩ ΕΥΔΡΟΜΩ
"Ν. ΜΙΑΟΥΛΗ,,

Χαῖρε, Μιαούλη! εἰς αὐτὸ τὸ πρῶτό σου ταξεῖδι,
ποῦ εἶδεν ἡ Μεσόγειος τὸ μόνο της στολίδι,
Σ' ὅλην σου τὴν περίοδον αὐτὴν ποῦ σερ̱ανίζεις,
κι' ὅσοι διψοῦν ἐλευθερ̱ὰν περνᾷς καὶ τοὺς δροσίζεις,
Ἦλθες ἀδέλφι κ' εἰς ἐμᾶς, κ̱' ἀπ' τὸ λαμπρὸ βασίλε̱ο,
ἦλθες σὰν ἔρχεται 'σ τὴν γῆν ἀκτίν' ἀπὸ τὸν ἥλ̱ο·
Ἀπὸ τὸν κῆπο τῶν Μουσῶν, ἀπ' τῶν θεῶν τὸ κράτος,
εἶσαι τῆς δάφνης ὥριμος καρπὸς καὶ μυρωδάτος·
Καὶ ὅσαις ὥραις σὲ κρατεῖ ἐδῶ ἡ ἄγκυρά σου,
ὅλο μυρίζει τὸ νησὶ ἀπὸ τὴν μυρωδ̱ιά σου.
Μᾶς φαίνεται πῶς εἶσ' ἐσὺ τοῦ κόσμου ὅλ' οἱ στόλοι.
βλέπομεν καὶ θαυμάζομεν τὴν εὐμορφ̱ιάν σου ὅλοι.
Σὰν τὰ φτερὰ σ' τὸν ἀετὸ κ' ἡ χαίτη σ' τὸ λ̱οντάρι,
σοῦ πρέπει ἡ ἁρματωσ̱ιὰ καὶ τὴν φορεῖς μὲ χάρι·
Πρώτη φορὰ ποῦ τὸ νησὶ σὲ βλέπει τὸ 'δικό μας,
καὶ σὰν μεσούρανο βουνὸ σὲ βλέπει σ' τὸν γ̱ιαλό μας.
Βουνὸ ποῦ κρύπτεις κόκκαλα, κρανία τοῦ 'Ισλάμη,
ποῦ ἑπτάχρονον ἡφαίστειο εἰργάσθη νὰ σὲ κάμῃ,
Αὐτὸ σ' τὴν πρύμνη ποῦ κρατεῖς, τὸ γαλανὸ σημάδι,
ποῦ ἔχει κράτος εἰς τὴν γῆ καὶ στήριγμα σ' τὸν ᾅδη,
Ποῦ τό 'στησαν ἀθάνατα καὶ σιδερένι̱α χέρι̱α,
κ' εἶν' ὑψωμένο καὶ 'μιλεῖ σ' τ' ἀδέλφι̱α του τ' ἀστέρι̱α,
Αὐτὸ τὸ δῶρο τοῦ Θεοῦ, ἡ ἐθνικὴ σημαία,
ἡ ἀθάνατος ἐλευθερ̱ιὰ ποῦ φαίνεται ὡραία,

Αὐτὴ ἡ κόρη τ' οὐρανοῦ, ὁποῦ πολὺ τοῦ μοιάζει,
ὅσον τὸ ἔχεις πιὸ ψηλὰ τόσον εἰς σὲ ταιριάζει.
Ἦλθες καλὸν καιρὸν ἐδῶ γιὰ νὰ μᾶς χαιρετίσῃς,
τώρα ποῦ ὀμορφίζ' ἡ γῆ καὶ ποῦ γελᾷ ἡ φύσις.
Τὰ στολισμένα μας βουνὰ κ' οἱ κάμποι τοῦ νησιοῦ μας,
κ' ἡ καθαρά μας θάλασσα καθρέφτης τ' οὐρανοῦ μας,
Σὲ δέχονται, σὲ χαιρετοῦν μὲ τοῦ Μαΐου τὴν χάρι,
καὶ σοῦ προσφέρουν μυρσινιοῦ καὶ δάφνης ἓν κλωνάρι.
Σὲ βλέπομεν, κι' ἀπὸ χαρὰν τρέχουν τὰ δάκρυά μας,
Εἴθε νὰ δώσῃ ὁ θεὸς ποῦ βλέπει τὴν καρδιά μας,
Ν' ἀλθῇ ἡ 'μέρα γρήγορα αὐτὴ ποῦ καρτεροῦμεν,
Ἡ 'μέρα τῆς ἑνώσεως ὁποῦ θὰ ἑνωθοῦμεν.

Ἐν Λεμησσῷ 25 Μαΐου 1884.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΙΚΟΣΤΗΝ ΠΕΜΠΤΗΝ ΜΑΡΤΙΟΥ

Αὐτὴ ἡ ᾽μέρα σήμερον ποῦ ξύπνησε τὸν ᾽Αρην,
καὶ κάθε χρόνον ὡς θεὰ μᾶς χαιρετᾶ μὲ χάριν,
ποῦ τὴν εὐλόγησ᾽ ὁ θεὸς μὲ τὸ δεξί του χέρι,
κ᾽ ἔκτοτε λάμπει ἀνάμεσα ᾽σταῖς ἄλλαις σὰν ἀστέρι,
εἶν᾽ ἡ χρυσῆ ἀνατολὴ ποῦ γέννησε τὸν ἥλιο,
ποῦ εὔγαλ᾽ ἀπ᾽ τὴν σκλαβιὰν ἐλεύθερο βασίλειο,
εἶν᾽ ἡ ἡμέρα ἡ λαμπρὰ τῆς παλιγγενεσίας,
ἡμέρα ἀλησμόνητη, ποῦ τῆς ἐλευθερίας
«Σήκω» τῆς εἶπεν ὁ θεὸς καὶ μ᾽ ἕνα πήδημά της
ὡς λέων ἔκοψε μὲ μιᾶς τὰ σιδηρᾶ δεσμά της,
κ᾽ ἐσήκωσ᾽ ἀρειμάνιος τὸ κοπτερὸν σπαθί της,
κ᾽ ἐκτύπησε τοῦ δράκοντα κ᾽ ἐβρόντησεν ἡ γῆ της,
κ᾽ ἐσείσθην ἡ ἀνατολή, ἀντήχησεν ἡ δύσις,
κ᾽ ἐχειροκρότησεν ἡ γῆ κ᾽ ἐσκίρτησεν ἡ φύσις.

Εἰς τό ᾽να χέρι τὸν σταυρὸν κ᾽ εἰς τἄλλο τὸ σπαθί τῆς,
ἐκεῖ ποῦ εἶχαν μιὰ φορὰ τὸν θρόνον οἱ θεοί της,
ποῦ ἡ θεὰ ἡ ᾽Αθηνᾶ ἐκεῖ ἐφωτοβόλει,
καὶ μὲ τὸ φῶς της σήμερον λάμπ᾽ ἡ Εὐρώπη ὅλη
ἐκεῖ οὐρανοχρώματον στολίδι στολισμένη,
ἐκάθισε βασίλισσα δαφνοστεφανωμένη,
ἐκεῖ σκεπάζ᾽ ὀλίγην γῆν μὲ τὰ μικρὰ φτερά της,
τὴν ἱερὰν καὶ μητρικὴν ἀνοίγει ἀγκαλιά της
καὶ βλέπει τὴν ἀνατολὴν μὲ μάτια δακρυσμένα,
θαρρεῖς πῶς λέγειμέσα της-παιδιά μου σκλαβωμένα:
᾽Αχ πότε, πότε θὰ σᾶς ᾽δῶ καὶ ᾽σᾶς ᾽στὴν ἀγκαλιά μου;
πότε; νὰ σβύσ᾽ ὁ πόθος μου καὶ νὰ χαρῇ ἡ καρδιά μου;
Βλέπουν πολλοὶ τὰ μέσα της τὰ χολοποτισμένα,
ἀλλὰ μιὰ φιλικὴ ματιὰ δὲν βλέπει ἀπὸ κανένα,

βλέπει τὸν κόσμον, καὶ πικρὸν παράπονον τὴν πνίγει,
διότι Βύρωνες γι᾽ αὐτὴν ἐπλάσθησαν ὀλίγοι.
᾽Αχ, ἔπρεπεν ἡ ἀτυχὴς νὰ μὴ πλασθῇ ἀνδρεία,
νὰ μὴ πληγώσῃ πρῶτ᾽ αὐτὴ τὴν τρομερὰν Τουρκίαν,
νὰ ᾽ναι δεμένη ἔπρεπεν ἀκόμα μὲ ἁλύσεις,
διὰ νὰ τρέμουν τὴν Τουρκιὰ κ᾽ ἡ ἄρκτος καὶ ἡ Δύσις,
γιὰ νὰ φοβοῦνται τὸ βαρὺ σπαθὶ τοῦ Μουσουλμάνου,
κ᾽ ἐμπρὸς ᾽στὸν φοβερὸν περτὲ τοῦ τρομεροῦ Σουλτάνου,
νὰ γονατίζουν ἔντρομοι μὲ θαμβωμένο μάτι,
καὶ νὰ φιλοῦν τοῦ θρόνου του τὸ πρῶτο σκαλοπάτι,
τέτοια καὶ πάλιν νά ᾽βλεπα τὴν ᾽Αρκτον καὶ τὴν Δύσι,
ἴσως εὑρίσκετο κανεὶς γιὰ νὰ τὴν ἀγαπήσῃ.
᾽Αλλὰ ἂς μὴ τὴν ἀγαπᾶ κανεὶς, ἂς εἶν᾽ ἐχθροί της,
᾽Ελπίδα ἔχει τὸν σταυρὸν καὶ τὸ λαμπρὸ σπαθί της
ποῦ εἰς τὴν γῆν σὰν ἥλιου φῶς ἡ λάμψις του ἐχύθη·
τὸ εἶδε καὶ τὸ ᾽θαύμασε, τὸ εἶδε κ᾽ ἐφοβήθη,
τὸ κῦμα κάθε θάλασσας, ἡ γῆ κάθε ᾽Ηπείρου,
κ᾽ εἶναι τραγοῦδι ἀθάνατο στὸ στόμα τοῦ ᾽Ομήρου.
᾽Ας τὴν μισοῦν, ἂς τὴν μισοῦν κι᾽ ἂν θέλουν ἂς τὴν κάψουν
κ᾽ ἕνα φρικτὸν ἀνάθεμα ᾽πάνω στὴν γῆν ἂς γράψουν,
κι᾽ ἂν δὲν μπορροῦν τὴν δόξα της νὰ βλέπουν ξαπλωμένη
ἂς ρίψουν καὶ τὴν γῆν μακρὰν συντρίμματα νὰ γένῃ!

ΕΛΛΑΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΗ

Βορι̯ᾶς καὶ θάλασσα, τὰ δι̯ὸ τοῦ κόσμου τὰ θηρία,
κρυφοπαλεύουν καὶ κρυφὴ ὑψοῦται τρικυμία,
πέφτει νεκρὸς ὁ Σταμπουλὼφ κι̯' ἀρκουδικοὶ σὰν πρῶτα,
στρέφουν στὴν δύσι μονομι̯ᾶς οἱ Βούλγαροι τὰ νῶτα,
ξαπλώνεται 'ς τὸ αἷμά της πνιγμένο' ἡ 'Αρμενία,
ἐκ θεμελίων σύσσωμος κουνι̯έται ἡ Τουρκία,
κτυπι̯έται μέσα 'ς τὴν κρυφὴν αὐτὴν ἀνεμοζάλην,
κι̯' ἀνάβει τὸ ἡφαίστειον τῆς Μεσογείου πάλιν.
Ἡ Κρήτη ποῦ δὲν ἔπαυσε ποτὲ τὸν πόλεμό της,
ἡ Κρήτη, ποῦ ἔχει ἐλεύθερη μητέρα 'ς τὸ πλευρό της,
καὶ τόσα χρόνι̯α πολεμᾷ νὰ κόψῃ τὰ δεσμά της,
γι̯ὰ νὰ χυθῇ ἐλεύθερη νὰ μπῇ 'ς τὴν ἀγκαλι̯ά της.
'Αλλὰ γι̯ατί νὰ πολεμᾷ νὰ θέλῃ ἐλευθερίαν;
εἶναι ἡ μεγαλήτερη 'ς τὸν κόσμον ἁμαρτία·
Γι̯ατί ν' ἁπλώσῃ ἡ μάνα της τὸ χέρι νὰ τὴν πάρῃ;
τρέξατε γίγαντες τῆς γῆς συγχρόνως μαζευθῆτε,
καὶ δέστε τὴν ὁλόφωτην βαρκοῦλλα τοῦ Κανάρη,
νὰ μὴν ἀνάψῃ ὅλ' ἡ γῆ καὶ ὅλοι νὰ καῆτε.
Τρέξατ' ἑκατομμύρια σὲ μι̯ὰ μόνον δεκάδα,
καὶ φέρτε ὅλον διὰ μιᾶς τὸν ἰσχυρόν σας στόλον,
καὶ δέστε, δέστε τὴν μικρὰν, τὴν εὐτελῆ Ἑλλάδα,
μὴν κουνηθῇ καὶ μὴν γεινῇ σεισμὸς 'ς τὸν κόσμον ὅλον.

Σαράντα χρόνι̯α πολεμᾷ ἡ Κρήτη μοναχή της,
καὶ ἡ Ἑλλὰς ἀπὸ μακρὰν διατελεῖ ὡς ξένη·
καὶ τώρα μόλις ἔτρεξε, κ' ἐτρέξετε ἐχθροί της;
ἂς μένῃ ἀφοῦ θέλετε 'ς τὴν Τροίαν ἡ Ἑλένη,

κι᾽ ἂς μένῃ ἀτελείωτος ὁ Τρωϊκὸς ὁ νέος,
κι᾽ ὁ Ὅμηρος ἀνάποδην ἂς ψάλῃ Ἰλιάδα,
νὰ ἐπαινῇ τοὺς Ἕκτωρας ἀντὶ τοῦ Ἀχιλλέως·
κι᾽ ἂς εἶναι δόξα εἰς ἐσᾶς κ᾽ αἰσχύνη ᾽ς τὴν Ἑλλάδα.
Σεῖς ποῦ ποτέ σας τῆς σκλαβιᾶς δὲν νιώθετε τὸν πόνον,
σκλάβα τὴν Κρήτην θέλετε καὶ σκλάβα πόλ᾽ ἂς μείνῃ,
ἀλλὰ, Εὐρώπη ἄδικος, σοῦ ἐνθυμίζω μόνον,
Αἴγυπτον, Κύπρον, Τύνιδα, Βοσνιὰ κ᾽ Ἐρζεγοβίνη,
Γιατί δὲν ἔτρεξες κ᾽ ἐκεῖ ποὖναι καὶ ξένοι τόποι;
Ὅ τι κι᾽ ἂν πῇς εἶσ᾽ ἄδικος, εἶσ᾽ ἄδικος Εὐρώπη·
ἂν αἰσθανθῇς ὅμως ποτὲ καὶ τὸ μετανοήσῃς,
τὸ φοβερὸν κακούργημα ποῦ πράττεις ἂν γνωρίσῃς,
κι᾽ ἂν σοῦ ἐγγίσῃ τὴν ψυχὴν συνείδησις ἀκόμη,
προσκύνα τὴν Ἀκρόπολιν καὶ ζήτησε συγγνώμη.
Ἀλλ᾽ ἂν δὲν στέρξῃ ἡ Ἑλλὰς νὰ πράξῃ ὅ τι θελήσῃς
τολμᾷς ἐκείνην τὴν μικρὰν Ἑλλάδα νὰ κτυπήσῃς;
θαρρεῖς πῶς εἶνε μιὰ χουφτιὰ Τουρκιὰ ᾽ς τὸ Ναβαρῖνον;
Νὰ τρέμῃς τὴν ὁμόνοιαν, Εὐρώπη, τῶν Ἑλλήνων.

Σὺ πρὶν ν᾽ ἀλλάξῃς τὴν καρδιὰν νὰ μοιάσῃς μὲ θηρία,
εἶχες καρδιὰν ἀνθρώπινην καὶ ἤσουν Γερμανία·
τώρα μακρόθεν μαίνεσαι ὡς τίγρις νὰ ὁρμήσῃς,
τὸ αἷμα παντὸς Ἕλληνος μὲ λύσσαν νὰ ροφήσῃς.
Ἂς λείψῃ ὅλη ἡ Ἑλλὰς, ἂς σβύσουν αἱ Ἀθῆναι,
σφάξε παντοῦ τοὺς Ἕλληνας, μὲ αἷμα νὰ χορτάσῃς,
κι᾽ ἂν εἰμπορῇς δίχως ψυχὴν δίχως Ἑλλάδα μεῖνε,
τὴν λαμπροτέραν τῶν λαμπρῶν γιορτῶν σου νὰ γιορτάσῃς,
καὶ μ᾽ αἷμα χριστιανικὸν τὸ στόμα σου βαμμένον,
ἂς ψάλῃ ᾽ς τὸν Ἰεχωβὰ ψαλμὸν αἱματωμένον..
Νὰ λείψῃ ὅλη ἡ Ἑλλὰς νὰ σβύσουν αἱ Ἀθῆναι!
καὶ ποῦ θὰ δῇς ἀχάριστη κ᾽ ἐμπρός σου νὰ μὴν ᾖνε;
᾽ς τὸν οὐρανόν; ᾽ς τὴν θάλασσαν; ᾽ς τὸ ὄρος; ᾽ς τὴν κοιλάδα;
καὶ εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς θὰ συναντᾷς Ἑλλάδα.

Ὁ πρῶτος τῆς ἐλευθερι̯ᾶς καὶ τῶν φιλελευθέρων
ἐχθρὸς, ὁ Βίσμαρκ, ὁ πολὺς, εἶν᾽ ἀσθενὴς καὶ γέρων.
Θέλω νὰ ζῇ, νὰ ζῇ, γιατὶ εἶναι κοντὰ ἡ ᾽μέρα,
ὅπου θ᾽ ἀκούσῃ καὶ θὰ δῇ τὴν Κρήτην ἐλευθέραν.
Τέτοι̯ο ποτῆρι νὰ τὸ πι̯ῇ πρὶν σκεπασθῇ ᾽ς τὸ χῶμα,
ποῦ ᾽ναι γι̯᾽ αὐτὸν πικρότερον καὶ τοῦ θανάτου ἀκόμα·
καὶ ἂν θελήσῃ ὁ Θεὸς κι̯᾽ ἀκόμα λίγο ζήσῃ,
ἀκόμα πι̯ὸ πικρὸ θὰ πι̯ῇ κ᾽ ἐλπίζω δὲν θὰ ἀργήσῃ.
᾽Αν ἀπὸ δάφνη Γαλλικὴ ἐφόρησε στεφάνι,
οἱ Γάλλοι θὰ τὸ πάρουσι καὶ τότε ν᾽ ἀποθάνῃ.
᾽Ετσι νὰ δώσῃ ὁ θεὸς νὰ ζοῦν νὰ τυρανι̯οῦνται,
ὅσοι δὲν ἔχουσι καρδι̯ὰ καὶ σκλάβους δὲν λυποῦνται.

Σὺ, βόρειος μυρμηκιὰ, ἀπέραντος Ρωσσία,
σὺ ποῦ πιστεύεις τὸν σταυρὸν καὶ δὲν ξεύρεις τί εἶναι,
᾽ς τὰς χώρας ποῦ λατρεύεται σταυρὸς κ᾽ ἐλευθερία
μὴν προσπαθεῖς νὰ κατεβῇς, πάνω ᾽ς τὰ χιόνι̯α μεῖνε.
Τραβήχθου μέσ᾽ ᾽ς τὸν πόλον σου, ᾽ς τοὺς παγωμένους τόπους,
κ᾽ αἱ χῶραι τῆς ἐλευθερι̯ᾶς ἀνήκουν ᾽ς τοὺς ἀνθρώπους.
Ὁ ᾽Αρης εἰς τὰ σύνορα τὸν δρόμον ἂν ἀνοίξῃ,
ἐλπίζω πῶς οὐδέποτε θ᾽ ἀξιωθῇ νὰ σφίξῃ
τὴν ἔνδοξον ἑπτάλοφον ἡ παγερά σου ἀγκάλη·
εἶν᾽ ἡ Ἑλλὰς πολὺ μικρὰ κ᾽ ἐσὺ πολὺ μεγάλη,
ὀλίγος ὅμως μόλυβδος βαρεῖ ἀχύρων ὄγκον,
μικρὸν τεμάχιον χρυσοῦ ξηρὸν ὀγκώδη σπόγγον.

(Σημ. Τὸ ἄνω ποίημα καθὼς καὶ ἄλλα, ἐν οἷς καὶ τὸ ἀφιερωμένον εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἀοιδίμου Κιτίου ***Κυπριανοῦ***, ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὴν ἐν Λεμεσῷ ἐφημερίδα «Σάλπιγγα».)

ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗΝ

Στάσου κόρη τῆς ἡμέρας,
ἀσυνείθιστη 'ς τὸ σκότος,
Ὅλη νύκτα θυμωμένη
δὲν ἡσύχασες σαλιὰ,
ἐκτυποῦσες τὰς ἁλύσεις
καὶ ἀκούετουν ὁ κρότος
νὰ, ποῦ πρόβαλε ἀντικρύ σου
ἡ αὐγὴ τριανταφυλιά.

Κρέμμασ' τ' ἅρματά σου πλέον,
σφόγγισε τὸ ἴδρωτά σου,
μισογδύσου τὸ σεντόνι
σ' τὴν αὐγὴ ν' ἀντικρυσθῇς,
πλύθου ποῦ 'σαι ματωμένη,
πλέξε τὰ λυτὰ μαλιά σου
κ' εἰς τὴν δάφνη σου ἀπὸ κάτω
κάθισε ν' ἀναπαυθῇς.

Αμαζόνα σκλαβωμένη
ποῦ ζητεῖς ἐλευθερίαν,
καὶ ἀκόμ' ἀστροπελέκια
τὰ δυὸ χέρια σου κρατοῦν,
ἔσωσες ἀπὸ μεγάλην
τοῦ πελάγου τρικυμίαν
τὸν σταυρὸ καὶ τὴν τιμή σου
κι' ὅλοι σὲ χειροκροτοῦν.

Τώρα πεχὰ 'σὰν ξημερώσῃ,
κχ' ὅλα θᾷναι φωτισμένα,
εἰς τῆς μάνας σου θὰ ἦσαι
'σὰν τρελλὴ τὴν ἀγκαλχιὰ,
καὶ θὰ τῆς τὰ λὲς τραγούδχα
Ὅλα σου τὰ περασμένα,
κχ' ἀπὸ ἀγάπη θὰ σὲ σφίγγῃ
νὰ σὲ τρώγῃ ἀπὸ φιλχιά.

Λεμησσός.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗΝ

Πόσοι πατέρες μας παληοὶ τοὺς περασμένους χρόνους
μέσ' στῆς σκλαβιᾶς τὰ βάσανα, μεσ' στῆς σκλαβιᾶς τοὺς πόνους
μὲ τὴν ἐλπίδα ἐζούσανε τέτοια γιορτὴ νὰ φθάσουν
καὶ ὅμως ὅλοι ἀπέθαναν χωρὶς νὰ τὴν γιορτάσουν.

Αὐτὴν τὴν χάριν ὁ Θεὸς 'ς ἐμᾶς τὴν ἔχει δώσει,
ἐμεῖς νὰ τὴν γιορτάσουμε τέτοια γιορτὴ μεγάλη
καὶ ἂν ἐλπίζωμεν 'ς αὐτὸν θὰ μᾶς ξαναξιώση
καὶ πάλιν νὰ γιορτάσουμε σὰν τέτοια ἀκόμα κι' ἄλλη.

Χαῖρε τοῦ πόντου ἡρωΐς, ὁ κόσμος σὲ συγχαίρει
ποῦ ἐτσάκκισες τὰ σίδερα στὸ δυνατό σου χέρι
ποῦ ἐνίκησες κι' ἀπέκτησες ὅ,τ' ἤθελε ἡ καρδιά σου,
καὶ παίρνεις βασιλόπουλλο παιδὶ ἀπ' τὴ γενιά σου.
Δόξασε τώρα τὸν Θεὸν ἀπὸ καρδιᾶς καὶ κλαῦσε,
λησμόνησε τὸ παρελθὸν καὶ τὸν ἀγῶνα παῦσε.
Ἂν ὁ σταυρὸς σοῦ κτύπησε τὸ στῆθος, τὸν σταυρό σου,
καὶ τῶχης μέσα 'ς τὴν καρδιὰ πικρὸ παράπονό σου,
παράπονο ἀλησμόνητο, ἀλλὰ λησμόνησέ το,
εἰς τὴν μεγάλην σου χαρὰν κι' αὐτὸ συγχώρησέ το.
Ἐπόνες κ' ἐπονούσαμε κ' ἐμεῖς 'ς τὰ βάσανά σου
ὁ πόθος σου 'ναι πόθος μας, χαρά μας ἡ χαρά σου,
ἡ νίκη σου 'ναι νίκη μας, γιορτή μας ἡ γιορτή σου
γι' αὐτὸ κ' ἐμεῖς ὁλόχαροι γιορτάζουμε μαζύ σου.
Σήμερον ποῦ ἡ σημαία σου ψηλὰ θὰ κυματίση
ἐμπρὸς εἰς τὸν ἀπέραντον βοριὰ κ' ἐμπρὸς στὴν δύσιν.
Στὴν ματωμένη σ' ἀγκαλιὰ πῶχει ἀμαζόνος χάρι,
σφίξε τῆς μάνας μας παιδὶ, τῆς μάνας μας καμάρι.

Ποῦ τὸ διψοῦσε πρὸ πολλοῦ, πρὸ χρόνων ἡ καρδιά σου,
καὶ δῶσ᾽ του καὶ τὴν δάφνην σου, δῶσ᾽ του καὶ τ᾽ ἅρματά σου·
Τὴν νίκην σου χειροκροτεῖ κι᾽ ἀνατολὴ καὶ δύσις·
στὴν ἱστορίαν γράψε το, νὰ μὴν τὸ λησμονήσης,
πῶς ἀπὸ μέσα ἀπ᾽ τὴ βαρειὰ σκλαβιὰ σὰν ἀμαζόνα
μὲ τὸ σπαθί σου ἐφόρησες πριγκήπισσας κορῶνα.

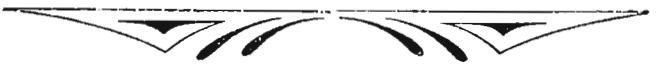

Η ΑΡΝΑΛΔΑ Ἢ ΒΕΛΕΣΑΝΔΡΑ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΛΟΙΟΥ

Φεύγων πρὸς τὸν νέον κόσμον μὲ τὴν φοβεράν του πτῆσιν
λαμπρὸς ἥλιος ἀφῆκε ροδοστόλιστον τὴν δύσιν
καὶ ἡ νὺξ ἡ εὐρυπτέρυξ ἡ κατόπιν τοῦ ἡλίου
περιτρέχουσα τὴν σφαῖραν ἅπασαν τῆς ὑφηλίου
πέραν καὶ τῶν δύο πόλων ἄπειρος εὐρυνομένη
τὸν ἀρχαῖον ἤδη κόσμον ἤρχισε νὰ διαβαίνῃ
εἰς αὐτὴν τῆς Μεσογείου τὴν Ἀφροδισίαν νῆσον
πρώτην ἄλλοτ᾽ ἐν Ἀσίᾳ τῶν γηΐνων παραδείσων.
Ὅπου φοβερὸς σιδήρου καὶ πυρὸς ἐβρόντα κρότος,
Τῆς νυκτὸς τῆς ἀσελήνου τὴν ἐκάλυψε τὸ σκότος.
Ἔλαμπον ἀπὸ τὰ ὕψη οἱ χρυσοῖ ἀστέρες μόνον,
Ὡς σπινθῆρες σκορπισθέντες ἀπὸ τοῦ θεοῦ τὸν θρόνον.

—

Εἰς Κυπριακὸν λιμένα πρὸ τῆς νέας Σαλαμῖνος
Ἀπὸ πλοίου ἑτοιμόπλου γοερὸς ἀντήχει θρῆνος.
Ἦσαν κόραι Κυπριάδες λάφυρον τῶν Μουσουλμάνων
λεία προσδιορισθεῖσα δῶρον διὰ τὸν Σουλτάνον.
Ὁ Καρὰ Μουσταφᾶς τότε ὁ τὴν νῆσον ἐκπορθήσας
Ὁ τὰς πόλεις, τὰ χωρία, τοὺς ναοὺς λεηλατήσας
Ὁ σκληρὸς σφαγεὺς Κυπρίων ἀμετρήτων χιλιάδων
Ἔκθαμβος ἀπὸ τὸ κάλλος ἔμεινε τῶν Κυπριάδων
Κ᾽ εἰς τὸ μέγα τοῦτο πλοῖον ἐξ αὐτῶν παραλαμβάνων
Προητοίμασεν ὡραῖον δῶρον διὰ τὸν Σουλτάνον.

—

Καθὼς ἄνθη ἀπ᾽ ἀνθῶνα ὁ βορρᾶς μὲ τὴν ὁρμήν του
Ὅταν σύρῃ καὶ μαραίνῃ μὲ τὴν καυστικὴν πνοήν του,
Ἐκ τῆς λύπης μαρανθεῖσαι οὕτω πως καὶ στερημέναι
Τῆς λαμπρᾶς φαιδρότητός των ἔκλαιον ἀπηλπισμέναι.

«Μέχρι τοῦδε τῆς Τουρκίας-ἔλεγεν ὁ Μουσουλμάνος
«κάλλος ἔξοχον δὲν εἶδεν ὡς αὐτὸ οὐδεὶς Σουλτάνος·
«Διὰ κάλλος γυναικεῖον, δεύτερε Σουλτὰν Σελίμη,
«ἀπὸ τοῦδε παύει πλέον ἡ τῆς Κιρκασίας φήμη.
«Ὁ Θεὸς ἀπὸ τὰ ὕψη τὰς ο ὐ ρ ὴ τοῦ Παραδείσου
«ἀποστείλας εἰς τὸν κόσμον ἐπ᾽ αὐτῆς τῆς θείας νήσου
«θέλω δίδει σοι Σουλτάνε δι᾽ αὐτῆς αὐτοῦ τὰ δῶρα·
«Ἂς κρυβῇ αἰσχυνομένη ἡ τῆς Κιρκασίας χώρα.
«Ὡς ἀδάμαντες τὸ στέμμα καὶ ὡς ρόδα τὸν ροδῶνα
«θὰ στολίσουν αἱ Κυπρίαι τὸν λαμπρόν σου γυναικῶνα
«Διὰ τὸ λαμπρόν μου δῶρον ἡ Σταμποὺλ θέλει θαυμάσει
«καὶ τὸν δωρητὴν μεγάλως ὁ Σουλτάνος θὰ δοξάσῃ.

—

Αὐτὰ λέγων ἐνδομύχως ὁ Στρατάρχης ὁ γ ε ν ν α ῖ ο ς
ἔχαιρεν ἐλπίδων πλήρης· ἔχαιρεν ἀλλὰ ματαίως·
Αἱ αἰχμάλωτοι Κυπρίαι ὅλ᾽ ἐσκέπτοντο συνάμα
ὅλαι νὰ δημιουργήσουν προσεπάθουν φρικτὸν δρᾶμα·
ὅπερ ἤθελε σπαράξῃ τοῦ Στρατάρχου τὴν καρδίαν·
δρᾶμα πλῆξαν τὴν Τουρκίαν καὶ κοσμοῦν τὴν Ἱστορίαν.
Ἡ Ἀρνάλδα ἐκ τοῦ γένους τῶν Συγκλητικῶν γενναία,
Ἡρωΐς πασῶν ἡ πρώτη καὶ ὡς ἄγγελος ὡραία
Εἶδε πλήρη τὰ ἱστία, ἕτοιμον πρὸς πλοῦν τὸ πλοῖον
Κ᾽ ἐντελῶς ἀπελπισθεῖσα ἔλεγε μετὰ δακρύων:
«Κάλλιον εἰς τὸν ἀέρα μὲ τὸ πῦρ νὰ τιναχθῶμεν·
«κάλλιον εἰς τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης νὰ πνιγῶμεν,
«παρὰ μίαν στιγμὴν ζῶσαι κ᾽ ἔχουσαι τοῦ Μουσουλμάνου
«πλούτη, δόξαν κ᾽ εὐτυχίαν εἰς ἀνάκτορα Σουλτάνου.
«Ὦ πατρίς μου ἥτις ἔτι ζῇς μὲ μίαν πνοὴν μόνον
«ἥτις μὲ τὴν Σαλαμῖνα μόνην πολεμεῖς τὸν φόνον,
«κι᾽ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ σου αἱματόφυρτος σφαδάζεις
«ἥτις εἰς τὸ μαῦρον τέρμα τῆς ζωῆς σου πλησιάζεις

«δέχθητι πατρὶς τὴν τέφραν αἰχμαλώτων θυγατρῶν σου
«θνησκουσῶν πρὸς τὸ φυλάξαι καθαρὸν τὸ μέτωπόν σου.
«Σαπφειρώδη οὐρανέ μου ἄνωθεν ἐξηπλωμένε
«σὺ ὁ βλέπων ἐκ τοῦ ὕψους θόλε ἀστεροσπαρμένε,
«σβύσε τὰ λαμπρά σου φῶτα τὸ γλυκύ σου χρῶμα κρύψε
«καὶ τὸ πῦρ τῶν κεραυνῶν σου εἰς τὴν δεξιάν μου ρίψε.
«Παύσατε, ὡραῖαι νύκτες, σβέσατε λαμπραὶ ἡμέραι,
«κλαύσατε βουνὰ καὶ δάση, ὦ πατρὶς φιλτάτη χαῖρε·
«καὶ σὺ κάτωθέν μου μαῦρε ᾄδη ἄνοιξε τὰς θύρας.»
Αὐτὰ εἶπε καὶ δραμοῦσα ἥρπασε δαυλὸν εἰς χεῖρας
καὶ ὡς ἄγγελος πυρφόρος καὶ ὀργίλος τοῦ Κυρίου,
ἐβυθίσθη, ἠφανίσθη εἰς τὰ ἔγκατα τοῦ πλοίου,
κράζουσα, «Σουλτάνε λάβε ἀπὸ χεῖρας ἡρωΐδων,
«λάβε πῦρ, καπνὸν καὶ τέφραν ἀντὶ νέων Ἑλληνίδων»...

—

Αἴφνης ὁ λιμὴν ἀστράπτει, χρυσολάμπει ὁ ὁρίζων,
καὶ τὴν θάλασσαν βαθέως μέχρι τοῦ πυθμένος σχίζων
βαρὺς βρόντος παταγώδης κεραυνῶν χιλίων ἴσος
διεχύθ' εἰς τὰ πελάγη καὶ ἀντήχησεν ἡ νῆσος.
Μὲ αὐτὸ καὶ ἄλλα δύο ἤναψαν συνάμα πλοῖα
καὶ πτωμάτων ἡμικαύστων ἐπληρώθ' ἡ παραλία.

Λεμησσὸς, 24 Ἰουν. 84.

ΧΟΡΟΣ ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑ ΜΗΝΩΝ
Σ' ΤΟΝ ΧΡΟΝΟΝ ΜΑΣ ΤΟΝ ΦΕΤΙΝΟΝ

Ἰανουάρ. Παῖξέ μας, κουτσὲ Φερβάρη,
τὸν σιρτὸ μὲ ταμπουρᾶ
νὰ χορέψουμε γιατ' εἶναι
τῆς πρωτοχρονιᾶς χαρὰ,
γιὰ τιμή σου καὶ τιμή μας
χόρευε καὶ σὺ μαζί μας.
Δὲν σὲ θέλω Εἰρηνοῦλλα
ἀγαπῶ τὴν Ἐριδοῦλλα
ποῦ ὁ κόσμος τὴν τιμᾷ
ποῦ συχνὰ τὸν κομματιάζει
καὶ συχνὰ τὸν πολεμᾷ·
ποῦ παντοῦ 'στὴν οἰκουμένην
σ' ἔχει πάντα νικημένην.
Δὲν τὴν θέλει ὁ Θεός·
μὰ τὴν θέλ' ὁ κόσμος ὅλος
καὶ τῆς Κύπρου ὁ λαός.

Φεβρ. Τί πελάδες, τί πελάδες,
πῶς κουτσὸς ὁ καϋμένος
κ' εἰς τὴν ράχη φορτωμένος
μεθυσμένους μασκαράδες
νὰ πηδῶ καὶ νὰ χορεύω
καὶ νὰ παίζω ταμπουρᾶ ;
τὸ κουτσό μου τὸ ποδάρι
δὲν μπορῶ νὰ νὸ σαλέψω
ἑκὼν ἄκων ἂς χορέψω
τρίλι λίρι τραλαρά.

Μάρτ. Μὲ βαρὺ νομοσχεδίων
εἰς τὴν ράχην μου φορτίον
ὁλοπρόθυμος χορεύω
καὶ διδάσκαλον γυρεύω
νὰ μοῦ μάθῃ τὸ βιολὶ
τὸν χορὸν τοῦ πάτσου κλώτσου
νὰ τοὺς παίζω σ᾽τὴν Βουλή.

᾽Απρίλ. Πρῶτος θεριστὴς μὲ φρέσκο
᾽σ τὴν ἀγκάλην μου δεμάτι
καὶ μὲ λιοκαμένην ὄψι
θὰ χορέψω μιὰ χαρὰ
ἀλαργάρετε κομμάτι
τὸ δρεπάνι μὴ σᾶς κόψῃ
τριλιλίρι τραλαρᾶ.

Μάϊος Μὲ τὰ φιόρα στολισμένος
κι᾽ ὅλος μοσχομυρισμένος
καὶ μὲ μοῦτρο γελαστὸ
μὲ θερνάκι ᾽σ τὴν μασχάλη
καὶ μὲ κόσκινο κι᾽ ἀρβάλι
θὰ χορέψω τὸν συρτό.

᾽Ιούν. Μὲ τὴν ζέστη μου π᾽ ἀρχίζω
τὸ σταφύλι νὰ μαυρίζω
κι᾽ ἀπ᾽ τὸ βάρος εἰς τὴν ράχη
τῶν ζιζύρων κεκυφὼς
κι᾽ ἀπ᾽ τὸ ᾷσμά των κουφὸς
δὲν ἀκούω ταμπουρᾶ,
τὰ ποδάρια μ᾽ ἂς μαζέψω
μ᾽ ὅλον τοῦτο κι᾽ ἂς χορέψω
τριλιλίρι τραλαρά.

᾽Ιούλ. Κάμνω ζέστη ποῦ σᾶς σκάζω
καὶ τὲς πόλεις ὅλες βράζω

καὶ μὲ τρέμουν ὅλοι κι' ὅλες
κ' οἱ πολῖται μήπως μείνουν
καὶ ψηθοῦνε σὰν μπριζόλες
ξεφυσοῦν εἰς τὰ χωριὰ
σὰν τὲς σφῆκες ὅταν βάλουν
εἰς τὴν τρύπαν τους φωτιά.

Αὔγ. Θημωνιὲς κατακρημνίζω
εἰς τ' ἁλῶνι κι' ἁλωνίζω
κι' ἂν τοῦ καταιβῇ τὸ κέφι
τοῦ μεμούρη ἀνεμίζω,
ἰδὲ μένει ὁ σωρός μου
μένει στὰ κτηνὰ τοῦ κόσμου
κ' εἰς τοὺς δώδεκα ἀνέμους
καὶ τὸν τρῶνε τὰ πουλιὰ
κάμνουν μέσα καὶ φουλιὰ
καὶ γεννοῦν καὶ ξηπουλιάζουν
καὶ πετοῦν τοὺς νεοσσούς των
κι' ὁ μεμούρης κάμνει γοῦστον.

Σεπτ. Ἐτελείωσα τ' ἁλῶνι
καὶ δὲν μώμεινε βελόνι,
γιὰ τὸν δάνειον τὸν σπόρον
καὶ γιὰ κάθε ἄλλον φόρον,
καὶ γιὰ χρέη τῶν ἐμπόρων
δὲν μ' ἀφῆκαν νὰ 'σοδιάσω
μώμεινεν ὀλίγον μόνον
ἄχερον ν' ἀχερομπάσω,
ἀλλὰ τέτοια κουτσοδούλια
πάνω στὴν ἀπελπισία
ὅλα τἄκαμα θυσία
κ' ἤλθα μὲ τ' ἀμπελοπούλια
τὰ γλυκιὰ σὰν ἀμβροσία

ἔστω κι' ὅλ' ἂν μοῦ τὰ πῆραν
κι' ἄλλα τόσα κιὰν χρωστῶ
νὰ τραβήσω τὸν συρτό.

Ὀκτώβρ. Στράφτω, βρέχω, πουμπουρίζω
καὶ τὸν κόσμον πλημμυρίζω
εἰσοδείαν προμηνύων,
τὰ ξερόβολα βλαστοῦν
κι' ὄγκον κατασχετηρίων
οἱ εἰσπράκτορες βαστοῦν.

Νοέμβρ. Σπέρνω, βρέχω, ζευγαρίζω
καὶ τοὺς κάμπους πρασινίζω
κάμνω κἄποτε χιονιά,
ρίπτω τῶν δεντρῶν τὰ φύλλα
κι' ὅλοι κάρβουνα καὶ ξύλα
κουβαλοῦν 'σ τὴ τσιμινιά.

Δεκέμβρ. Παύσετε τρελλοὶ μηνάδες
καὶ χοροὺς καὶ ταμπουράδες
κ' ἐπιδείξεις τὸν λαόν
καὶ μὲ προσοχὴν σταθῆτε
ὅλοι κι' ἀποκαλυφθῆτε:
—φέρω βρέφος τὸν Θεόν.

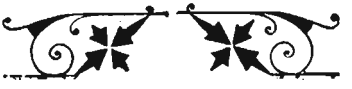

ΔΗΜΩΔΩΝ ΖΗΛΟΤΥΠΙΑ
ΠΟΙΑ ΘΑ ΛΑΒΗ ΤΑ ΠΡΩΤΕΙΑ

ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὴν Βασίλισσαν ποῦ χρόνια
εἰς τὸν κόσμον βασιλεύει
καὶ ὁ κόσμος τὴ λατρεύει
ἦλθαν τώρα νὰ τὴν βγάλουν
κι' ἄλλην πιὸ καλὴν νὰ βάλουν.
Ἦρθαν εἰς ἐμὲ καὶ μοῦπαν
τὰ σκουτιά μου νὰ μαζέψω
καὶ νὰ πᾷ νὰ βασιλέψω
κ' ἐγὼ τώρα στὴν Ἀθήνα·
θὰ κατέβω μιὰ χαρὰ
κι' ὅλους κι' ὅλα θὰ τὰ κάμω
μαλλιαροὺς καὶ μαλλιαρά.

*

Στολισμένη πιὰ μὲ μόδες
μὲ καπέλλο καὶ μὲ μποῦστο
θὰ ποζάρω μεσ' τὸ κάρρο
ὅπου κουβαλοῦν τὸ μοῦστο
καὶ θ' ἀλλάσσω καθημέρα
δεκαπέντε φορεσιὲς
κι' ὁ λαὸς θὰ μ' ἀγαπᾷ
καὶ θὰ μπῶ μεσ' τὰ σχολεῖα
καὶ θὰ μπῶ στὲς Ἐκκλησιὲς
καὶ εἰς τὸ στόμα τοῦ παπᾶ
καὶ θὰ σκούζω καὶ θὰ κρένω
καὶ θὰ κρένω καὶ θὰ σκούζω
καὶ ἀντὶ νέκταρ καὶ ἀμβροσία
θἆναι πιὰ παντοῦ θυσία
ἡ πομπότα καὶ τὸ οὖζο.

ΚΡΗΤΙΚΗ

Διάολε, τὰ πάσπαλλά σου
ποῦ κανεὶς δὲν σὲ κατέχει
καὶ κανεὶς δὲν σὲ προσέχει
καὶ θὰ πᾷ νὰ βασιλέψῃς ;
θέλεις νὰ μᾶς μασκαρέψῃς ;
Εἶμαι καὶ ἐγὼ δημώδης
κι' ἀπὸ σένα πειὸ καλή.
Ἐγὼ πρέπει νὰ τὸ πάρω
στὴν Ἀθήνα τὸ Βασίλειο
ποῦ θὰ λάμπω σὰν τὸν ἥλιο
μὲ ὁλόχρυση στολή.

—

ΚΥΠΡΙΩΤΙΚΗ

Κόρη πελλολαωμένες
ποῦ σᾶς ὅποια κι' ἂν γυρέψῃ
γιὰ νὰ πᾷ νὰ βασιλέψῃ
οὔλλες θὰ μᾶς ρεζιλέψῃ.
Εἶνε λόγια ποῦ λαλεῖτε
καὶ βασίλισσες θὰ βγῆτε ;
Ἐγὼ εἶμαι πειὸ δημώδης
κι' εἶμαι ὁλόχρυσα ντυμένη
καὶ διαμάντια φορτωμένη.
Ἀπὸ πάνω μ' ἐπλουτίσαν
τῆς Εὐρώπης τὰ Μουσεῖα
κι' εἶμαι πάντοτε πλουσία.
Στὴν Ἀθήνα 'γὼ θὰ πάγω
καὶ ἐγὼ νὰ βασιλέψω
καὶ πῶς κλαῖνε γιὰ τοὺς φόρους
οὔλλες νὰ σᾶς ἑρμηνέψω.

—

ΧΙΩΤΙΚΗ

Βρὲ, λολλὲς, διαβόντρου κόρες
δὲν ἔχει καμμιὰ τὴ χάρη
τὸ βασίλειο μου νὰ πάρη·
τὸ βασίλειο 'ναι δικό μου
εἶνε κληρονομικό μου
ποῦν' ὁ Ὅμηρος τιμή μου
ποὔμουνα εἰς τὸν καιρό του
καὶ ποῦ μίλησε μαζί μου·
ποὔμαι καὶ παληὰ δημώδης
κι' ὄχι τέτοια σαχλαμάρα
σὰν καὶ σᾶς παιδαριώδης.

—

ΚΑΣΙΩΤΙΚΗ

Τὶ ἂν ννἄχετε βρὲ κκόρες
τοῦ διαβόλου κακομοῖρες
καὶ λαλεῖτε σὰν παππῆρες;
Τόσες ποὔμαστε ἂν βγοῦμε
τὸ βασίλειο νὰ ζητοῦμε
θὰ γενοῦμε κωμῳδία
καὶ ὁ κόσμος θὰ γελᾷ·
τί τὰ θέμε τὰ πολλά;
Ἡ Βασίλισσά μας τώρα
βγῆκεν ἀπ' τὴν Ἐκκλησία
πούτανε στὴ Λειτουργία
μὲ τὸν Ἅγιον Βασίλη,
θὰ περάσῃ νὰ τὴν δῆτε
κι' ὅλες θὰ μαρμαρωθῆτε
κι' εἰς τὴν γλῶσσα καὶ τὰ χείλη
τοῦ διαβόλου παλαβὲς
καὶ θὰ μείνετε βουβές.

Νά την, νὰ τὸ πρόσωπό της.
πρόβαλε τὸ φωτοβόλον
κι᾽ ἔφεξε τὸ μέρος ὅλον.
Τὶ λαμπρά! Τὶ μεγαλεῖον!
ὅλον τὸ ἐπιτελεῖον
ἐμπρὸς ὅλων τῶν ἀρχῶν.
Πρῶτ᾽ οἱ Εὐαγγελισταὶ
προηγοῦνται τῆς Τριάδος
τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν
κι᾽ ὅλοι οἱ Ὑπασπισταὶ
ἐν μεγάλῃ σιωπῇ
ὅλοι Πλούταρχοι, Αἰσχύλοι
Θουκυδίδαι καὶ λοιποὶ
μὲ περγαμηνὲς, ντυμένοι
ὅλοι μὲ στολὲς λαμπρὲς
καὶ μὲ πέννες ὡπλισμένοι
φοβερὲς καὶ τρομερές.
Σύσσωμοι ἀκολουθοῦσαν
βλέπεις ὅλην τὴν πατρίδα
κι᾽ ἡ Εὐρώπη κι᾽ ἡ Ἀσία
τῆς βαστοῦν τὴν ἁλουργίδα.
Βλέπετε, μωρὴ, ποιᾶς πρέπει
τὸ Βασίλειο κ᾽ ἡ Ἀρχή;
Ὄχι σᾶν ἐσᾶς τὲς ψόφιες
ποῦ δὲν ἔχετε ψυχή.

Η 31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1894 ΕΝ ΛΕΜΕΣΩι

Ἡ ὑστάτη Ὀκτωβρίου! αὕτ' ἡ ἀποφρὰς ἡμέρα,
δὲν πιστεύω εἰς αἰῶνας νὰ λησμονηθῇ ποτέ.
Ἦτο ἐν ἀρχῇ πρωΐα, σκοτεινὴ πλὴν ὡς ἑσπέρα
καὶ τὴν Λεμεσὸν ἐξύπνουν ἀλλεπάλληλοι βρονταί.

Τόσον βροντερὰν καὶ μαύρην καὶ φλογώδη ἀτμοσφαῖραν
οὐδ' αὐτὸς ὁ κόσμος εἶδεν οὐδὲ κόσμος παλαιὸς
εἰς τὴν Λεμεσὸν ἐκείνην τὴν ἐπάρατον ἡμέραν
ἔδειξε τὸ μεγαλεῖον τῆς ὀργῆς του ὁ Θεός.

Θάλασσα, βουνὰ καὶ πόλις δὲν ἐφαίνοντο διόλου'
ἦτό τι ἀπαίσιόν τι προμηνῦον τρομερόν,
ὡς νὰ ἦτο παντοῦ μέγας καπνὸς μαῦρος πυροβόλου,
κυμαινόμενος μὲ βίαν ὑπ' ἀνέμων φοβερῶν.

Ἀστραπαὶ, βρονταὶ μεγάλαι, ἄνεμοι καὶ τρικυμίαι,
χάλαζα ὑπερμεγέθης καταπίπτουσα σ' τὴν γῆν
ἦτο κρότος ἐκκωφεύων, ἦτο κώφωσις τελεία,
ἦτο πάτιγος ἐμπνέων φόβον καὶ Θεοῦ ὀργήν.

Τρεῖς ἀκαταπαύστους ὥρας ἐμαστίζετο ἡ πόλις,
τρέμουσα ὑπὸ τοιοῦτον θυμὸν πλήρη θεϊκόν,
κι' ἔξαφνα καὶ παρ' ἐλπίδα πρὸς καταστροφήν της ὅλη,
Ἐκτὸς τούτων ἀνεφάνη δεκαπλάσιον κακόν.

Ὑπὸ ρεύματος μεγίστου αἴφνης ὅλη κατεκλύσθη,
κ' ἔγεινεν εἰς μίαν ὥραν ὅλη θάλασσα παντοῦ,
ὁ καθεὶς ὅπου εὑρέθη ἐκεῖ μένων ἀπηλπίσθη,
κ' ἐπερίμενε τὸ τέλος καὶ τὸν θάνατον αὐτοῦ.

Ἔτρεμες ἐγγύς σου λίαν βλέπων τὴν ἀπώλειάν σου,
τὸ κακὸν ἀκαταπαύστως ηὔξανε μετὰ σπουδῆς,
τί ἐγίνετο ὁ κόσμος δέκα βήματα μακράν σου,
δὲν ἠδύνασο νὰ μάθῃς, δὲν ἠδύνασο νὰ ἴδῃς.

Ἐντὸς ρεύματος τοιούτου καὶ θορύβου ἀλλοκότου,
καὶ ὑπὸ τοιοῦτον μαῦρον καὶ φρικώδη οὐρανὸν,
διετέλουν οἱ πολῖται ἐν κινδύνῳ ἕως ὅτου,
ἔληξεν ἡ μεσημβρία κ᾽ ἔφθασε τὸ δειλινόν.

Ἔπαυσε τὸ πᾶν, ἡ πόλις ἤδη πλὴν ἀπεκαλύφθη,
κάθε δρόμος, κάθε μέρος ἔγεινε διαβατόν,
ἔτρεξεν ὁ κόσμος πλέον ἐν σπουδῇ κι᾽ ἐπανελήφθη
ἡ συγκοινωνία πάλιν μεταξὺ τῶν πολιτῶν.

Διὰ μιᾶς εἰς ἐρημίαν τὸ πᾶν εἶχε καταλήξει
ὅπου σ᾽ ἔφερε τὸ βῆμα ἐν γνωστῇ σου πρὶν ὁδῷ
ἔλεγες ἐντός σου μόνος μετὰ λύπης κι᾽ ἐν ἐκπλήξει,
—ποῖον μέρος εἶναι τοῦτο ποῦ εὑρίσκομαι ἐδῶ!

Ἑνὸς πήχεως περίπου ὕψος ἔλαβον οἱ δρόμοι,
ἐκ τῆς ὕλης τὴν ὁποίαν εἶχε φέρει τὸ νερὸν,
κ᾽ ἦσαν πλήρεις, ἐνῷ εἶχον μέρος ὕδατος ἀκόμη,
παντοῦ ζώων διαφόρων ἡμιθάπτων καὶ νεκρῶν.

Ἔβλεπες παντοῦ τὴν πόλιν καὶ τὴν γῆν ἠλλοιωμένην,
βέβαιος ποτὲ δὲν ἦσο ποῦ τὸν πόδα σου πατεῖς,
ἐξεπλήττεσο νὰ βλέπῃς νέαν νῆσον καμωμένην
καὶ ἐλαιόδενδρον μεγάλον φυτευμένον ἐπ᾽ αὐτῆς.

Λασπωμένος καὶ βρεγμένος ὁ καθεὶς ἐδιηγεῖτο,
ὅλος τρέμων καὶ ἀσθμαίνων πῶς συνέβη τὸ κακὸν,
ποίους εἶδε, ποῖοι λείπουν, πῶς ἐσώθη καὶ ποῦ ἦτο
ἕκαστος πολίτης εἶχε φοβερὸν ἱστορικόν.

Ἀστυφύλακες δρομαῖοι ἔφερον ἐπὶ φορείων,
νεκρὰ σώματα θυμάτων καὶ μεγάλων καὶ μικρῶν,
ἄλλα ἐκ τῆς παραλίας κι' ἄλλα ἐκ τῶν ἐρειπίων,
μέσα 'στὴν Ἀστυνομίαν ἔκειτο σωρὸς νεκρῶν.

Παντοῦ ἦτο κι' ἐρειπίων καὶ θυμάτων ποικιλία,
ἦτο θέαμα φρικῶδες κ' εἰς τὰς πέτρας λυπηρὸν,
Νεαρός τις ἀστυφύλαξ ἐν μιᾷ μόνον οἰκίᾳ
καὶ δεκὰς ὀθωμανίδων εὗρον θάνατον οἰκτρόν.

Δύο αὗται ἀπετέλουν ὑψηλὰς μεγαλωνύμους,
κ' εὐτυχεῖς οἰκογενείας ὅλαι κάλλους εὐειδοῦς,
ἔπεσαν ὡς ἑκατόμβη κι' ἐγκατέλιπον ἐρήμους
δύο οἰκογενειάρχας κλαίοντας εἰς τὰς ὁδούς.

Γέφυρα, τσαμὶ, κτισθέντα πρὸ ἑνὸς ἤδη αἰῶνος
δι' ἐξόδων ὑπερπλούτου γηραιοῦ ὀθωμανοῦ
ἔπεσαν ἐκ θεμελίων, πυρεσύρθησαν συγχρόνως
ὑπὸ ποταμοῦ ὁμοίου φοβεροῦ ὠκεανοῦ.

Μένων ἄνωθεν ὑψοῦτο τῆς ἀβύσσου τῆς ἀγρίας,
μιναρὲς μεμονωμένος, πλήρης οἰκογενειῶν,
αἵτινες συσπειρωθεῖσαι ἐκεῖ χάριν σωτηρίας,
ἔπεμπον μετὰ δακρύων προσευχὰς πρὸς τὸν Θεόν.

Εἰς τοιούτων ὄγκων πτῶσιν ἐφρικία πᾶς πολίτης
καὶ τὸ ἥμισυ περίπου ναοῦ λίαν παλαιοῦ,
ἔπεσε, κατεκρημνίσθη, κι' ἔμεινν' ὁ γυναικωνίτης,
πλήρης δυστυχῶν αἰτούντων σωτηρίαν ἐκ Θεοῦ.

Ἡ Θεομηνία αὕτη ἡ φρικτὴ καὶ ἀπαισία,
καὶ βουνὰ, κι' ἀγροὺς καὶ πόλιν ἐγκατέλιπε γυμνά,
εἰς τὴν παραλίαν ὅλην, ἡ μεγάλη τρικυμία,
ἐξ ἐπίπλων, δένδρων, ξύλων, ἐσχημάτισε βουνά.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟΝ
ΤΗΣ ΑΝΑΣΣΗΣ ΒΙΚΤΩΡΙΑΣ

Ὕψωσες ἐν τῇ μακρᾷ Σου
βασιλείᾳ τὴν Ἀγγλίαν
εἰς τὸ ὕψιστόν της ὕψος
κ᾽ ἔφυγες πρὸς τὸν Θεὸν,
πρὸς Ὃν ἔτρεφες στοργήν.
Θὰ κοσμῇ τὸ ὄνομά Σου
ὡς ἀστὴρ τὴν ἱστορίαν.
Ἐπροκάλεσες τὸ δάκρυ
τῶν παντοίων Σου λαῶν
καὶ ἐλύπησες τὴν γῆν,
καὶ εἰς τὸ δαφνοστεμμένον
καταθέτει μέτωπόν Σου
στέφανον ἡ γῆ καὶ θάπτει
μετὰ σέβους τὸν νεκρόν Σου.

Ἰανουάρ. 1911.

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΧΡΥΣΟΥΣ ΓΑΜΟΥΣ
ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΟΥ

Μισὸς αἰῶνας σήμερον ζευγάρι εὐτυχισμένο
χρυσὸ στεφάνι σοῦ φορεῖ καὶ σ᾽ ἀποχαιρετᾷ,
᾽σ᾽τὸ σκαλοπάτι ποὔφθασες σὲ βλέπουμε ὑψωμένον,
κι᾽ ὅλων τριγύρω ἡ καρδιὰ ἀπὸ χαρὰν πετᾷ.

Αἰκατερίνη σεβαστὴ, καὶ σεβαστὲ Ἰωάννη,
οὐδέποτ᾽ ἐστερήθητε τοῦ βίου τὰ καλὰ,
κι᾽ ὅσο τὸ ὕψος ὑψηλὰ τῆς εὐτυχίας φθάνει,
τόσο κ᾽ ἐμεῖς τριγύρω σας, σᾶς βλέπουμε ᾽ψηλά.

Σὰν δρῦν μὲ δάφνη ᾽στὸ βουνὸ τὰ δυὸ ζευγαρωμένα,
φθάνουν σιγὰ μὲ τὸν καιρὸ ᾽σ᾽τὴν μέση τ᾽ οὐρανοῦ,
κι᾽ ἀφίνουν κάτω χαμηλὰ βλαστάρια φυτρωμένα
γιὰ νὰ μὴν λείψῃ νὰ χαθῇ ἡ χάρι τοῦ βουνοῦ.

Τέτοια καὶ πάλιν μιὰ χαρὰ, καὶ εὐτυχία τόση,
ἀπὸ καρδίας εὔχομαι καὶ πάλιν ὑγιῶς,
ὁ χρόνος κι᾽ ἀδαμάντινον στεφάνι νὰ σᾶς δώσῃ
καὶ τὴν εὐχήν μου εὔχομαι ν᾽ ἀκούσῃ ὁ Θεός.

Ο ΓΑΜΟΣ

Τί τὸν θέλομεν τὸν γάμον νὰ πολλαπλασιασθῶμεν ;
τέτοι ποῦ 'μαστε 'στὰ βάθη τῆς θαλάσσης νὰ πνιγῶμεν
γιὰ νὰ λείψ' ὁ κόσμος τοῦτος καὶ νὰ γείνῃ κόσμος νέος,
κόσμος ὑγιὴς καθ' ὅλα, καθὼς ἦτον ὁ ἀρχαῖος.
Πολυτέλεια καὶ λοῦσα καὶ κοσμήματα ποικίλα,
εἰς τὸν διάβολον, ἃς λείψουν καὶ ἀπὸ τὰ δύο φῦλα.
'Στὴν φωτιὰν τὰ καφενεῖα, στάκτη τὰ ποτοπωλεῖα,
στάκτη καὶ καπνὸς νὰ γίνουν μέθη, τσόγος, καὶ πορνεῖα
ποῦ' ναι ἅρπαγες τῆς τσέπης, ποῦ 'ναι πρόξενοι ἀργίας
καὶ φονιάδες τῆς ὑγείας.
Μὲ αὐτὰ ὅλα ὁ γάμος θὰ μᾶς φύγῃ ὅλως διόλου,
νὰ τὸν δέσουμε μ' ἁλύσεις θὰ τὲς κόψῃ νὰ χαθῇ,
Αὐτὰ μόνον ὅταν λείψουν, ὅταν πᾶν κατὰ διαβόλου,
τότ' ὁ γάμος θἄ'λθῃ μόνος νὰ μᾶς ἐναγκαλισθῇ.
Καθὼς ἔγεινεν ὁ κόσμος, εἰς τὸν διάβολον αἱ πόλεις,
εἰς τὸν διάβολον ἃς γείνουν βορὰ ὅλαι τῆς πανώλης,
'σ'τοῦ πολιτισμοῦ τὰ ὕψη μὲ τὸ ἕνα σὲ ὑψώνουν,
καὶ μὲ τ' ἄλλο σὲ κυλίουν μέσα σ'τὴν διαφθοράν,
μὲ τὸ ἄνω σὲ χαδεύουν, μὲ τὸ ἕνα σὲ μυρόννουν
καὶ μὲ τ' ἄλλο σὲ βυθίζουν εἰς λεκάνην τρομεράν.
Σπάσιμο τέτοια λεκάνη, πλύσιμον ἡ πόλις ὅλη,
μὲ τὸ μύρωμα μονάχα πρέπει νὰ μυρίζουμ' ὅλοι.
Τί θὰ εὕρωμεν 'στὰς πόλεις; ἄνδρας ἐκνενευρισμένους,
καὶ ἀναιμικὰς γυναῖκας, ἄνδρας ἐμβολιασμένους,
ἄνδρας διὰ τοὺς ὁποίους εἶνε ξένη ἡ ὑγεία,
διὰ τοὺς ὁποίους εἶνε κρῖμα ἡ τεκνοποιΐα.
Ὁ καπνὸς, καφὲς, τὰ τσάγια, τῶν ποτῶν ἡ ἀπειρία
ν' ἀπαγορευθοῦν, νὰ εἶνε μόνον εἰς τὰ φαρμακεῖα.

Ὄσπρια, κρασὶ καὶ κρέας νά 'ναι μόνον ἡ τροφή μας,
καὶ νὰ τρῶμεν κι' ἐμεῖς ὅ,τι ἔτρωγαν οἱ πρόγονοί μας.
Ἴσως μετὰ δῳὸ αἰῶνας, ἂν ἡ φύσις τὸ θελήσῃ,
καὶ τὸ αἷμά μας ἀπ' ὅλα τὰ κακὰ καθαρισθῇ,
καὶ τὰ νεῦρα μας ὡς πρῶτα ὁ Θεὸς τακτοποιήσῃ,
ἴσως μὲ ὑγείαν πλήρη κόσμος νέος γεννηθῇ.
Εἰς τοὺς δρόμους, 'στὰς πλατείας, τῶν ἀνδρῶν αἱ συναθροίσεις,
εἰς τὸ ὕπαιθρον νὰ ἔχουν ὅλας των τὰς συζητήσεις,
κι' ὅταν θὰ διασκεδάζουν, νὰ πηδοῦν καὶ νὰ χορεύουν,
καὶ γυμνόστερνοι ὡς πρῶτα ἀνὰ δύο νὰ παλεύουν,
ὄχι νά 'ναι μαζεμένοι μέσα εἰς τὰ καφενεῖα,
νὰ φουμάρουν καὶ νὰ πίνουν μὲ παράθυρα κλειστά,
νὰ φωνάζουν,—τούσῳες, δάμαν, ρήγαν, φάντην, ἄσσον, τρία,
ποῦ καὶ ὑγιὴς εἰς τέτοιαν ἀτμοσφαῖραν ἀρωστᾶ.
Πέντε ἕξη πανῳῶν εἴδη νά ναι γῳὰ ἐνδυμασίαν
κι' ὅπως ντύνεται ὁ κόσμος σήμερον εἶνε γελοῖος,
ὡς νὰ ἔχωμεν ἐμπρός μας καρναβάλια αἰωνίως.
Ὅλ' αὐτὰ ὁπόταν γείνουν, δὲν θὰ εὑρίσκουμεν αἰτίαν,
ὅτι πταίουν αἱ γυναῖκες ποὺ δὲν πέρνουν ἐργασίαν,
κι' ἐμποδίζεται ὁ γάμος, καὶ οἱ ἄνδρες λιγοστεύουν,
γῳατὶ τότε δὲν θὰ φθάνουν οἱ παπάδες νὰ πανδρεύουν.
Σεῖς κυρίαι, αἱ ὁποῖαι τόσον τελικᾶταις εἶσθε,
ποῦ τὸ κρύο καὶ τὴν ζέστην σὰν θανάτους τὰ φοβεῖσθε,
ποῦ φοβεῖσθε μὴ ὁ κώνωψ σὰν ἐλέφας σᾶς πλακόσῃ,
μὴ τῶν κυδωνῳῶν τὸ χνοῦδι τὸ χεράκι σας πληγώσῃ,
ὡς νὰ πάσχετ' αἰωνίως ἀπὸ ὑγειοφοβίαν,
συνηθίσατε ὀλίγον πλέον 'στὴν σκληραγωγίαν,
γῳατὶ οὕτω πως τὸν γάμον ἂν κανεὶς ἀποφασίσῃ,
εἰς τὲς ἕξ, ὀκτὼ τοῦ γάμου ὁ κακόμοιρος θ' ἀρχίσῃ
τρέξε γρήγορα γῳατρέ μου κι' ἔπεσε τὸ σφογγαράκι
κ' ἔσπασε τῆς γυναικός μου τῆς φτωχῆς τὸ ποδαράκι,
τέτοῳον πόνον μὲ σφογγάρι, δὲν ἔχω ἰδεῖ ποτέ μου
τρέξε γρήγορα γῳατρέ μου,

—Ἄχ! ἀνδρούλλη μ᾽ ἕνα βάρος σ᾽ τὸ στομάχι μου μὲ πιάνει,
μ᾽ ἔβλαψε ποῦ εἶχα φάγει ἕνα δράμι παντισπάνι,
γρήγορα, γιατρὸν ἀμέσως, πρόφθασε νὰ μὴ μὲ χάσῃς,
ἔπρεπε τὸ παντισπάνι ἀπ᾽ τὸ χέρι μου νὰ πιάσῃς,
ἢ τοὐλάχιστον ἀνδρούλλη νὰ μοῦ τό ᾽καμνες καπίρα.
—Βρὲ ἀνάθεμα τὴν ὥρα ποῦ μ᾽ ἐπῆρες καὶ σ᾽ ἐπῆρα.
Ἐκτὸς τούτων μὲ αὐτάς σας τὰς φρικτὰς πολυτελείας
μὲ αὐτάς σας τὰς ποικίλας κι᾽ ἀκριβὰς ἐνδυμασίας
χαίρεστε μ᾽ αὐτάς πῶς πλήρη ἔχετε τὴν πανοπλίαν
καὶ τὸν γάμον κυνηγᾶτε μ᾽ ἐντελῆ ἐπιτυχίαν.
ποῦστε πούφια, καὶ νιψίδια, μισητὰ παρὰ ἀνθρώποις
ὅλα, ὅλα ρίψετέ τα, ρίψετέ τα τῆς Εὐρώπης·
ὅλα δόστε της τα πίσω, κι᾽ ἂν γελάσῃ ἂς γελάσῃ,
μετ᾽ ὀλίγον ἂς κοπιάσῃ,
μάθημ᾽ ἀπὸ σᾶς νὰ πάρῃ πάλιν ἄλλη μιὰ φορὰ,
γιὰ νὰ λείψουν, γιὰ νὰ λείψουν κι᾽ ἀπὸ ᾽κείνην τέτοια χάλια
καὶ νὰ μὴ κάμνῃ τὸν κόσμον μὲ τὲς μόδες μασκαράν,
καὶ νὰ δώσῃ πλέον ἕνα τέλος εἰς τὰ καρναβάλια.

Η ΕΥΤΥΧΗΣ ΣΤΙΓΜΗ

Σὲ μιὰν στιγμὴν ἐχθὲς τῆς Παναγίας
ἔγινα μετὰ τόσας συμφορὰς
κάτοχος τῆς ὑψίστης εὐτυχίας
κ᾽ ἐπέτασα μὲ πτέρυγας χαρᾶς.

—

Ἦλθες σ᾽ τὴν ἀγκαλιά μου ἐν σιγῇ
κ᾽ ἔκλινες κάτω τὰ λαμπρά σου μάτια
κ᾽ ἐχάθ᾽ ὑπὸ τοὺς πόδας μου ἡ γῆ.
κ᾽ εὑρέθηκα ᾽σ τοῦ Πλάστου τὰ παλάτια.

—

Ἐν σιγηλῇ ἀγγέλων ὁμηγύρει
μυστήριον ἐτελεῖτο μυστικὸν
ἐρόφουν ἀπὸ οὐράνιον ποτῆρι
τὸ ἥδιστον ποτὸν τό θεϊκόν.

—

Ἀλλ᾽ αἴφνης φοβηθεῖσα θνητοῦ μάτια
στὴν γῆν καὶ πάλιν μ᾽ ἔκαμες θνητὸν
μοῦ στέρησες τοῦ Πλάστου τὰ παλάτια
μοῦ στέρησες τὸ οὐράνιον ποτόν.

Αὔγουστος 1896.

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΝΩΣΙΝ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Ἄχ μάνα σᾶν νὰ μ᾽ ἔβγαλε ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸν ᾅδη!
τόσον καιρὸν μεσ᾽ στὴν σκλαβιὰν σ᾽ τ᾽ ὁλόμαυρο σκοτάδι
μὲ τῆς σκλαβιᾶς τὰ βάσανα, μὲ τῆς σκλαβιᾶς τὸν πόνον
δίχως καμιὰ παρηγοριὰ μὲ τὴν ἐλπίδα μόνον
κάθε στιγμὴν σ᾽ ἐπρόσμενα, κ᾽ ἐδιάβαιναν οἱ χρόνοι
κι᾽ ἄκουε ὁ κόσμος νὰ κτυπῶ τὴν ἀλυσίδα, μόνη
δίχως καμιὰ βοήθεια, καμιὰν ἀπὸ κανένα·
κ᾽ εἶχα μονάχα τὸν Θεὸν ἐλπίδα μου κ᾽ ἐσένα·
μιὰ ὥρα δὲν ἐπέρασε χωρὶς ν᾽ ἀναστενάξω,
κι᾽ ὅσες φορὲς ἐπρόβαλα γιὰ σένα νὰ κυτάξω
μοῦ δείχν᾽ ὁ φοβερὸς ἐχθρὸς τὸ φοβερὸν σπαθί του·
τώρα ποῦ θέλησ᾽ ὁ θεὸς κ᾽ ἐδόθ᾽ ἡ προσταγή του
ἄννοιξεν ἡ ἀνατολὴ κ᾽ ἐβγῆκε τούτ᾽ ἡ μέρα
ποῦ ἡ καρδιὰ μ᾽ ὁλάννοικτη χρόνια τὴν ἐκαρτέρα
κ᾽ ἐσμίχθηκε κ᾽ ἐχύθηκε μαζὺ μὲ τὴν ματιά σου
κ᾽ εἶδα τὴν πλάση ὁλόφωτη μπροστά μου καὶ μπροστά σου.

—

Εἰς τὴν Φραγκιὰ κ᾽ εἰς τὴν Τουρκιὰ αἰῶνας σκλαβωμένη
ἀλλόθρησκη σ᾽ ἀλλόθρησκους, σὲ ξένα χέρια ξένη
ἐπολεμοῦσα πάντοτε μ᾽ ὅλα τὰ δυνατά μου
κ᾽ ἐφύλαξα ἀνέγγικτη γιὰ σένα τὴν καρδιά μου
μὲ τέτοι᾽ ἀνέγγικτη καρδιὰ πέφτω στὴν ἀγκαλιά σου
μὲ τὴν πνοή σου νὰ λουσθῶ καὶ μὲ τὴν μυρωδιά σου
νἄλθω σ᾽ τὴν πρώτην μου ζωήν, νἄλθω σ᾽ τὰ προτινά μου
κι᾽ αὐτὴν τὴν ὥρα νά ᾽ξερες, νά ξερες τὴν χαρά μου;

ἄχ! μὲ τὰ λόγια δὲν μπορεῖ νὰ σοῦ τὴν πῇ τὸ στόμα
θαρῶ πῶς ὅλα χαίρουνται, κ' ἡ πέτρες καὶ τὸ χῶμα·
καὶ τὰ νεκρά μου τὰ παιδιὰ θαρῶ πῶς θὰ πηδήσουν
νὰ βγοῦν ἀπὸ τὰ μνήματα νὰ σὲ ποδοφιλήσουν.

—

Σ' ὅλα τὰ χρόνια τῆς σκλαβιᾶς ποῦ ὅλ' ἡ γῆ μου ἐσείσθη
ποῦ ἀπὸ τουφέκι καὶ σπαθὶ μὲ αἷμα ἐποτίσθη
πάνω μου χέρι ἐχθρικὸ δὲν ἄφηκα ν' ἁπλώση,
κι' αὐτά σου τ' ἀνεκτίμητα ποῦ μοῦχες τότε δώσει
τὰ ἔχω, τὰ ἐφύλαξα καὶ τὰ φυλάγω ἀκόμα,
τὰ λόγια σου· ἀπαράλλακτα τὰ ἔχω εἰς τὸ στόμα
καὶ τὸν χρυσόν σου τὸν σταυρὸν τὸν θεοκαμωμένον
τὸν ἔχω μέσ' 'ς τοῦ στήθους τὰ βάθη φυλαγμένον
ἀκέραιον, ἀνέγκικτον κι' αὐτὸν σὰν τὴν καρδιάν μου:
μὲ πόλεμον τὰ φύλαξα εἰς ὅλην τὴν σκλαβιάν μου
κι' αἱματωμένη πάντοτε ἀπ' ταῖς λαβωματιαῖς μου,
κι' ἔλα, νὰ δῇς μιὰν μάχην μου, μιὰν ἀπ' ταῖς πολλαῖς μου:
βλέπεις αὐτὴν τὴν ρεματιὰν δίπλα σ' αὐτὴν τὴν ράχη;
ὀκτὼ μέρες κι' ὀκτὼ νύκτες ἐβάσταξε μιὰ μάχη
μάχη μὲ πεῖσμα φοβερὸ ποῦ δὲν ἐγείν' ἀκόμα,
ποῦ ἀπὸ τὸ αἷμα τὸ πολλὺ ἄλλαξ' ὁ τόπος χρῶμα
κ' ἦσαν χιλιάδες οἱ ἐχθροὶ, δεκάδες τὰ παιδιά μου,
καὶ μ' ὅλον τοῦτο ἔνιωθα τὴν νίκη σ' τὴν καρδιά μου
χέρια μὲ χέρια ἤλθανε, δόντια μὲ δόντι' ἀκόμα
καὶ τόσοι ἔπεσαν νεκροὶ ποῦ δὲν ἔβλεπες χῶμα·
τοὺς πῆρε τέλος τοὺς ἐχθροὺς τρόμος κ' ἐσκορπισθήκαν
ἐφτέρωσε τὰ πόδια τους ὁ φόβος κ' ἐχαθήκαν·
χιλιάδες ἄφισαν νεκροὺς καὶ εἶν' ἐκεῖ θαμμένοι
καὶ τώρ' ἀποῦ τὸν φόβον τους ἀκόμα πεθαμμένοι
θαροῦν πῶς γείνεται σεισμὸς ἀπ' τὴν παρπατησιά σου,
θαροῦν πῶς εἶναι μιὰ βροντὴ τὸ κάθε πάτημά σου

γιατὶ τ' ἀστροπελέκημα τὸ ξέρουν τοῦ ματιοῦ σου
καὶ τὰ κορμιά των ξέρουνε τὴν κόψη τοῦ σπαθιοῦ σου
καὶ τρέχουν κάτω, ποιὸ βαθιὰ σ' τὸ χῶμα νὰ κρυφθοῦσιν
μήπως τοὺς δῇ τὸ μάτι σου καὶ ξανασκοτωθοῦσιν.

—

Σ' τὴν ἀγκαλιά σου τώρα πιὰ μὲ κάμνει ἡ χαρά μου
νὰ λησμονήσω τὰ πολλὰ, τ' ἄπειρα βάσανά μου
εὔχομαι τώρ' ἀπὸ καρδιᾶς καὶ ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ
κι' ὅλα τὰ σκλάβ' ἀδέλφια μου νὰ τὰ ἐλευθερώσῃ
ὅλα τὰ σκλάβ' ἀδέλφια μου, τὰ σκλάβα τὰ παιδιά σου
ν' ἀξιωθοῦν καθὼς κ' ἐγὼ τὴν θείαν ἀγκαλιά σου
κ' ἕνα κορμὶ καὶ μιὰ καρδιὰ νὰ γείνῃ ἡ φυλή μας
κ' ἡ πανελλήνιος χαρὰ νὰ ἦνε ἡ γιορτή μας.

Μάρτιος 1900.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Λὲν εἶσαι σὺ ποῦ αἱματοκυλίσθης;
ἔμεινα μάρμαρον ὅταν σὲ εἶδα!
πότε σηκώθηκες; πότ' ἐστολίσθης;
καὶ τόσον φαίνεσαι χρυσῆ μου ἐλπίδα;

—

Χθὲς δὲν ἐφαίνεσο, ἤσουν θαμμένη,
μέσα σ' τὰ βάσανα μέσα σ' τὸν χρόνον
ἤσουν ἀγνώριστη κουρελιασμένη
καὶ στέμμα δὲν εἶχες, δὲν εἶχες θρόνον.

—

Τώρα πετάχθηκες ψηλὰ ὡραία
ἀκούσθη ἡ φήμη σου πάλιν σὰν πρῶτα
ἔχεις βασίλειον καὶ Βασιλέα,
καὶ πάλιν ἄρχισες νὰ δίδῃς φῶτα.

—

Σὲ κάμνει πιὸ ψηλὴν κάθε λεπτόν σου,
σὲ κάμνει πιὸ λαμπρὰν κάθε στιγμή σου,
ποῦ εἶναι νὰ βλέπουσι τὴν πρόοδόν σου,
ὅλοι σου οἱ Ἥρωες κι' ὅλοι οἱ Θεοί σου;

—

Σὰν κόσμημά σου μὲ τὸν Παρθενῶνα
λάμπ' ἡ Ἀκρόπολις καὶ σὲ στολίζει·
ἡ ἀνεκτίμητος τῆς γῆς Κορώνα,
καὶ περισσότερον σὲ ὀμορφίζει.

—

Οἱ ξένοι ποῦ ἔρχονται νὰ σὲ θαυμάσουν
σ' αὐτοὺς καρφώννεται ἡ προσοχή μου·
ἀπὸ τὴν ζήλια τους μὴ σὲ ματιάσουν
καὶ πάθῃς τίποτε τρέμ' ἡ ψυχή μου.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟΝ
ΤΟΥ ΑΟΙΔΙΜΟΥ ΚΙΤΙΟΥ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ

Τὴν πατρίδα σου μὲ ζέσιν ἀγαποῦσεν ἡ ψυχή σου,
εἶχες δυστυχῶς τὸν βίον ἀκανθώδη καὶ μικρόν,
μόλις ἥμισυν αἰῶνα ὑπερέβη ἡ ζωή σου,
καὶ θρηνοῦσα ἡ πατρίς σου σ᾽ ἐστέφάνωσε νεκρόν.

—

Θὰ σὲ ἔχῃ ἡ ἱστορία ἀνεξάλειπτον σελίδα·
εἶχες ἔξοχον τὸ πνεῦμα καὶ γενναίαν τὴν ψυχήν,
κ᾽ ἐκουράσθης κοπιάζων καὶ μοχθῶν γιὰ τὴν πατρίδα·
ἔπρεπεν ἀλλοῦ ν᾽ ἀκμάσῃς καὶ εἰς ἄλλην ἐποχήν.

—

Καὶ εἰς στόματα ρητόρων εἷς σου λόγος ἦτο πῶμα,
ἦσο ὑπὲρ τοῦ δικαίου φόβητρον τοῖς φοβεροῖς.
Εἶνε ἄδικος ὁ Χάρων, ἔπρεπε νὰ ζῇς ἀκόμα,
ἕως ὅτου ἀποκτήσῃ ὅμοιόν σου ἡ πατρίς.

—

Σ᾽ ἔκλαυσεν ὅλ᾽ ἡ πατρίς σου ὡς ἀγαπητὸν υἱόν της,
καὶ διὰ ἐνθύμησίν σου δὲν χρειάζετ᾽ ἀνδριάς·
ἀρκεῖ τοῦτο ποῦ ἀφῆκε τ᾽ ὄνομά σου σ᾽ τὸν λαόν της,
βράχον ἀντικρὺ τοῦ χρόνου καὶ λαμπρὸν ὡς ἡ πλοιάς.

Λεμεσὸς, 2 Δεκεμβρίου 1886.

ΔΙΑ ΤΟΝ ΔΙΑΝΟΜΕΑ ΤΗΣ "ΣΑΛΠΙΓΓΟΣ"

ΔΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1909

Εἶπε ἡ θάλασσ' ἀφρισμένη
Εἰς τὸν Δοῦκα τοῦ Κοννὸτ
Δίχως σέβας κι' ἐντροπὴ
«Πορτ ιν Λίμασσολ ἄϊ χαβ νοτ,
Γῳοῦ μαστ γκό- τοῦ 'Πισκοπὴ»
Μὰ κ' ἡ 'Πισκοπὴ τοῦ εἶπε
Ὅταν ἔφθασεν ἐκεῖ
Κ' ἦτο ἡ θάλασσα κακὴ
—«Ὑψηλότατε! λιμάνι
δὲν ἔχω οὐδὲ μισὸν
γῳοῦ γκό- πάκ σ' τὴν Λεμεσόν».
Καὶ ὁ Δοὺξ ὁ καϋμένος
ἦλθε πίσω ἀπηλπισμένος
κ' ἦλθε νύκτα σκοτεινὰ
ἀπὸ τ' ἄγρια βουνά.

❋

Κατοχὴ τριάντα χρόνῳα
ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τὸν Κροῖσον
ποῦ ἔχει ἄφθονον χρυσὸν
τὸν αὐθέντην τόσων νήσων

τὸν Θεὸν τῶν θαλασσῶν
καὶ νὰ μὴν μπορῇ νὰ 'πάγῃ
βάρκα 'πάνω 'στὸ βαπόρι
καὶ νὰ τρέχῃ ὁ Δοὺξ τὴν νύκτα
μέσ' 'στῆς 'Πισκοπῆς τὰ ὄρη
τί μεγάλη ἐντροπή!
κόψετέ το σιωπή.
'Αλλὰ δὲν πταίει ὁ Κροῖσος
ὁ Θεὸς τῶν θαλασσῶν
μὲ τὸν ἄφθονον χρυσὸν,
Σὺ τὰ φταίεις καϋμένη
Κύπρος ποῦ μετεμορφώθης,
ἄλλη εἶσαι κι' ἄλλη ὅταν
εἰς τὸν Κροῖσον παρεδόθης·
φαίνεσαι λευκὸς ἐλέφας
εἰς τὸ ἀνοικτό του μάτι
ποῦ σὲ εἶδε χρυσὸ τότε
τῆς Αἰγύπτου σκαλοπάτι.

Δεκέμβριος 1908.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟΝ
ΤΗΣ ΕΛΕΝΗΣ Ι. ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ

Σ᾽τοὺς νόμους φεῦ ! τῆς φύσεως ὁ θάνατος ἀνήκων,
καὶ τὸ σκληρόν του ἐκτελῶν ἐπὶ τῆς γῆς καθῆκον,
ἦλθε ταχὺς ὡς κεραυνὸς, ἦλθεν ὀξὺς ὡς βέλος,
κι᾽ ἀπέσπασε τετραμελοῦς οἰκογενείας μέλος,
δεινῶς τὴν οἰκογένειαν κατασπαράξας ὅλην,
καὶ χύσας τὴν πικρίαν του ἐπίκρανε τὴν πόλιν.
Φεῦ ! ἦτο μήτηρ, σύζυγος καὶ νέα ἡ Ἑλένη,
ἀπὸ τριάκοντα καὶ τρεῖς Μαΐους ἐστεμμένη.
Ἦτο καλλίφυλλος βλαστὸς τῶν Ἀθηνῶν ὡραῖος,
κ᾽ εἰς Κύπρον μεταφυτευθεὶς ἀνέθαλλεν ἀκμαῖος.
Ἀλλ᾽ ὑπὸ σκώληκος κακοῦ φθαρὲν τὸ στέλεχός του,
ἔπεσε, κι᾽ ἄσκιον, γυμνὸν μένει τὸ ἔδαφός του.
Ἀφῆκε δύο τρυφερὰς παραφυάδας μόνον,
αἵτινες βαλσαμόνουσι τὸν τοῦ πατρός των πόνον.
Φεῦ ! ἡ ἀνθρώπινος ζωὴ εἶναι στιγμὴ ἀπάτης,
εἶναι τοῦ κόσμου ὁ θνητὸς δρομαῖος διαβάτης.
Εἶναι τὸ στιγμιαῖον φῶς διάττοντος ἀστέρος,
ὅπερ δρομαῖον χάνεται σ᾽τὰς χώρας τοῦ αἰθέρος,
καὶ ὄπισθέν του σταματᾷ τὸ βλέμμα διψαλέον,
ἀναζητοῦν τὴν λάμψιν του ἥτις παρῆλθε πλέον.

Τῇ 11ῃ Αὐγούστου 1884.

ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΜΑΧΗ ΜΕΤΑΞΥ ΘΕΩΝ ΚΑΙ ΔΑΙΜΟΝΩΝ

Ο ΕΜΠΡΗΣΜΟΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

Πλούτων.—Ὦ χάρων, τί εἶναι αὐτὸ ποῦ ἔφερες ἐμπρός μου ;
Χάρων.—Εἶν' ἕνας δυστυχέστατος τοῦ ἀνθρωπίνου κόσμου.
Πλ.—Αὐτὰ εἶναι τὰ σπλάχνα του μαζὺ μὲ τὰ μαλά του ;
τὶ ἔγεινε τὸ δέρμα του, οἱ μῦς του, τὰ ὀστᾶ του ;
Χάρ.—Ἐχρεωστοῦσεν εἰς γιατροὺς, ἐμπόρους, δικηγόρους,
καὶ φόρους 'στὴν Κυβέρνησιν κ' εἰς ἄλλους διαφόρους,
Καὶ ὅταν ἐξεψύχησεν αὐτοὶ ἐμαζευθῆκαν,
καὶ τίποτ' ἀπὸ τ' ἄλλα του ἀφοῦ δὲν τοῦ ἀφῆκαν,
σὰν κόρακες ἐχύθησαν εἰς τὸ γυμνόν του σῶμα,
κι' ἐνῷ διεμερίζοντο τὰς σάρκας του ἀκόμα,
ἔμπη 'σ'τὴν μέσην ὁ Ἑρμῆς καὶ μετὰ τόσους κόπους,
ἐγλύτωσε μόνον αὐτὰ ἀπ' τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους.
Αὐτὴ ἡ πρᾶξις ἄναψε τὴν φοβερὰν ὀργήν του,
κι' ὁ Ζεὺς ἔχων σ'τὰς χεῖράς του διαμαρτύρησίν του,
σὰν ἔγεινεν ὁ ἄνθρωπος τὴν σήμερον ἡμέραν,
θὰ διώξῃ ὅλους τοὺς Θεοὺς ἀπὸ τῆς γῆς τὴν σφαῖραν.
Πλ.—Αὐτὸ εἶν' ἀνυπόφορον καὶ πρέπει δίχως ἄλλον
νὰ κάμουν τώρα οἱ θεοὶ συμβούλιον μεγάλον,
γιὰ νὶ προλάβουν τὸ κακὸν καὶ νὰ τὸ θεραπεύσουν·
ἀλλιῶς, ἔτσι θεοὺς—θεοὺς θὰ μᾶς καβαλικεύσουν·
Πέσ' τοῦ Ἑρμῆ νὰ ἐργασθῇ γι' αὐτὸ μὲ τὰ σωστά του.

Χάρ.—Γνωρίζω ὅτι προσπαθεῖ μὲ ὅλην τὴν καρδιά του,
καθὼς μοῦ εἶπε μάλιστα πολὺ θὰ προσπαθήσουν,
ὅλ' οἱ θεοὶ τὸ δίκαιον νὰ τὸ ὑπερασπίσουν.
Μόλις τὸ ἤκουσεν ὁ Ζεὺς καὶ φοβερὰ ὠργίσθη,
κ' ἐτάραξε τὴν χαίτην του κι' ὁ Ὄλυμπος ἐσείσθη,
ἐγκύκλιος προσκλητικὴ εἰς τοὺς Θεοὺς ἐστάλη
γιὰ νὰ συνέλθουν γρήγορα κ' εἶναι δουλιὰ μεγάλη,
θὰ γείνῃ δίκη φοβερὰ ποῦ ὁ κόσμος θὰ τρομάξῃ,
καὶ τότ' ἂν τὴν κερδίσ' ὁ Ζεὺς, τὴν γῆν θὰ τὴν ἀλλάξῃ.

—

(Σ' τὸν Ὄλυμπον συνέλευσις θεῶν συνεκροτήθη,
καὶ δικαστήριον ἐκεῖ φρικτότατον ἐστήθη,
Ὅλ' οἱ θεοὶ ἐκάθοντο τριγύρω μ' εὐταξίαν,
κ' ἡ Θέμις ἐν τῷ μέσῳ των εἶχε τὴν προεδρείαν.
Ἦσαν καὶ ἐναγόμενοι κ' ἐνάγοντες παρόντες,
καὶ μάρτυρες κι' ἀκροαταὶ δὲν ἔμειναν ἀπόντες).

—

Θέμις.—Σ' ἐνάγει, ἄνθρωπε, ὁ Ζεὺς μὲ πλήρη μαρτυρίαν,
ὡς πράξαντα κακούργημα καὶ ἱεροσυλίαν,
Γιατὶ ἐλῃστεύσες νεκρὸν καὶ μόλις γιὰ σημάδι,
τοῦ ἄφησες τὰ σπλάχνα του, κ' ἐπῆραν εἰς τὸν Ἅδη.
Πρέπει νὰ πῇς λοιπὸν ἐδῶ ὅπου κατηγορεῖσαι,
ἂν εἶσ' ἀθῶος εἰς αὐτὰ, ἢ ἔνοχος ἂν εἶσαι·
κάμνει τὸ δικαστήριον τοιαύτας ἐρωτήσεις,
καὶ ὡς κατηγορούμενος ὀφείλεις ν' ἀπαντήσῃς.

Ἄνθρ.—Θέμις, ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἰς ὅλην τὴν ζωήν του,
μὲ εἶχε δικηγόρον του, μὲ εἶχε δικαστήν του,
μὲ εἶχε κυβερνήτην του, μὲ εἶχεν ἔμπορόν του,
μὲ εἶχε καὶ σπετσέρην του, μὲ εἶχε καὶ γιατρόν του,
καὶ τόσα ποῦ νὰ σοῦ τὰ πῶ, τὸν νοῦν σου θὰ τὸν χάσῃς.

Θέμις.—Στάσου, ἐγὼ δὲν σ' ἔβαλα αὐτὰ νὰ μ' ἀραδιάσῃς,
τώρα ἐν πρώτοις ὡς γιατρὸν σοῦ κάμνω ἐρωτήσεις,
καὶ σὺ ἐν πρώτοις ὡς γιατρὸς ὀφείλεις ν' ἀπαντήσῃς.
'Απ' ὅσους μοῦ ἀνέφερες κανεὶς δὲν μένει 'πίσω,
ἀλλὰ ὀφείλεις ν' ἀπαντᾶς εἰς ὅ,τι σ' ἐρωτήσω.
Καὶ ὅποιος σωστὰ δὲν ἀπαντᾷ τὸ δίκαιόν του χάννει
Πές μου μὲ ποιὰν ἀσθένειαν αὐτὸς εἶχε πεθάνη;

Ἄνθρ.—Ἡ πνευμονία ἡ φρικτὴ τὸν εἶχε τελειώσει,
καὶ μάτην ἐπροσπάθησε διὰ νὰ τὸν γλυτώσῃ
ἡ πάνσοφος ἰατρικὴ

Θέμις.— Ἂς ἔλθῃ ἐμπροστά μου,
Ἡ πνευμονία ποῦ εἶναι;

Πνευμ.— Εἶμαι παρὼν! θεά μου.

Θέμις.—Αὐτὸν ὅπου ἐλήστευσαν μετὰ τὸν θάνατόν του,
αὐτὴν τὴν ὥραν ἤκουσα ἀπὸ τὸν ἰατρόν του,
πῶς εἶναι βεβαιότατα ὁ φόνος του δουλιά σου.

Πνευμ.—Ὄχι θεὰ δὲν εἶμ' ἐγὼ μὰ τὴν θεότητό σου,
Κάθε ἀρρώστια 'στοῦ Διὸς τὰς προσταγὰς προσέχει,
καὶ δὲν κάμνει παράνομα, ἀλλὰ ἰδοὺ τὶ τρέχει.
Ἐμεῖς ὅσαις ἀσθένειαις 'στὸν κόσμον κατοικοῦμεν
γιὰ νὰ διασκεδάζουμε καὶ διὰ νὰ γελοῦμεν,
πολλάκις μιὰ εἰσέρχεται σ' ἑνὸς ἀνθρώπου σῶμα,
καὶ εἰς μικρὸν διάστημα τὸν ρίπτει εἰς τὸ στρῶμα·
κ' ἔρχονται τότε οἱ γιατροὶ μὲ τὴν γιατρομανίαν,
καὶ τότε βλέπομεν τυφλῶν ὡραίαν κωμωδίαν.
'Αρχίζουν ὅλοι ψάξιμον τριγύρω μαζεμένοι,
γιὰ ν' αὕρουν τὴν ἀσθένειαν ποῦ εἶνε τρυπωμένη.
Ὁ ἕνας λέγει—Βρὲ παιδιὰ τὴν ηὗρ' ἀναθεμά την,
τὴν ηὗρα τὴν ἐτσάκωσα, εἶναι ἡ πνευμονία,
Ὁ ἄλλος λέγει—Τύφλα σου ἐγὼ τὴν ηὗρα νά την,
ἡ πνευμονία δὲν εἶναι ἀλλ' ἡ δυσεντερία.

Μ' αὐτὴν τὴν κωμωδίαν των, ἡμεῖς ἐκεῖ γελοῦμεν,
κι' ἀπὸ τὰ γέλοια τὰ πολλὰ πολλάκις ἀρρωστοῦμεν
Μ' αὐτὸ λοιπὸν τὸ ψάξιμον τὸν ἄνθρωπον σκοτώνουν,
κ' εἰς ταῖς ἀρρώστιαις ἔπειτα τὸν σκοτωμὸν φορτώνουν,

Ζεύς.—Μωρὴ θεότρελλη κ' ἐσὺ κοὶ αἱ συνάδελφαί σου,
εἶδες νὰ χωρατεύουσι μὲ τοὺς τυφλοὺς ποτέ σου;
Αὐτὰ πρέπει νὰ κάμνετε γιὰ διασκέδασίν σας;
νὰ μὲ ζημιώνουν οἱ τυφλοὶ γιὰ εὐχαρίστησίν σας;

Πνευμ.—Συγχώρησε τὸ σφάλμα μου καὶ παῦσε τὴν ὀργή σου.

Ζεύς.—Δὲν σοῦ ἀκούω τίποτε, φύγε ἀπ' ἐδῶ, κρεμμήσου,
τέτοιαν ἀνόητον, θεοὶ. δὲν ὑποφέρω πρᾶξιν.

Θέμις.—Ἐδῶ νὰ μὴ θυμώνῃς Ζεῦ, ὀγρήγορα σ'τὴν τάξιν.

Ζεύς.—Πῶς νὰ γλυτώσω ἀπ' αὐτὴν τὴν φοβερὰν ζημίαν,
ἢ ὀφθαλμοὺς νὰ βάλωμεν εἰς τὴν παθολογίαν,
ἢ αἱ γυναῖκες νὰ γεννοῦν δέκα εἰς κάθε γένναν.

Θέμις.—Δέκα; τὸ τόλμημά σου Ζεῦ εἶναι πολὺ θρασύ·
πρέπ' ἡ γυναῖκες νὰ γεννοῦν ἕναν μονάχα ἕναν
κι' ἂν θέλῃς περισσότερα νὰ τὰ γεννᾷς ἐσύ.
Ὅλ' αἱ θεαὶ τὴν Θέμιδα πολὺ τὴν ἐξετίμησαν,
κ' ἠγέρθησαν μὲ σεβασμὸν κι' ὀρθαὶ τὴν ἐπευφήμησαν·
λοιπὸν κατηγορούμενε νὰ μὴ χάννουμεν ὥρα,
τὸ δικαστήριον ἐδῶ σ' ἐνόμιζεν ὡς τώρα,
ὡς ἕνα ἱερόσυλον φρικτὸν τοῦ Ἅδου μόνον,
ἀλλ' ἀπεδείχθη ἔξαφνα πῶς ἔπραξες καὶ φόνον.
Ὅλως διόλου σ' ἔθαψεν αὐτὴ ἡ γιατρική σου
ἴσως σὲ σώσῃ ἔπειτα ἡ δικηγορική σου.
Τώρα φονιὰν σ' ἐγνώρισα καὶ θὰ σὲ φυλακίσω,
ἕως νὰ ἔλθῃ ὁ καιρὸς νὰ σὲ ἀπαγχονίσω.

Πλούτ.—Δόξα σοι Ζεῦ, εἶναι λαμπρά, λαμπρὰ δικαιοσύνη,
τώρα 'στὸν ᾅδην ἔγεινε μεγάλη καλωσύνη,
Ἂν τοῦτο δὲν συνέβαινε νὰ τὸν περιορίσῃς
καὶ ἄλλον Ἅδην ἔπρεπεν ἀκόμα νὰ τοῦ κτίσῃς.

—

(Τότε τὸ δικαστήριον ὁμοῦ ἀποφασίζει
πῶς ὁ γιατρὸς ἐσκότωσε χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ,
πλὴν φαίνεται ἐπιεικὲς καὶ τὸν καταδικάζει
ἐπὶ ζωῆς εἰς τὰ δεσμὰ καὶ εὐθὺς εὐθὺς προστάζει
καὶ τὰ λευκὰ χειρόκτιά του, σιγὰ σιγὰ τοῦ 'βγάλαν
καὶ κελεψέδες ἀσφαλεῖς 'στὰ χέρια του ἐβάλαν.
ἀλλὰ ἐνῷ εἶχον ἐκεῖ τὸν ἄνθρωπον ἀκόμα
'στὰ ὅπλα ἔξαφνα βροντᾷ τοῦ Ἄρεως τὸ στόμα,
γιατ' ἔξαφνα ὁ Ὄλυμπος εὑρέθη κυκλωμένος,
μὲ Βελζεβούλικον στρατὸν καὶ πολιορκημένος.
Ὅλον τὸ δικαστήριον εὐθὺς ἀνεκατώθη
κάθε Θεὸς εἰς τὸ φτερὸν ἀμέσως ἐσηκώθη
καὶ αἰφνιδία κι' ἄτακτος ὑπῆρξεν ἡ φυγή τους
κ' ἐπῆραν καὶ τὸν ἄνθρωπον στὸν οὐρανὸν μαζύ τους).

—

Τὸν ἄνθρωπον ἢ πόλεμον ὁ Βελζεβούλης κράζει,
τὸν πόλεμον, τὸν πόλεμον, ὁ Ζεὺς διπλοφωνάζει.
Βροντὴ σαλπίγγων καὶ τῶν δρὸ καλεῖ 'στὰ ὅπλα ὅλους,
καὶ βάλλει εἰς ἐνέργειαν τοὺς δρὸ φρικτοὺς στρατούς,
κι' ἀρχίζει πῦρ ὁ Οὐρανὸς νὰ κάψῃ τοὺς διαβόλους,
κι' ἀρχίζει πῦρ ὁ Τάρταρος νὰ κάψῃ τοὺς Θεούς.
Νικᾷ τὸ πῦρ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τὴν σημαίαν στήννουν,
ὅλοι Θεοὶ ὁλόχαροι ἐπάνω εἰς τῆν γῆν,
καὶ ἔντρομοι οἱ δαίμονες εὐθὺς τὴν γῆν ἀφήνουν,
κ' ἐν ἀταξίᾳ τρέπονται δρομαῖοι εἰς φυγήν.
Ὁ Ἄρης ἐξοπίσω των, ὅλος ψυχὴ γενναία,
τοὺς κλείει εἰς τὸν Τάρταρον καὶ τοὺς πολιορκεῖ,
τοὺς καίει ἀδιάκοπα, καὶ αἴφνης ἡ σημαία
'στοῦ Βελζεβοὺλ τ' ἀνάκτορον ὑψώθη ἡ λευκή.
Ὁ Ἄρης τότε νικητὴς 'σ τὸν Τάρταρον ἐμβαίνει,
καὶ προχωρεῖ σ' τὸ βάθος του λαμπρὸς καὶ φοβερός·

ἀλλ' αἴφνης ἁλυσόδετον καὶ μισοπεθαμμένην,
εὑρίσκει τὴν Συνείδησιν καὶ μένει σὰν νεκρός.
Τὴν πλησιάζει τὴν φιλεῖ τῆς κόβει τὰς ἁλύσεις,
τὴν ἐρωτᾷ πῶς ἔτυχε νὰ μπῇ σ' τὴν φυλακήν.
Τοῦ λέγει—μὴ 'ρωτᾶς ἐμὲ τὸν Δία νὰ 'ρωτήσῃς
Ποῦ ἄφηκε τὸν Βελζεβοὺλ ἐλεύθερον σ' τὴν γῆν.
Βλέπει τὴν Εἰλικρίνειαν τῆς κόβει τὰς ἁλύσεις
τὴν ἐρωτᾷ πῶς ἔτυχε κι' αὐτὴ σ' τὴν φυλακήν.
Τοῦ λέγει μὴ 'ρωτᾶς ἐμὲ, τὸν Δία νὰ 'ρωτήσῃς,
ποῦ ἄφηκε τὸν Βελζεβοὺλ ἐλεύθερον σ' τὴν γῆν.
Δὲν εἶναι ἡ συνείδησις κ' ἐγὼ 'δῶ μέσα μόνον,
νὰ κ' ἡ ἀγάπη παρεκεῖ ποῦ κείτεται νεκρά,
ποῦ χθὲς τὴν 'δολοφόνησε ὁ ἄρχων τῶν δαιμόνων,
κι' ὅλος ἐκδίκησι, ὀργὴ, καὶ φόβος, καὶ χαρά,
ἔκραζε,—Πῦρ καὶ σίδηρε, ὁ κόσμος πιὰ δικός σας
θὰ εἶσθε πιὰ αἰώνιοι τοῦ κόσμου βασιλεῖς,
ἐσκότωσα τὸν ἄσπονδον ἐχθρόν μου καὶ ἐχθρόν σας,
καὶ ἤδη ἀπηλλάγημεν τῆς μόνης ἀπειλῆς.
Καὶ πρὸ τοῦ φόνου ἔλεγεν—ὁ ἄσπονδος ἐχθρός μου,
εἶναι αὐτὴ κι' ἂν ζήσ' αὐτὴ καὶ ἐλευθερωθῇ,
δὲν εἶν' ἐλπὶς νὰ γείνῃ πιὰ ὁ ἄνθρωπος δικός μας·
καλλίτερα νὰ σκοτωθῇ, νὰ λείψῃ νὰ χαθῇ.
Τὸν Βελζεβοὺλ ἐφώναξεν ὁ Ἄρης ἐμπροστά του,
καὶ ἐπιπλήξεις μεθ' ὀργῆς τοῦ ἔκαμνε φρικτά.ς
Τοῦ ἔδεσε τὰ χέρια του, τὰ πόδια, τὰ φτερά του,
μ' ἁλύσεις σιδηρᾶς βαρειᾶς, διπλᾶς καὶ δυνατάς.
Κ' ἐνῷ ἐρρόφα εἰς τὴν γῆν τὸ νέκταρ σὰν τὴν μπίραν,
ὁ γέρων Ζεὺς σ' τὸν Ὄλυμπον, σ' τὴν πρώτην του φωλιὰ
κ' εἶχεν ἀκόμα δίπλα του τὴν γραίαν του τὴν Ἥραν,
καὶ κάποτε τῆς ἔπερνε καὶ μερικὰ φιλιά,

αἴφνης τὸν φέρνει δέσμιον τὸν Βελζεβοὺλ ὁ Ἄρης,
φέρνει τὰς δύο ἀδελφὰς μαζὺ καὶ τὴν νεκράν,
κ᾽ ἔφυγεν ἀπὸ ᾽πάνω του τοῦ νέκταρος ἡ χάρις,
κ᾽ ἠσθάνθη καὶ τὴν παρειὰν τῆς Ἥρας του πικράν.
Χαρὰ καὶ λύπη καὶ θυμὸς ἀντάμα ἑνωμένα,
ἀμέσως ἀνεκάτωσαν τὰ μέσα τοῦ Διός,
κι᾽ ἀπέμειναν σ᾽τὸ στόμα του τὰ λόγια του κομμένα,
κι᾽ ἀμφέβαλλε ποῦ εὑρίσκεται κι᾽ ἂν εἶναι καὶ θεός.
Τὸν Βελζεβοὺλ διέταξεν εὐθὺς νὰ φυλακήσουν,
ὑπὸ μεγάλην, ἄγρυπνον, πολυμελῆ φρουράν,
σ᾽τὰς δύο ζώσας ἀδελφὰς νέκταρ νὰ χορηγήσουν,
κ᾽ εἰς ἔδαφος ἁρμόδιον νὰ θάψουν τὴν νεκράν.

—

Ἡ Ἥρα τότε ἔφυγε κι᾽ ὁ Ζεὺς ἔμεινε μόνος,
καὶ ἦτο τὸ κεφάλι του παλαίστρα ἰδεῶν,
πλὴν μόλις εἰκοσάλεπτος εἶχε παρέλθει χρόνος,
κι᾽ ἐζήτησε τὴν συνδρομὴν καὶ τῶν λοιπῶν θεῶν.
Κι᾽ ἐνῷ φρικτὰ κατέτρωγεν ἡ λύπη τὰ ἐντός του,
δι᾽ αὔξησιν τῆς λύπης του εἰς τὴν αὐτὴν στιγμὴ,
εἰσέρχεται ἡ ᾽Αθηνᾶ μὲ δάκρυα ἐμπρός του,
καὶ λέξιν δὲν τὴν ἄφηναν ν᾽ ἀρθρώσῃ, οἱ λυγμοί.
—Κόρη μου τί τὸ αἴτιον τῆς τόσης σου πικρίας,
καὶ περὶ τίνος πρόκειται ; γιατὶ νὰ λυπηθῇς ;
—Περὶ τῆς Συνειδήσεως καὶ τῆς Εἰλικρινείας.
—Τὶ τρέχει ; λέγε κόρη μου, ὁμίλησον εὐθύς.
—᾽Απέθανον,—ἀπέθανον ; μεγάλη δυστυχία·
ἄχ Βελζεβούλη ἄθλιε, κακοῦργε φοβερὲ
ποῦ ἐμφωλεύει μέσα σου ὁ δόλος κ᾽ ἡ κακία,
μοῦ ἐκατάστρεψες τὸ πᾶν ἀχρεῖε, μυσαρέ.

—

Τότε συνῆλθον οἱ Θεοὶ κ' εὐθὺς καταδικάζουν,
τὸν Βελζεβοὺλ εἰς θάνατον νὰ ἀπαγχονισθῇ.
καὶ ἔπειτα τὸν ἄνθρωπον ἐμπρός τους τὸν φωνάζουν
τρίτην φορὰν ὡς ἔμπορος νὰ ξαναδικασθῇ.
Τοῦ λέγ' ἡ Θέμις,—"Ανθρωπε γιὰ τὴν ὑπόθεσίν σου,
ἂν καὶ τὸ δικαστήριον ἠννόησε σωστὰ,
καὶ βλέπει φαεινότερον φωτὸς τὴν ἐνοχήν σου,
πλὴν ὡς ἐδῶ κι' ἀρκεῖ πλέον, ἡ δίκη σταματᾷ.
"Ολον τὸ δικαστήριον ἡ δίκη σου ἐκπλήττει,
πῶς δὲν σ' εὑρίσκει ἄξιον οὐδεμιᾶς ποινῆς,
καὶ ἐξ ἀνάγκης παμψηφεὶ ἀθῶον σὲ κηρύττει,
γιατ' εἶσαι ἀσυνείδητος καὶ ἀνειλικρινής.
Μόνον δὲν ἔχεις εἰς τὴν γῆν δικαίωμα νὰ ζήσῃς,
πρέπει νὰ λείψῃς, ἀπὸ σὲ νὰ παστρευθῇ ἡ γῆ.
Εἰς ἄλλα μέρη φρόντισε νὰ πᾶς νὰ κατοικήσῃς,
γιατὶ σ'τὴν γῆν ἀντρέπονται νὰ σ' ἔχουν οἱ θεοί'
—Πῶς ἠμπορῶ ὁ δυστυχὴς νὰ 'πάγω σ' ἄλλα μέρη!
—ἔλεγεν ὁ ὑπόδικος καὶ ἔκλαιε πικρά.
Τὸν Φοῖβον ἐπεφόρτισαν γιὰ νὰ τόν μεταφέρῃ,
γιατὶ βεβαίως δὲν ἔχει ὁ ἄνθρωπος φτερά.
'Οκτὼ ἡμέρας ἄδειαν ὁ Ζεὺς τοῦ Φοίβου ὥρισε,
κ' ἐπῆρ' εὐθὺς τὸν ἄνθρωπον ὁ Φοῖβος κι' ἀνεχώρησε
Τότε ὁ Ζεὺς εἶπε.—θεοὶ ἂς μὴ τὸ λησμονῶμεν,
ὅτι προχθὲς ἀπέθανεν ἡ σεβαστὴ τριάς,
καὶ πρέπει νὰ ξανάλθουμεν ἐδῶ νὰ συσκεφθῶμεν
νὰ γείνῃ μέγιστος ναὸς καὶ μέγας ἀνδριάς.

—

'Οκτὼ ἡμέρας ἔπειτα καὶ πάλιν συνηθροίσθη,
τὸ θεϊκὸν συμβούλιον, δὲν ἔλειψε κανείς.
Καὶ πρῶτον ἐρωτᾷ ὁ Ζεὺς ἐὰν ἀπηγχονίσθη,
ὁ Βελζεβοὺλ κι' ἂν ἔγειναν σωστὰ τὰ τῆς ποινῆς'

εἶπεν ὁ Ἄρης,-Μάλιστα, χιλιάδες πῆχες γλῶσσαν,
ἔβγαλ' ὅταν ἐξέπνευσε ἐπάνω σ' τὸ σχοινί·
τὸν ἔθαψα μὲ ἄσβεστον καὶ ἔβαλα τὴν Ὄσσαν
ἐπάνω του καὶ ἔγεινεν νομίμως ἡ ποινή.
Κατόπιν πλέον ἔκαμαν ἀρχὴν τῆς ἐργασίας,
δι' ἀνδριάντα καὶ ναὸν εἰς δόξαν καὶ τιμὴν,
Ἀγάπης, Συνειδήσεως, καὶ τῆς Εἰλικρινείας.
Ἀλλὰ ἐνῷ εἰργάζοντο, τρεχτὸς εἰς τὴν στιγμὴν,
ἔρχετ' ὁ Φοῖβος κόκκινος καὶ κατακουρασμένος
καὶ φέρνει καὶ τὸν ἄνθρωπον καὶ λέγει 'στοὺς θεούς.
—Γι' αὐτὸν γελοῖος ἔγεινα καὶ εἶμ' ἐντροπιασμένος,
εἰς κόσμους ἄλλους ἀληθεῖς καὶ πλέον παλαιούς.
Στὸν Κρόνον ἅμα ἔφθασα τὴν μύτην τους ἁρπάξαν,
κ' ἔλεγαν,—βρὲ γιὰ τὸν θεὸν, τί βρώμα, τί κακόν.
Εἶπα θὰ τὸν ἐξέλαβαν γιὰ ψόφιον καρακάξαν,
ἢ ψόφιον χαμαιλέοντα, ἢ ψόφιον ποντικόν.
Ἀλλὰ μὲ μικροσκόπιον εὐθὺς τὸν ἐξετάζουν,
κ' εἶπαν εἶναι μικρόβιον πολὺ φαρμακερόν.
Κι' ἀρχίζουν ὅλοι ἔντρομοι εὐθὺς νὰ μοῦ φωνάζουν,
—Πάρτον καὶ φύγε γρήγορα καὶ μὴν χάνῃς καιρόν.—
Στὸν Ποσειδῶνα τότ' εὐθὺς δρομαίως τὸν ἐπῆρα,
κ' ἐφώναζαν γιὰ ὄνομα καὶ σοῦ καὶ τῶν Θεῶν,
Πάρτον δὲν θέλομεν ἐμεῖς τοιαύτην βρώμιαν ψεῖραν,
τοιοῦτον κοπροσκώληκα ἐδῶ φθοροποιόν.
Φεύγω, ἀλλὰ χειρότερα μοῦ 'μπῆκαν 'στὸ ρουθοῦνι,
ἐκεῖ εἰς τὸν συνώνυμον Πλανήτην τοῦ Διός.
—Μοῦ εἶπαν σήκωσε αὐτὸ τὸ δύσμορφον γουροῦνι,
ἂν θέλεις νά 'σ ἀγαπητὸς καὶ ἔνδοξος θεός.
Φεύγω καὶ μετὰ δυὸ λεπτὰ μ' ἐξένιζεν ὁ Ἄρης
κ' ἐκεῖ τὸν ἀπεχθάνονται καὶ τὸν περιφρονοῦν.
Μοῦ εἶπαν—δὲν τὸν θέλομεν ὀπίσω νὰ τὸν πάρῃς,
ἐμεῖς γαδάρους ἔχομεν καὶ μάλιστα μὲ νοῦν.

Ὀκτὼ ἡμέρας ἔτρεχα τὰς πλανωμένας σφαίρας,
ὡς εἷς περιπλανώμενος ἐγὼ ὁ ἀπλανής,
κι' ὅπου ἐπαρουσίασα αὐτὸ τὸ βρώμιον τέρας
ὡς κτῆνος τὸ ἐνόμιζον, ὡς ἄνθρωπον κανείς.
Στὴν Ἀφροδίτην ἔτρεξα ἐν τέλει κουρασμένος,
μὲ τὴν ἐλπίδα πῶς ἐκεῖ θὰ τὸν ξεφορτωθῶ·
ἀλλὰ κ' ἐκεῖ μοῦ ἔτυχεν αἰσχρῶς ὁ καϋμένος
ὡς ἄνθρωπος νὰ ἐμπαιχθῇ, νὰ περιφρονηθῶ
Τόσον μ' ἐνέπαιξαν, ὦ Ζεῦ, ποῦ δὲν θὰ τὸ πιστεύσῃς,
μοῦ εἶπαν τί ἦλθες θεὲ ὡς ἄνθρωπος πτωχός;
πεντάρα δὲν σοῦ δίδομεν κι' ἂν θὲς νὰ τὴν χορεύσῃς
χόρευσε την καὶ βλέπε την καὶ γέλα μοναχός.
Μοῦ ἦλθ' ἀπὸ τὴν φοῦρκά μου τὰ μέλη μου νὰ σχίσω,
ὁ νοῦς μου ἐκινδύνευσε, θεοί, νὰ σαλευθῇ,
μοῦ ἦλθε νὰ τοῦ δράξω μιὰ καὶ νὰ τὸν σφενδονίσω,
στὸ ἄπειρον τὸν ἄθλιον νὰ πάγῃ νὰ χαθῇ.

—

Ἔμειναν ἔκπληκτ' οἱ θεοὶ μὲ ἀνοικτὸ τὸ στόμα,
γιατὶ ὁ ἄνθρωπος ἀλλοῦ δὲν ἔγεινε δεκτὸς,
κι' εἶπαν—γιὰ νὰ καταστραφῇ νὰ λείψῃ τέτοια βρώμα
πρέπει νὰ κάψωμεν τὴν γῆν γιὰ νὰ καῇ κι' αὐτός.
Εἶπεν ὁ Ζεὺς—νὰ φύγωμεν μακρὰν τῆς γῆς· σ' ἀφίνω
ἐσένα Φοῖβε νὰ γεινῇς τῆς γῆς ὁ ἐμπρηστής.
Εἶπε κι' αὐτὸς—ἂν θέλετε ἐγὼ τὴν καταπίνω·
τοῦ εἶπαν—ὄχι πρόσεχε κ' ἐσὺ μὴν μολυνθῇς.
Εἶπεν ἡ Ἔρις τότ' εὐθὺς μὲ μοῦτρο θυμωμένο,
—Ἐγὼ δὲν ἔχω νὰ σᾶς πῶ οὐδὲν περὶ φυγῆς·
φύγετ' ἐσεῖς ἂν θέλετε, ἐγὼ ἐδῶ θὰ μένω,
νὰ εἶμαι καθὼς ἤμουνα βασίλισσα τῆς γῆς,
ἀλλοῦ δὲν εἶναι δυνατὸν ποτὲ νὰ μ' ἀγαπήσουν,
γνωρίζω τὸ συμφέρον μου καὶ δὲν εἶμαι τρελλή.

Εἰς ἄλλους κόσμους νὰ μὲ δοῦν θὰ μὲ κλωτσοκοπήσουν,
θὰ μείνω 'δῶ ποῦ μ' ἐκτιμοῦν καὶ μ' ἀγαποῦν πολύ.
Θὰ μένω μὲ τὸν ἄνθρωπον ἐν ὅσῳ ζῇ νὰ ζήσω·
εἶναι γλυκὺς κι' ὁ θάνατος μαζύ του κ' ἡ ζωή·
Μ' ἀγάπησε, τὸν ἀγαπῶ, μ' αὐτὸν θὰ ξεψυχίσω,
καὶ θὰ καῶ κ' ἐγὼ μ' αὐτὸν ὅταν αὐτὸς καῇ.
Τῆς εἶπαν—εἶσ' ἐλεύθερη νὰ φύγῃς ἢ νὰ μείνῃς,
ἐμεῖς ἀπεφασίσαμεν νὰ κάψωμεν τὴν γῆν.
Ἂν μείνῃς μὲ τὸν ἄνθρωπον καπνὸς καὶ σὺ θὰ γείνῃς
ἐμεῖς εἴμεθα ἕτοιμοι ἀμέσως γιὰ φυγήν.

—

Τότε ἐπῆγαν εὐλαβῶς μὲ χέρια σταυρωμένα,
κ' ἐξέθαψαν τῆς σεβαστῆς τριάδος τὰ ὀστᾶ,
καὶ ὅλοι τὰ ἐφίλησαν μὲ μάτια δακρυσμένα,
καὶ εἰς χρυσοῦν κιβώτιον τὰ ἔλαβον κλειστά.
«Χαίροις, ὦ Φοῖβε, ἀδελφὲ, κ' ἐσὺ ὦ ἔρις χαίροις»
ἦτο ὁ τελευταῖός των ἀποχαιρετισμός.
Ἔφυγαν ὅλοι κ' ἔμειναν ὁ Φοῖβος καὶ ἡ Ἔρις
καὶ τώρα περιμένεται τῆς γῆς ὁ ἐμπρησμός.

—

ΜΑΓΟΣ ΚΑΙ ΔΑΙΜΟΝΕΣ

Μάγος—Δαίμονες σ'τὸν Σολομῶντα ἦλθα νὰ σᾶς ἐξορκίσω,
νὰ ἐμφανισθῆτ' ἐμπρός μου κἄτι νὰ σᾶς ἐρωτήσω

Δαίμ. —Δαίμονες μικροὶ μεγάλοι σατανάδες καὶ διάβολοι
ὅπου ξεύρουμεν τὰ πάντα εἴμεθα παρόντες ὅλοι.

Μ. —Σεῖς ποῦ τρέχετε 'στὰ ὕψη καὶ 'στὰ βάθη 'στὰ βυνὰ,
νὰ μοῦ πῆτε τὶ συμβαίνει κ' ἕνας ἄνθρωπος ἐχάθη.

Δ. —Ὄχι μάγε δὲν ἐχάθη ἀλλ' ἀπόντος τοῦ ἡλίου
σ'τὸν ἀσπρόκρημνον ἓν θαῦμα ἔγεινεν ἑνὸς Ἁγίου.

Μ. —Σεῖς ποῦ ξεύρετε τὰ πάντα ἐκ δευτέρου σᾶς ὁρκίζω
ποῖον θαῦμα ; ποιοῦ ἁγίου ; νὰ μοῦ πῆτε νὰ γνωρίζω

Δ. —Τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ παντοῦ ἐξαπλωμένου
τοῦ θαυματουργοῦ τοῦ κόσμου καὶ τοῦ χρυσοτυπωμένου
τοῦ ἐθάμβωσε τὸ μάτι μ᾽ ἕνα κτύπημά του μόνον
κι᾽ ὦ τοῦ θαύματος ἀμέσως τὸν μετέβαλεν εἰς ὄνον.
Δὲν μπορεῖς νὰ τὸν γνωρίσῃς καὶ θαρρεῖς εἶνε χαμένος,
ἀλλὰ ὄχι εἶναι ὄνος, μεταμορφωμένος ὄνος·
τώρα στέκει καὶ τεντώνει τὸν λαιμόν του καὶ ᾽γγαρίζει
γιατ᾽ ἡ χάρις τοῦ ἁγίου νὰ μιλῇ τὸν ἐμποδίζει.

Μ. —᾽Ας ᾽γγαρίζῃ τώρα πλέον νοῦν ἀνθρώπινον δὲν ἔχει
εἰς τὸ ᾽γγάρισμα τοῦ ὄνου ποῖος ἄνθρωπος προσέχει;
φύγετε κ᾽ εἰς τὴν φωνήν μου πάντα προσοχὴν μεγάλην,
κι᾽ ἂν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ θέλω σᾶς φωνάξει πάλιν.

(Συντάκτης τις ἔγραφεν ἐναντίον τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὑπὲρ τῶν Κυπρίων, ἀλλὰ κατόπιν ἑνὸς δείπνου εἰς τὸν Ἀσπρόκρημνον ἔγεινε τὸ ἐναντίον. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐγένετο τὸ ἀνωτέρω ποίημα.)

ΜΕ ΛΥΠΗΝ ΚΙ' ΑΓΑΝΑΚΤΗΣΙΝ ΠΟΛΛΗΝ Ο ΣΤΟΜΑΧΟΣ ΛΑΛΕΙ 'ΣΤΗΝ ΚΕΦΑΛΗΝ

Βασίλισσά μου δὲν ᾽μπορῶ κοντεύω νὰ χαθῶ
ἄχ! δὲν εὑρίσκω μιὰν στιγμὴν καιρὸν ν᾽ ἀναπαυθῶ
τόσην τὰ δόντια τεμπελιάν;
Μοῦ στέλλουν τὰ φαγιὰ σωστὰ καὶ σκάζω σ᾽τὴν δουλιὰν
ἀρρώστησ᾽ ἀπὸ κούρασιν κι᾽ ἀκόμα θ᾽ ἀρρωστήσω,
εἶμαι ὑπόχρεως ἐγὼ νὰ κάμνω τὴν δουλιά τους,
καμιὰ φορὰ θυμώνουμαι καὶ τοὺς τὰ στέλλω ᾽πίσω
μὰ ἐκεῖνα τὸν χαβά τους.

Ὅτι κι' ἂν τύχῃ σ'τὸ κορμὶ ἐγὼ θὰ κοπιάσω,
ὅλα τὰ βάρη πάνω μου· πρέπει ἐγὼ νὰ σκάσω ;
Ἂν πυρετοῦ μικρόβια μεσ' σ'τὸ κορμὶ τρυπώσουν
εὐθύς θὰ μοῦ φορτώσουν
τὰ γιατρικά τους οἱ γιατροὶ γιὰ νὰ τὰ φαρμακώσουν.
Ἂν τυχὸν κλείσῃ κάποτε τὸ ἀπευθυσμένον κάτω
ποῦ ἔχει κι' αὐτὸ τὸ πεῖσμά του καὶ τὰ καπρίτσιά του,
εὐθὺς θὰ μὲ φορτώσουνε σὰν ἄλογο βαρβᾶτο
γιὰ νὰ γεινῇ τὸ κέφι του ν' ἀρχίσῃ τὴν δουλειά του.
Κατόπιν τόσον ποῦ σχεδὸν μὲ καταντοῦν σ'τὸ στρῶμα,
πρέπει νὰ κάμνω τὴν δουλιὰν καὶ τῶν δοντιῶν ἀκόμα ;

Λέγει σ'τὰ δόντια ἡ κεφαλὴ
μὲ στόμφον καὶ θυμὸν πολὺ :
—Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἶναι φρικτὸ
ὁ στόμαχος ἂν πάθῃ
τὸ κράτος μου ἐχάθη

ὅλους μᾶς πέρνει ὁ παπᾶς μὲ τὸν θυμιατό.
Θαρρεῖτε πῶς ὁ στόμαχος ἂν πάθῃ ἐμεῖς θὰ ζήσωμεν ;
ὅλοι γι' αὐτὸν δουλεύομεν νὰ τὸν εὐχαριστήσωμεν
καὶ ὅλα τὰ ξοδεύομεν γι' αὐτὸν ὅσα κερδίσωμεν,
κ' ἐσεῖς μωρὲ τεμπέλιδες νὰ τὸν δυσαρεστῆτε,
δὲν πὰ νὰ μοῦ χαθῆτε !
Σᾶς διατάττω σ'τὸ ἑξῆς προσέξετε καλῶς,
νὰ τὸ μασᾶτε τὸ φαγὶ νὰ γίνεται χυλός·
δὲν θέλω 'γὼ σ'τὸ κράτος μου γιατρὸν οὐδὲ νὰ γγίσῃ
θέλω νὰ εἶναι ὑγιὴς κ' ἐπὶ μακρὸν νὰ ζήσῃ,
δὲν θέλω νὰ κουράζεται ὁ στόμαχος διόλου,
ἄλλως τε πᾶτε ὅλοι σας μωρὲ κατὰ διαόλου,
σᾶς βγάλλω ἕνα ἕνα
καὶ βάλλω ἄλλα ξένα!

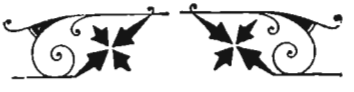

ΠΟΙΚΙΛΑ

᾽Ελη̃ξε κι᾽ αὐτὸς ὁ χρόνος καὶ ὁ πόλεμος ἀκόμα
᾽ς τοῦ κανονιοῦ τὸ στόμα
χύνει θάνατον μὲ βρόντον καὶ ὁ τόπος ἀντηχεῖ
καὶ σὲ βούκκες γυναικεῖαις πίπτει κρουνηδὸν βροχή.
Εἰς τὸ Πόρτ-᾽Αρθοὺρ ὁ Σταῖσσελ ποῦ ᾽πολέμαν ἕνα χρόνον
στέκει σὲ σωρὸν πτωμάτων ὑψηλὸν τῶν ᾽Ιαπώνων
τόσον ὑψηλὸς κ᾽ ἐκεῖνος κι᾽ ὁ σωρὸς ὅπου πατεῖ,
ποῦ τὸν βλέπ᾽ ὁ κόσμος ὅλος κι᾽ ὅλος τὸν χειροκροτεῖ.
—Μὲ τοὺς στόλους ἐθελήσαν τὰ ψαράδικα νὰ παίξουν
καὶ ἡ φάλαινα κι᾽ ἡ ἄρκτος παρ᾽ ὀλίγον νὰ τὰ μπλέξουν,
καὶ ὁ Καύκασος κι᾽ ὁ Πόντος ἤθελαν νὰ συγκρουσθοῦν,
κ᾽ ἤθελαν νὰ φρίξουν ὅλοι,
κ᾽ ἤθελαν νὰ κλονισθοῦν,
καὶ οἱ δυὸ τῆς γῆς οἱ πόλοι.
—Οἱ παπάδες ποῦναι πρῶτοι, πρῶτοι ᾽στὴν δικαιοσύνην,
ποῦ διδάσκουν τὴν θρησκείαν
ποῦ κηρύσσουν τὴν ἀγάπην, ποῦ κηρύσσουν τὴν Εἰρήνην,
οἱ καθολικοὶ ἐκάμαν ἄνω κάτω τὴν Γαλλίαν,
κ᾽ οἱ δικοί μας ἐγενῆκαν σὰν τῆς μαύρης τὰ μαλιὰ
ποῦ χτενιὰ δὲν τὰ χωρίζει
καὶ δαγκάνουν σὰν σκυλιὰ
ποῦ ἡ λύσσα τὰ μαστίζει,
τὸν φτωχὸν τὸν Πατριάρχη,
γιατὶ σὰν Ρωμηοὶ ποῦ εἶναι ὁ καθένας θέλει νἄρχη·
Ἡ Ἑλλὰς ἡ καϋμένη, ἡ πτωχὴ ἡ κουρελιάρα
ποῦ δὲν ἔχει μιὰ δεκάρα,
ὅλον μὲ χαρτιὰ καὶ λόγια καὶ σπανίως μὲ χρυσὸν
προσπαθεῖ νὰ μεγαλώση τοῦ Κανάρη τὸν πυρσόν·

κι᾽ ἔχει δίκηον, εἶναι δίκηον ἀπὸ πάν᾽ ὡς κάτω ὅλη
δὲν ἀξίζ᾽ ὁ κόσμος ὅλος, δὲν ἀξίζουν ὅλ᾽ οἱ στόλοι,
ὅ,τι ἀξίζει μία σπίθα, σπίθα τοῦ δαυλοῦ ἐκείνου,
ὁποῦ ἔλαμψε σ᾽τὸ χέρι τοῦ Κανάρη καὶ Πιπίνου
Ἄλλες ποῦναι μέσ᾽ ᾽στὸν πλοῦτον ποῦ δὲν ἔχουν τέτοιαν χάρι
ἔχουν πύργους δίχως δόξαν καὶ τοὺς ἔχουνε καμάρι·
Δείχνε μ᾽ ὅλην σου τὴν φτώχειαν, μάνα καὶ Βασιλισσά μου,
κράζουσα εἰς τὴν Εὐρώπην: Νὰ τί κάμνουν τὰ παιδιά μου
ὑψηλὰ φωτοβολοῦντα τοῦ Κανάρη τὸν πυρσὸν
καὶ βυθίζοντα ὡραῖα
τὸν λαμπρὸν Θεμιστοκλέα
τὸς τριήρεις τῶν Περσῶν
καὶ εἰπὲ σ᾽ αὐτὴν ἀκόμα
ὅτι ὅλα σ᾽ ἕνα σῶμα
πάλιν τώρα τὰ παιδιά μου ἐνεργοῦν μετὰ σπουδῆς
καὶ θὰ ἔλθῃ πάλιν ὥρα κι᾽ ἄλλα ὅμοια νὰ δῇς.
—Νὰ καὶ ἡ Μακεδονία μακελειὸν μὲ τὰ σωστὰ
κ᾽ εἶναι οἱ Βούλγαροι χασάπαι καὶ οἱ Ἕλληνες σφακτὰ
καὶ ἡ ἀδικία καίει
κ᾽ ἡ Δικαιοσύνη κλαίει,
κλαίει ᾽στὸν Θεὸν μπροστὰ
καὶ τοῦ δείχνει τὰ σφακτὰ
Θέλει νἄλθῃ πάλιν πίσω εἰς τὴν γῆν νὰ βασιλέψῃ
κι᾽ ὁ Θεὸς θὰ μᾶς τὴν πέψῃ
᾽Αλλὰ μὲ φρουρὰν ἀγγέλων ἰσχυρὰν κι᾽ ἐν πλήρει δόξῃ
μήπως πάλιν ἡ Εὐρώπη τῆς τὲς βρέξῃ καὶ τὴν διώξῃ.
—Καὶ ἡ Κρήτη ἡ κακομοίρα μπαρουτοκαμένη ἀκόμα
μὲ τὴν μάνα ᾽στὴν καρδιά της μὲ τὴν Ἕνωσι στὸ στόμα
κάθε χρόνον ᾽στὰ παλάτια ὅποιαν πόρταν κι᾽ ἂν κτυπήσῃ
—ὁ Χριστὸς νὰ σ᾽ ἐλεήσῃ.
Εἶνε φόβος μὴ θυμώσῃ, κι᾽ ἂν θυμώσῃ ᾽στὰ σωστά της
πάλιν θ᾽ ἀκουστῇ ἡ βροντή της ν᾽ ἀντηχήσουν τὰ βουνά της

καὶ θὰ τρέξουν πάλιν ὅλοι
διεθνεῖς στρατοὶ καὶ στόλοι
καὶ θ᾽ ἀρχίσουν πάλιν χάδια
κ᾽ ὅλον φούρνους παξιμάδια,
—Βρὲ κορίτσι πάλιν τρέλλες ;
κάτσε ἥσυχα χρυσῆ μου σὰν τὲς φρόνιμες κοπέλλες
ρίψε κάτω τὰ λιλιά σου—
τὶ ὡραῖα τὰ μαλιά σου !
θὰ σοῦ πάρουμε κουκλίτσα καὶ λουκούμια Συριανὰ,
κάμε κόρη μου νανά,
καὶ θὰ γιάνῃ τὸ μιμμί σου
πῶχεις ᾽στὰ χρυσᾶ χεράκια ἀπ᾽ τὸ βούλιασμα τ᾽ ἁλύσου
καὶ θ᾽ ἀλλάξῃς τὰ ποππά σου
νὰ φορήσῃς τὰ τζιτζιά σου
καὶ θὰ πᾶμε ᾽στὴν μαμμά σου·
εἶσαι φρόνιμο κορίτσι καὶ ὁ κόσμος σ᾽ ἐπαινᾷ,
κάμε κόρη μου ναννά...

ΤΕΛΟΣ

Παροραμάτων διόρθωσις.

Ἐν σελ.	στίχ.	ἀντί :	ἀνάγνωθι :
7	23	—Πάσσ	—Πάσσ
8	6	κρέμμα σ'	κρέμμασ'
9	14	τρακόσια	τρακόσια
10	20	κανίσσιν	κανίσσιν
11	18	νύκταμ	νύχταμ
14	20	μερίζω	μελίζω
17	17	παπάες	παπάες·
18	1	Βκάστου	Βκιάστου
18	23	πάσ' πίσκοπον	πάσ' πίσκοπον
21	22	νὰ βράζη,	νὰ βάζη,
23	11	ποσσιεπάζει	ποσσιεπάζει
25	14	ραῆ·	ραῆ ;
31	17	νοστάρμαστη	νωστάρμαστη
32	26	φορεσιὲς	φορησιὲς
33	19	εἶναι χαρούμενη	εἶσαι χαρούμενη
37	13	νὰ πκάσω	νὰ πνάσω
38	10	ἀνέγγιστην	ἀνέγγιστην
38	11	οὔλω	οὔλον
39	8	'μμάτια	'μμάδκια
39	11	δράκαινα,	δράκαινα,
40	5	τούνταις	τούν' ταῖς
40	7	εἴδα	εἶδα
40	17	σιόβατον	σιόβαρον
40	24	γενεάν μου	γενιάν μου

Ἐν σελ.	στίχ.	ἀντί :	ἀνάγνωθι :
41	1	Βασίλλισσά	Βασίλισσά
»	9	σφιγκταγκαλιάση,	σφιχταγκαλιάση,
»	20	ἐκρόνοιξεν	ἐκρόννοιξεν
»	29	᾽κρόννοικτην	᾽κρόννοιχτην
»	30	πηγαίνῃ.	πηαίννει.
45	7	σιμάδιν,—	σημάδιν,—
47	30	πουλαλοῦν,	ποῦ λαλοῦν,
60	2	τῇ κατέστης	τῷ κατέστης
61	3	ὕψήλιον	ὕφήλιον
64	10	τὲς χιονῖστρες	τῆς Χιονίστρας
64	16	στὰ μῦρά σου	τὰ μῦρά σου
68	6	εὔγαλ᾽ ἀπ᾽	ἔβγαλ᾽ ἀπὸ
73	10	τὸ ἵδρωτά σου,	τὸν ἵδρωτά σου
80	24	νὰ νὸ σαλέψω	νὰ τὸ σαλέψω
83	18	τὸν λαὸν	στὸν λαὸν
91	15	1911	1901
94	30	τρέξε	Τρέξε
98	12	τοῦ στήθους	τοῦ στήθους μου
98	16	ἀπ᾽ ταῖς	ἀπὸ ταῖς
98	29	γείνεται	γίνεται
101	16	πλοιάς.	πλειάς.
102	11	γκό-πάκ	γκό-μπάκ
111	9	φυλακήσουν,	Φυλακίσουν,

(Ἕτερα ἐλαφρότερα ἀβλεπτήματα, ἰδίᾳ περὶ τὴν φθογγολογικὴν ἀπόδοσιν τῶν λέξεων, ἐπαφίενται εἰς τὴν ἐπιείκειαν τοῦ ἀναγνώστου).

Cyprus Library
122486